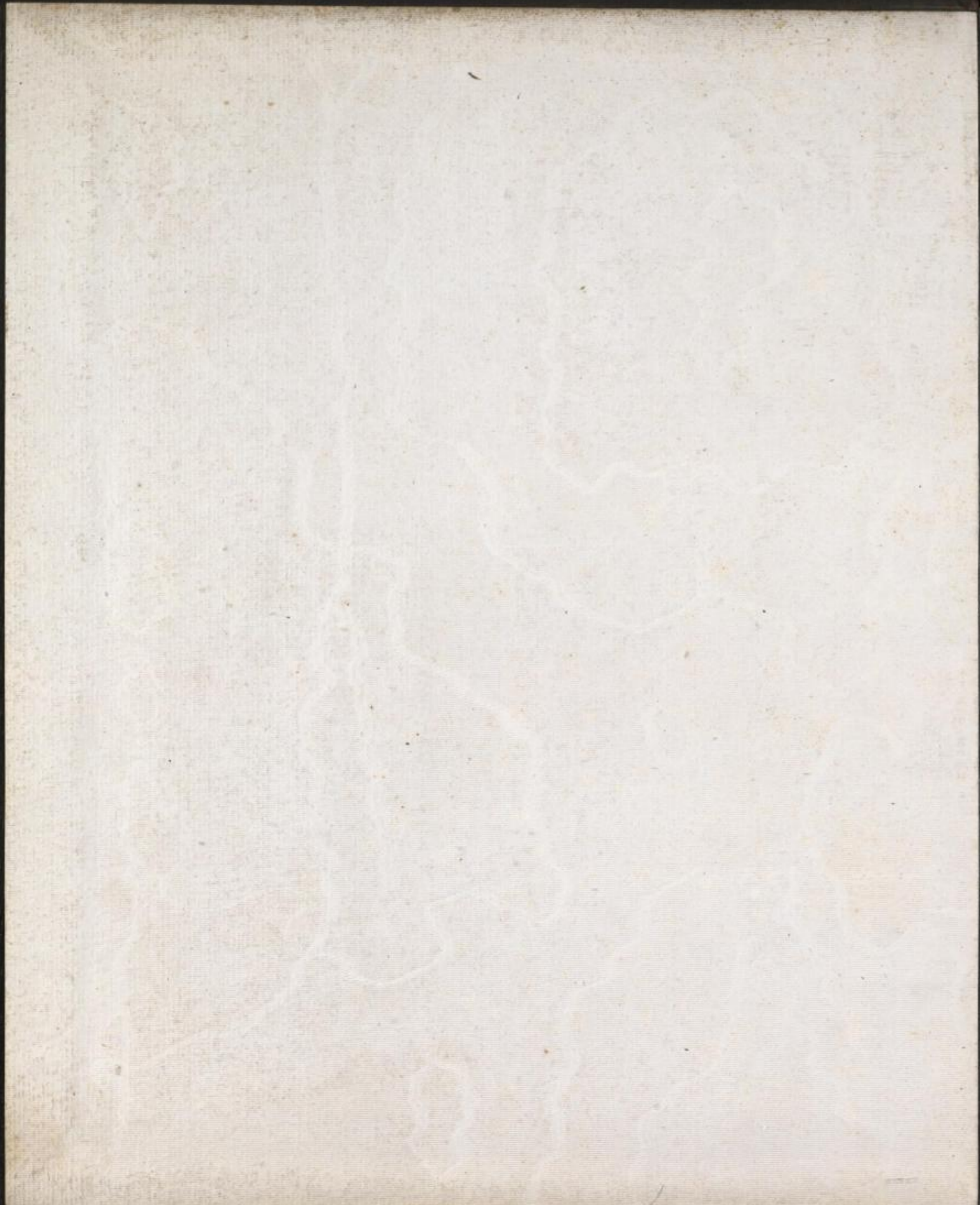
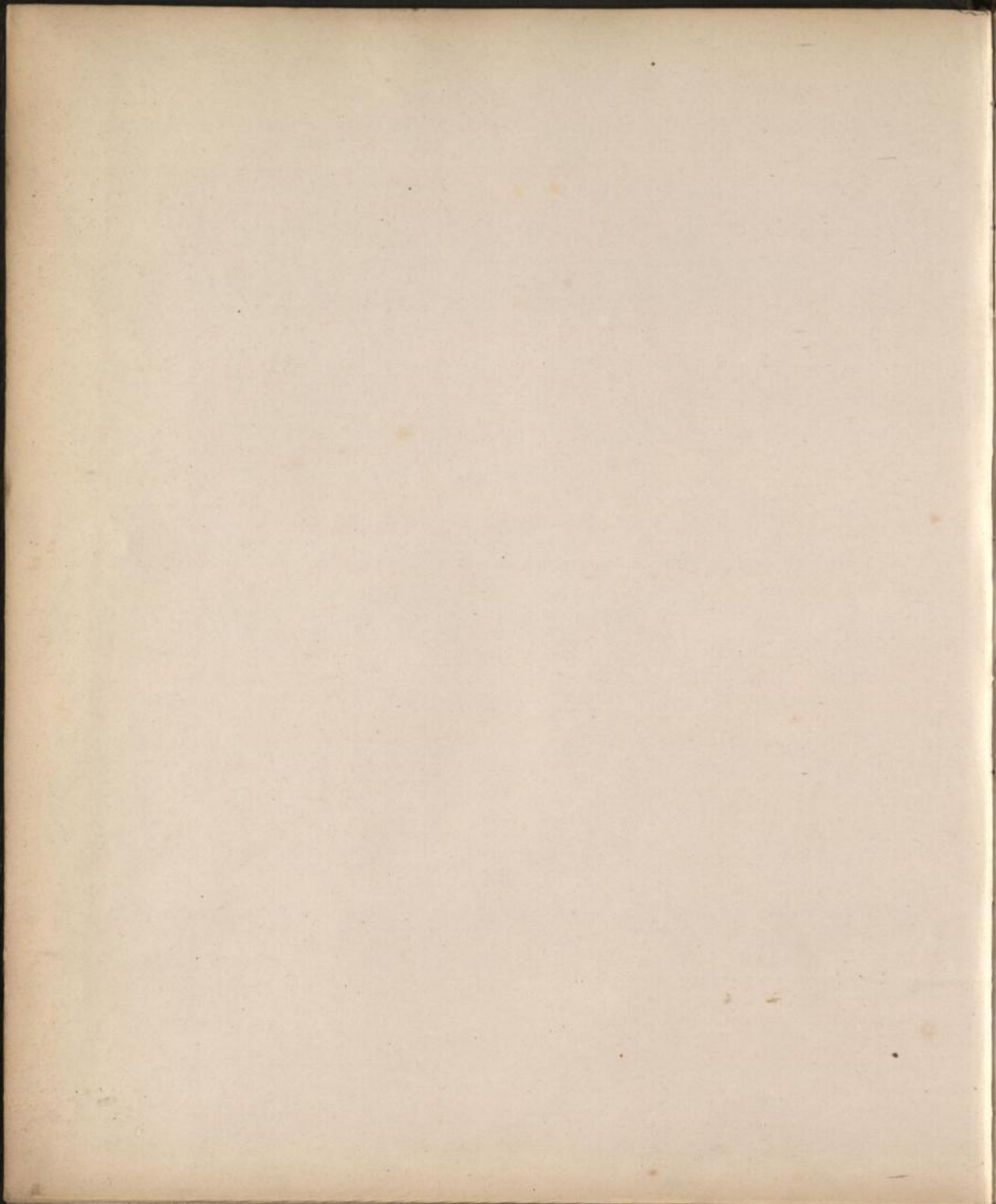

80

Agenda

za

evangelsko-luthersku krajnu cyrkej

w

sakskim kralestwje.

Druhi džěl.

Wosebite božoslužbne skutki. 2/8 - 1364 / II le

Dobruki, arhid.

W Budyšinje.

Nakład evangelsko-lutherskeho krajneho konsistorstwa.

Čišć Smolerjec knihičišćefnje.

1881.

1841

1841

evangelische lutherische Kirche

evangelische lutherische Kirche

[Faint handwritten text]

Pokazaŕ wopŕijeća.

I. Swjata khŕćenica.

	Strona
Džěšćowa khŕćenica	3
Prěni formular	3
Druhi formular	10
Třeći formular	16
Štwórty formular	22
Žohnowanje za njedželniču po khŕćenicy džěšća	28
Nuzna khŕćenica	29
Požohnowanje džěšća , kotrež je so nic wot duchowneho, ale wot druheho khŕšćijana wukhŕćiło	32
Kollekty při khŕćenjach	35
Khŕćenica dorosćeneho	36

II. Wobnowjenje khŕćeńskeho sluba.

1. Pruhowanje	41
2. Skutk wobnowjenja khŕćeńskeho sluba	43

III. Woprawjenje.

Předspomnjenje	55
Rozwučowanje khoreho	56
Prěni přikład	56
Druhi přikład	62

Bibliske sćenja a modlitwy, kiž móža so při woprawjenju, za	
tym hač je trjeba, nałožec	66
I. Bibliske sćenja	66
II. Modlitwy	67
Hdyž khory swój blizki kónc před sobu widži	69
Dobroprošenja za mrějaceho	70
Požohnowanje nad mrějacy m	71
Hdyž je khřescíjan wotsal wučahnył, modlitwa z přítom-	
nymi	71
IV. Wěrowanje.	
Předspomnjenje	73
Skutk wěrowanja	73
Skónčna liturgija při wěrowanjach, kotrež su ze spěwanjom	
kwasnych hosći zjenoćene	82
V. Pohrjebanje.	
Předspomnjenje	85
A. Jednore khowanje, bjez ryče abo ćelneho předowanja	86
B. Khowanje z wotprošenjom abo z pólpředowanjom	87
C. Khowanje z ryču pola rowa	87
D. Khowanje z ćělnym předowanjom (a z wotprošenjom)	88
a) Formulary za žohnowanske přepodawanje do rowa	89
b) Bibliske města, kiž so k čitanju při pohrjebje hodža	91
c) Intonacije a kollekty při khowanjach	104
Zhromadneho wopřijeća	104
Za wosebite pady	110
d) Pohrjebne modlitwy	112
Zhromadneho wopřijeća	112
Za wosebite pady	118

	Strona
VI. Duchownska swjećizna	127
VII. Zapokazanje duchowneho	136
VIII. Zapokazanje cyrkwinych prjódkstejerjow	139
IX. Kładženje załožneho kamjenja za nowu cyrkej	143
X. Poswjećenje noweje cyrkwje	144
XI. Poswjećenje noweho pohrjebnišća	147
XII. Liturgiske nutrnosće.	
Předspomnjenje	150
1. Hody	150
2. Óichi pjatk	154
3. Na swjedžen zezmrjetych	159
XIII. Džěćikemšenje	
	166

Přidawk.

Kemšikhód šěsénjedźelničow z jich džěćatkami.

1. Hdyž mać a džěćatko žiwej stej	171
2. Hdyž je mać žiwa a džěćatko wumrjelo	174
3. Hdyž je džěćo žiwe, mać pak wumrjela	176

Wosebite božoslužbne skutki.

Wissenschaften

I.

Swjata khřćenica.

Džěscowa khřćenica.

1.

„W mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.“

Lubowani w tym Knjezu, tu smy zhromadzeni, tuto džěco přez swjatu khřćenicu jeho a našemu zbóžnikej přepodać. Duž słyšmy najprjedy ze scenja swj. Mateja a Marka, kak je naš Knjez Jezus Khrystus swjatu khřćenicu wustajił jako wotewrjenu studžeń přećiwo hrěcham a nječistosći. Stupiwszy k swojim wučomnikam wón z nimi ryčeše a džeše: Mi je data wšitka móc w njebjesach a na zemi. Duž džiće po wšěm swěće a wučće wšitkich ludži a khřćijće jich

1*

w mjenje Wótea a Syna a swjateho Ducha a wučće
jich dzeržeć wšitko, štož ja wam přikazał sym. A
hlaj, ja sym pola was wšitke dny hač do skónčenja
swěta. Štóž wěri a khřćený budže, tón budže zbóžny,
štož pak njewěri, tón budže zatamany. K temu wěmy,
kak přecelnje je naš luby Knjez Jezus Khrystus džěci
přijał, wo čimž Markus piše: A woni přinjesechu
džěćatka k Jezusej, zo by so jich dótknył. † Wučom-
nicy pak wrěskachu^o na tych, kiž je přinošachu. Jako
pak to Jezus widžeše, bu wón hněwny a džeše k nim:
Dajće džěćatkam ke mni přińć a njewobarajće jim,
přetož tajkich je kralestwo Bože. Zawěrnje, ja praju
wam, štož kralestwo Bože horje njewozmje jako džě-
ćatko, tón njebudže do njeho přińć. A wón je wo-
koša a połoži rucy na nje a žohnowaše je.

Na tuto słowo a přikaznju našeho Knjeza Jezusa
njesemy tež tuto džěćo před Bože wobličo a jeho
prosymy, zo by jo wón do swojeho hnadneho sluba
horje wzał a jemu njebjesku dobrotu swojeho wumo-
ženja darił. Přetož z Božeho słowa wěmy a wšědnje
na sebi zhonimy, zo smy z našimi džěćimi z při-

wučišće

wučišće

Amn Marka 16

rodženja wšitecy hrěšnicy a zo w našim ćele ničo
dobrego njebydli, čehož dla tež jeničcy z Božeje
hnady přez Khrystusa prawi a zbóžni budžemy, kaž
naš Knjez Khrystus praji: Je-li zo so štó njenarodži
z wody a z Ducha, dha wón njemóže do Božeho
kralestwa přińć. Štož so wot ćěla je narodziło, to je
ćělo. Ale nic mjenje wěmy a mamy na tym swój a
teho džěsća najwyšši trošt, zo je Bóh z wulkeje smil-
nosće swojeho Syna Jezom Khrysta cyłemu swětej a
tež našim džěcom za zbóžnika postajił. Přetož wam
a wašim džěcom, praji pismo, je so to slubjenje stało.
Tajka wulka hnada pak a wumóženje so tutemu
džěsću w swjatej khřćenicy dostanje, w kotrejž naš
Knjez Jezus Khrystus wo prawdže tudomny⁺ to džěco
do swojeho žohnowanja wozmje a swjateho Ducha
do jeho wutroby lije,^u tak zo by templ Boži a herba
wěčneho žiwjenja było. Přetož naš Knjez Jezus praji:
Štož so wot Ducha je narodziło, to je duch, a jeho
japoštoł swědči: Po swojej smilnosći čini Bóh nas
zbóžnych přez kupjel^{+ Luv} noweho narodženja a wonowjenja
teho swjateho Ducha, kotrehož je bohaće na nas wulał

*spuznawani
by*

in der Misp
přez Jezom Khrysta, našeho zbóžnika, zo bychmy
přez teho sameho hnadu prawi a herbojo byli wěčneho
žiwjenja po tej nadźiji. Ze stroštnym dowěrjenjom
dowjedźmy dha tež tuto džěcatko k temu Knjezej
w swjatej khřćenicy. Bóh wšeho žohnowanja pak,
kiž móže přez měru činić pře wšo, štož prosymy a
myslimy, a we nas płodzi, štož je před nim spodobne,
tón žohnuj swój skutk, na kotryž so nětko w jeho
mjenje podawamy.

„N. N. Dokelž je Jezus Khrystus tež za tebje na
křižu wumrjeł, dha wzmi znamjo swjateho křiža,
woboje na čole † a na wutrobje †. Měr budź z tobu.

Modlmy so k Bohu: O všehomócnny, wěčny Božo,
Wótče našeho Knjeza Jezom Khrysta, njesmjertny
trošće wšitkich, kiž so k tebi wołaju, wumožniko
wšitkich, kiž k tebi zdychuja, pokojo wšitkich, kiž će
proša, k tebi so wołamy za tuto džěčo, kiž wo dar
twojeje khřćenicy přez nas prosy a duchowny nowy
narod žada. Wzmi jo horje, Knježe, kiž sy prajił:
Prošće, dha budžeće brać; pytajće, dha budžeće na-
makać; kłapajće, dha budže wam wotewrjene. Dha

wotewr nětk durje temu džěsću, kiž so kłapje, a podaj jemu to kubło, wo kotrež přez nas prosy, zo by wěčne žohnowanje tuteje njebjeskeje kupjele docpiło⁺ a slubjene kralestwo twojeje hnady dostało, přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza.

Wótče naš, kiž sy w njebjesach, swjećene budž twoje mjeno, přińdž k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi, naš wšědny khlěb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, jako my wodawamy našim winikam, a nje-wjedž nas do spytowanja, ale wumož nas wot teho złeho. Přetož twoje je to kralestwo a ta móc a ta česć hač do wěčnosće. Hamjeń.“

Na to so khřćenik k kmótram wobroćiwši praji:

„Lubi přeceljo w Khrystusu, z khřescijanskeje lubosće a přecelnosće so wo tuto džěcatko starajo chceće jo nětk k swjatej khřćenicy přinjesć, zo by Knjezej swjećene bylo k stajnemu wobsedženstwu. Duž was nětk w Khrystusu napominam,† wy cheyli jako džěsćowy rt wěru jeho khřćenicy nutrnje wuznać, z wutrobnym dobroprošenjom před Bohom na

wobroćiwši

wobroćiwši

njo spominać* a sobu z jeho staršimaj a přećelemi, wjelež je nad wami, přez modlitwu, słowo a znamjo pomhać, zo by so khřescijanscy a pobožnje wotćahnyło k česći Božej a k zbóžnosći swojeje duše.

A dokelž wy tuto džěco w jeho swjatej khřěcicy zastupujeće, dha chcyli mi město njeho na tute prašenja wotmolwić:

Wěriš ty do Boha Wótca, všehomócného stworićela njobjesow a zemje, a do Jezom Khrysta, jeho jeničkeho narodženeho Syna, našeho Knjeza, kiž je so podjał wot swjateho Ducha, narodził so wot knježny Marje, ćerpił pod Pontiom Pilatom, křižowany, wurjeł a pohrjebany, k heli dele stupił, na třeći dzeń zaso stanył wot morwych, horje stpił do njobjes, sedži

* Při khřćenju njemandželskich džěci ma so ze scěhowacymi słowami dale prajić: „a za časne a wěčne zbože teho džěsća, kiž so, bohužel, njeje w khřescijanskim mandželstwje narodžilo, swěru so starać, zo by so po khřescijanskim wašnju a w bohobojosći wotćahnyło k česći Božej a k zbóžnosći swojeje duše. Bóh tón Knjez chcył z hnady swojemu słowu, kaž tež wustajenjam swojeje cyrkwy móc dać, zo bych so khřescijenjo před zawjedženjom zlych žadosćow napominać a wobarnować dali. — Prjedy pak, hač nětko tuto džěcatko k temu Knjezej samemu dowjedzemy, chcyli wy město teho džěsća na scěhowace prašenja wotmolwić: Wěriš a t. d.“ hl. horkach.

na prawicy Boha, teho všehomócného Wótca, wotsal wón přińc budže, sudzić žiwych a morwych, a do swjateho Ducha, jenu swjatu khřescíjansku cyrkej, zhromadźiznu tych swjatych, wodawanje tych hrěchow, horjestawanje teho ćěła a wěčne žiwjenje?“

Wotmolwjenje kmótrów: Haj.

„N. N. Chceš ty khřćený (khřćena) być?“

Wotmolwjenje kmótrów: Haj.

„Duž podajmy so na swjaty skutk, zo by to dźěcatko swjatu khřćenicu dostało.“

Khřćenik džěscowu nahu hłojčku trójcy z wodu wobkrjepi prajicy:

„N. N. Ja tebje khřću w mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.“

Khřćenik džěsću, khřesničku woblečenemu (hdžež tuto wašnje je), prawu ruku na hłojčku položiwši praji:

„Tón Knjez zwarnuj twój nutřkhód a wonkhód wot nětk hač do wěčnosće †. Hamjeń.“

Knježe Božo, njebjeski Wótče, tebi khwalbu a džak prajimy, zo swoju cyrkej bjez nami hnadnje zdžeržiš a přisporješ; tebje pokornje prosymy, ty cheył to džěćo, kiž bu nětk twoje džěćo a twój herba, w dostatej khřćeńskej hnadže zakhować, zo by po twojim

spodobanju we wěrnej bohabojosći k česći twojeho mjena so wotčahnyło, w prawej wěrje wšědnje rostło a hač do kónca zawostało a junu slubjene herbstwo w njejjesach ze wšěmi swjatymi dostało, přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza. Hamjeń.

Tón Knjez požohnuj tebje a zwarnuj tebje; tón Knjez rozswěć swoje wobličo na tebi a budź tebi hnadny; tón Knjez pozběhń swoje wobličo na tebje a daj tebi swój měr †. Hamjeń.“

2.

„W mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.“

Lubowani w tym Knjezu, my smy so tu zhromadźili, zo bychmy tuto džěcatko, za kotrehož narod Božu dobrotu khwalimy, jemu přez swjatu khřćenicu swjećili, zo by jo do swojeho hnadneho sluba přez Jezom Khrysta přijał. Přetož kóžde čloŕske džěco je z přirodženja podćisnjene hrěchej a wšej hubjenosći, kiž z njeho wukhadža. Přez jeneho člowjeka je, kaž japoštoł praji, hrěch do swěta přišoł a smjerć přez hrěch. Ale přez jeneho člowjeka je pak tež prawdosć

a žiwjenje přišlo; přetož w Khrystusu Jezusu je Boža zbóžna hnada wšitkim ludžom zeskhadźala. A za zawdawk a wobtwjerdženje našeje džělomnosće na swojim wumoženju je naš Knjez Jezus Khrystus w tej mocy, kotraž je jemu data w njebjesach a na zemi, sakrament swjateje khřćenicy wustajił, zo bychy wšitcy, kiž jón po jeho słowje a přikazni dostanu, wučisćeni, wuswjećeni a prawi byli přez jeho mjeno a přez Ducha našeho Boha, kotrehož je bohaće na nas wulał. Tež na tole džěćo dyrbi žohnowanje wumoženja přińć, kotrež wyše pozběhujemy, hač dar narodženja, a Duch jeho Knjeza a zbóžnika dyrbi kóždy čas nad nim wotpočować, zo by Bože džěćo a herba jeho krasnosće było. Přetož tež tole džěćo je naš Knjez a zbóžnik droho wukupił ze swojej swjatej krwju, a nad nim tón Knjez praji: Njebój so, ja sym će wumohł, ja sym će při twojim mjenje wołał, ty sy moje; tež na nim chce tón Knjez swoje wulke slubjenje dopjelnić: „Nichtón njedyrbi was z mojeje ruki wutorhnyć“, a wot nětky dyrbi to same z nami stać w tym jenym swjatym hnadnym slubje, w kotrymž wšitko, štož na swěće k Božemu ludu słuša, w přezjenosći Ducha

wuznawa: jedyn Knjez, jena wěra, jena khřćenica, jedyn Bóh a Wóćec nas wšitkich, kiž je wyše wšitkich a přez wšitkich a we nas wšitkich. Teho dla khwal naša duša teho Knjeza nad tutym lubym džěćatkom, přetož wón na nim wulku wěc čini, kajkuž je na nas činił, wón, kiž je mócný a kotrehož mjeno je swjate.

Kiž pak dobry skutk na nim započina, tón chce jón tež dokonjeć hač na tamny dzeń a kupjel swjateje khřćenicy mócnu činić na tutym džěćatku přez swojeho swjateho Ducha, jo z jeho darami rozswěćić, w prawej wěrje wuswjećić a zdžeržeć, zo by swoje žiwe dny Bohu słužiło w swjatosći a prawdosći, kotraž je jemu spodobna.

Duž dha z khrobłej nadžiju tuto džěćo miłosći našeho Boha a zbóžnika přepodajmy a swjaty skutk na nim dokonjejmy w Knjezowym mjenje.

„N. N. Dokelž je Jezus Khrystus tež za tebje na křižu wumrjeł, dha wzmi znamjo swjateho křiža, woboje na čole † a na wutrobje †. Měr budž z tobu.

Modlmy so k Bohu: Wšehomócný Božo, smilny Wótče, kiž sy nam slubił, zo chceš naš a našich džěći Bóh a Wóćec być, tebje pokornje prosymy, dopjelní to

hnadne slubjenje tež na tutym džěsću. Wzmi sebi jo do zhromadźizny swojeho Syna přez khřćenicu na jeho smjereć; čini jo płodow jeho wumoženja džělomne a wuswjeć jo přez swojeho Ducha, zo by přez jeho móc so dobre bėdženje bėdźiło, we wěrje doběhało a junu jako twoje džěćo krónu prawdosće dostało, přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza.

Wótče naš, kiž sy w njebjesach, swjećene budź twoje mjeno, přińdź k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi, naš wšědny khlěb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, jako my wodawamy našim winikam, a nje-wjedź nas do spytowanja, ale wumož nas wot teho złeho. Přetož twoje je to kralestwo a ta móc a ta česć hač do wěčnosće. Hamjeń.“

Na to so khřćenik k kmótram wobroći:

„Lubi kmótřa, wy sće tole džěćatko k swjatej khřćenicy přinjesli, zo by so temu Knjezej za wobstajne wobsedženstwo přepodało. Duž was nětko w Božim mjenje prošu a napominam, wy cheyli na to džěćo swěru a z wutrobnym dobroprošenjom w swojich modlitwach spominać, so swěru za njo we wšěm

starać, štož jeho časne a wěčne zbože žada, a sobu z jeho staršimaj a z jeho přećelemi, tak wjele, hač nad wami je, přez modlitwu, słowo a znamjo pomhać, zo by to same na našej nanajswjećišej wěrje so kruće załožało a slub dobreho swědomnja z Bohom hač do kónca zakhowało.

A nětko, dokelž sće tutemu džěsću za ruki stajeni a sće jeho zastupjerjo, duž chcyli mi na jeho město wotmolwjec:

N. N. Wotrjeknješ ty so wšemu bjezbóžnemu wašnju, wšěm hrěšnym myslam, słowam a skutkam?“

Wotmolwjenje kmótrów: Haj.

„Wěriš ty do Boha Wótca, wšehomócného stworičela njebiesow a zemje, a do Jezom Khrysta, jeho jeničkeho narodženeho Syna, našeho Knjeza, kiž je so podjał wot swjateho Ducha, narodził so wot knježny Marje, ćerpił pod Pontiom Pilatom, křižowany, wumrjeł a pohrjebany, k heli dele stupił, na třeci džen zaso stanył wot morwych, horje stpił do njebies, sedži na prawicy Boha, teho wšehomócného Wótca, wotsal wón přińc budže, sudzić žiwych a morwych, a do swjateho Ducha, jenu swjatu khřesćijansku cyrkej,

zhromadźiznu tych swjatyh, wodawanje tych hrěchow,
horjestawanje teho ćěla a wěčne žiwjenje?“

Wotmolwjenje kmótraw: Haj.

„N. N. Chceš ty khřěny (khřěna) być?“

Wotmolwjenje kmótraw: Haj.

„Duž podajmy so na swjaty skutk, zo by to
džěćatko swjatu khřěnicu dostało.“

Khřěnik džěšćowu nahu hłojčku trójcy z wodu wobkrjepi prajicy:

„N. N. Ja tebje khřě w mjenje Boha, Wótca a
Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.“

Khřěnik džěšću, khřesničku woblečenemu (hdžež tuto wašnje je),
prawu ruku na hłojčku položiwi praji:

„Tón Knjez zwarnuj twój nutřkhód a wonkhód
wot nětk hač do wěčnosće †. Hamjeń.“

Knježe Božo, njebieski Wótče, tebi khwalbu a džak
prajimy, zo swoju cyrkej bjez nami hnadnje zdžeržiš
a přisporješ; tebje pokornje prosymy, ty chcył to
džěćo, kiž bu nětk twoje džěćo a twój herba, w do-
statej khřěńskej hnadze zakhować, zo by po twojim
spodobanju we wěrnej bohabojošći k česći twojeho
mjena so wotčahnyło, w prawej wěrje wšědnje rostło
a hač do kónca zawostało a junu slubjene herbstwo

w njobjesach ze wšěmi swjatymi dostało, přez Jezom
Khrysta, našeho Knjeza. Hamjeń.

Tón Knjez požohnuj tebje a zwarnuj tebje; tón
Knjez rozswěć swoje wobličo na tebi a budź tebi
hnađny; tón Knjez pozběhń swoje wobličo na tebje a
daj tebi swój měř †. Hamjeń.“

3.

„W mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha.
Hamjeń.“

Lubi přeceljo w Khrystusu. Naš Knjez tak praji:
Mi je data wšitka móc w njobjesach a na zemi.
Teho dla dźiće a wučće wšitkich póhanow a khřćijće
jich w mjenje Wótca a Syna a swjateho Ducha. A
wućće jich dźeržeć wšitko, štož sym ja wam při-
kazał. A hlaj, ja sym pola was wšitke dny hač do
skónčenja teho swěta. Štóž wěri a khřćeny budže,
tón budže zbóžny; štož pak njewěri, tón budže za-
tamany. Khřćenica so po tajkim z Knjezoweje při-
kaznje stanje, w mjenje trojeničkeho Boha. W tutym
mjenje je nam cyłe bohostwo Božeje hnady slubjene a
zazyglowane, sobu pak tež swjata přislušnosť poručena.

Wšehomócný stworićel a Knjez njebiesow a zemje nam wobswědča, zo chce naš hnadny Bóh a Wóćec być; Syn Boži, kiž je nas ze swojim žiwjenjom, ćerpijenjom a wumrjećom wumohł a z Wótcom wujednał, nam wobkruća, zo je wšitko, štož je za nas činił a ćerpił, same naše; swjaty Duch, kiž do wšeje wěrnosće wodzi a Khrystusa we nas překrasnja, chce nas ze swojimi darami rozswětlić a w prawej wěrje wuswjećić a zdžeržeć, zo bychmy přez hnadu Khrystusowu prawi byli a herbojo wěčneho žiwjenja. Duž pozběhuj naša duša teho Knjeza a naš duch so wjesel w Bohu, našim zbóžniku! Wón je wulke wěcy nad nami činił a z bohatej hnadu so nad nami smilił, zo by nas zbóžnych herbow swojeho njebieskeho kralestwa sčinił. A tež swoje džěci směmy z wjesełosću před jeho wobličo nosyć; přetož tež wone dyrbja so z wody a z Ducha nowe narodzić a połnosć hnady k wěčnemu žiwjenju dostać po słowach našeho Knjeza: Je-li zo so što njenarodzi z wody a z Ducha, dha njemóže do Božeho kralestwa přińć. Štož so wot ćěła je narodziło, to je ćělo, a štož so wot Ducha je narodziło, to je duch. A my wěmy, kak je naš Knjez Khrystus

džěćatka, kotrež so k njemu nošachu, wokošał a žohnował, a kak je wo nich prajił: Dajće džěćatkam ke mni přińć a njewobarajće jim, přetož tajkich je kralestwo Bože. Zawěrnje ja praju wam, štóž kralestwo Bože horje njewozmje jako džěćatko, tón njebudže do njeho přińć.

Duž přepodajmy tež tuto džěćo našemu Bohu a zbóžnikej z džakom a z wjesełosću a dokonjejmy w Knjezowym mjenje na nim tón swjaty skutk.

„N. N. Dokelž je Jezus Khrystus tež za tebe na křižu wumrjeł, dha wzmi znamjo swjateho křiža, woboje na čole ✚ a na wutrobje ✚. Měr budž z tobu.

Modlmy so k Bohu: Wšehomócný Božo, lubosćiwý njebieski Wótče, twoju wulku smilnosć khwalimy, zo sy maćeri tuteho džěsća swěrne hrodzišćo a sylny škit w porodnej nuzy był a z džěsćom woběmaj staršimaj nowy zawdawk twojeje lubosće dał. Kiž chceš naš a našich džěći Bóh a zbóžnik być a so nad nami smiluješ, kaž so wóćec smili nad džěćimi, tebe prosymy: Daj twojej hnadže wotpočować nad tutym džěćatkom. Wzmi jo do zjenoćenstwa twojeho Syna přez khřćenicu na jeho smjerć; daj jemu rosć kaž na

lětach, tak tež na mudrosći a hnadže a přez twojeho Ducha so rozsylnjeć na znutřkomnym člowjeku. Haj, Wótče w njebjesach, do twojeju rukow sebje a swoje džěći poručamy nětko a přeco a će njepušćimy, khiba zo nas požohnuješ.

Wótče naš, kiž sy w njebjesach, swjećene budź twoje mjeno, přińdź k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi, naš wšědny khlěb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, jako my wodawamy našim winikam, a nje-wjedź nas do spytowanja, ale wumož nas wot teho złeho. Přetož twoje je to kralestwo a ta móc a ta česć hač do wěčnosće. Hamjeń.“

Na to so khřćenik k kmótram wobroći:

„Lubowani kmótřa, so z khřescijanskeje lubosće wo tuto džěćo před Bohom starajo, chcyli wy jo nic jenož Knjezej Khrystusej z wašim dobroprošenjom přinjesć, zo by jo do swojeho hnadneho a zbóžneho kralestwa přijał, ale tež, wjelež je nad wami, zo by so w bohajosći, w póćiwosći a napominanju k temu Knjezej wotčahnyło a so na našu drohu wěru natwariło. Nětk pak, zo byšće swojeje słužby na tutym

džěsću hladali a zo by přede wšěm so zjawnje wuznało, na čo so tuto džěćo khřćije, dha chcyli na tute prašenja město teho džěsća wotmolwić:

N. N. Wotrjeknješ so ty čertej a wšemu jeho skutku a wašnju?“

Wotmolwjenje kmótraw: Haj.

„Wěriš ty do Boha Wótca, wšehomócného stworićela njobjesow a zemje, a do Jezom Khrysta, jeho jeničkeho narodženeho Syna, našeho Knjeza, kiž je so podjał wot swjateho Ducha, narodžił so wot knježny Marje, ćerpił pod Pontiom Pilatom, křižowany, wumrjeł a pohrjebany, k heli dele stupił, na třeci džen zaso stanył wot morwych, horje stpił do njobjes, sedzi na prawicy Boha, teho wšehomócného Wótca, wotsal wón přińć budže, sudzić žiwych a morwych, a do swjateho Ducha, jenu swjatu khřescijansku cyrkej, zhromadžiznu tych swjatyh, wodawanje tych hrěchow, horjestawanje teho ćěła a wěčne žiwjenje?“

Wotmolwjenje kmótraw: Haj.

„N. N. Chceš ty khřćeny (khřćena) być?“

Wotmolwjenje kmótraw: Haj.

„Duž podajmy so na swjaty skutk, zo by to dźěcatko swjatu khřćenicu dostało.“

Khřćenik dźěsćowu nahu hłojčku trójcy z wodu wobkrjepi prajicy:

„N. N. Ja tebje khřću w mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.“

Khřćenik dźěsću, khřesničku woblečenemu (hdžež tuto wašnje je), prawu ruku na hłojčku połožiwši praji:

„Tón Knjez zwarnuj twój nutřkhód a wonkhód wot nětk hač do wěčnosće ✠. Hamjeń.“

Knježe Božo, njebjeski Wótče, tebi khwalbu a džak prajimy, zo swoju cyrkej bjez nami hnadnje zdžeržiš a přisporješ; tebje pokornje prosymy, ty cheył to dźěćo, kiž bu nětk twoje dźěćo a twój herba, w dostatej khřćeńskej hnadže zakhować, zo by po twojim spodobanju we wěrnej bohabojsći k česći twojeho mjena so wotéahnyło, w prawej wěrje wšědnje rostło a hač do kónca zawostało a junu slubjene herbstwo w njebjesach ze wšěmi swjatymi dostało, přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza. Hamjeń.

Tón Knjez požohnuj tebje a zwarnuj tebje; tón Knjez rozswěć swoje wobličo na tebi a budź tebi

hnadny; tón Knjez pozběhń swoje wobličo na tebje a
daj tebi swój měr †. Hamjeń.“

4.

„W mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha.
Hamjeń.“

W Knjezu lubowani, tu smy so zhromadźili, zo
bychmy tuto narodžene džěcatko w zjenoćenej mo-
dlitwje Bohu přinjesli a jo přez swjatu khřćenicu
jeho a našemu wumožnikej swjećili po poručanju a
wustajenju našeho Knjeza Jezom Khrysta. Duž słyšmy,
kak je naš Knjez Jezus Khrystus sam swjatu khřće-
nicu wustajił.

Mi je data, Knjez praji, wšitka móc w njebjesach
a na zemi. Duž dźiće a wučće wšitkich póhanow
a khřćijće jich w mjenje Wótca a Syna a swjateho
Ducha a wučće jich dzeržeć wšitko, štož sym ja wam
přikazał. A hlaj, ja sym pola was wšitke dny hač
do skónčenja swěta. Štóž wěri a khřćený budže, tón
budže zbóžny, štož pak njewěri, tón budže zatamany.

Słyšmy dale, kak je naš Knjez Jezus Khrystus
džěcatka přijał a žohnował.

Woni přinjesechu džěćatka k Jezusej, zo by so jich dótknył. Wučomnicy pak wrěskachu na tych, kiž je přinošachu. Jako to pak Jezus widžeše, bu wón hněwny a džeše k nim: Dajće džěćatkam ke mni přińć a njewobarajće jim, přetož tajkich je kralestwo Bože. Zawěrnje ja praju wam, štóž kralestwo Bože horje njewozmje jako džěćatko, tón njebudže do njeho přińć. A wón je wokoša a położy rucy na nje a žohnowaše je.

Zo by so nětko tajke žohnowanje tež tutemu džěćatku dostało, dha jo w džakowanju a dobroprošenju temu Knjezej njesmy a w jeho mjenje tón swjaty skutk na tym džěsću dokonjejmje.

„N. N. Dokelž je Jezus Khrystus tež za tebje na křižu wumrjeł, dha wzmi znamjo swjateho křiža, woboje na čole † a na wutrobje †. Měr budź z tobu.

Modlmy so k Bohu: Wšehomócnny, smilny Božo, hladaj z hnadu dele na nas a na tuto džěćatko, kotrež tebi njesemy a twojej službje swjećimy. Wótče w njebjesach, kiž sy prawy Wóćec nade wšitkimi, kotrymž džěći rěkaju w njebjesach a na zemi, ty sy maćeérne žiwjenje wobarnował w porodnej nuzy, ty sy žiwjenje

a dobrotu činił na džěsću a twoje kedźbowanje je jeho wodych zdźeržało.

Za to twoje swjate mjeno khwalimy a žiwjenje tuteho džěsća stroštnje do twojeje sylneje, swěrneje wótceneje ruki poručamy, zo by ty jemu škit a kryw był přede wšěm złym, sylnosé a pomoc k wšemu dobremu. Knježe, naš zbóžniko Jezom Khryšće, swěrny pastyrjo swoich wowcow, kiž sy tež dušu tuteho džěsća droho wukupił ze swojej swjatej krwju, wzmi sebi jo za swoje wobsedženstwo jako wowčičku twojeho wulkeho stadła, jako herbu twojeho kralestwa. A ty drohi swjaty Ducho, Ducho hnady, sćin tuteho džěsćowu wutrobu za swoje bydło, wupyš jo ze swojimi darami, rozswěć jo ze svojim swětłom a zdźerž jo w prawej jenakej wěrje hač do kónca. Trojenički Knježe a Božo, ty maš móc wobarnować, štož sy stworił a štož je tebi swjećene, duž pomhaj tutemu džěsću, pomhaj nam wšitkim, zo bychmy twoji byli a wostali a wěry kónce dostali, mjenujcy dušow zbóžnosé.

Wótče naš, kiž sy w njebjesach, swjećene budź twoje mjeno, přińdź k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi, naš

wšedny khlěb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, jako my wodawamy našim winikam, a nje-wjedź nas do spytowanja, ale wumož nas wot teho złeho. Přetož twoje je to kralestwo a ta móc a ta česć hač do wěčnosće. Hamjeń.“

Na to so khřćenik k kmótram wobroćiwši praji:

„Lubowani kmótra, z khřescíjanskeje lubosće a přecelnosće so wo tuto džěcatko starajo chceće jo nětko k swjatej khřćenicy přinjesć, zo by so Knjezej swjećilo za stajne wobsedženstwo. Duž was w Khry-stusu napominam, wy chcyli jako džěsćowy rt wěru jeho khřćenicy nutrnje wuznać, z wutrobnym dobro-prošenjom na njo před Bohom spominać a sobu z jeho staršimaj a z jeho přecelmi, wjelež je nad wami, přez modlitwu, słowo a znamjo pomhać, zo by so khřescíjanscy a pobožnje wotćahnyło k česći Božej a k zbóžnosći swojeje duše. Wuznajmy nětk swoju najswjećišu khřescíjansku wěru, na kotruž je wšitko, štož khřescíjan rěka na zemi, khřćene a na kotruž dyrbi so tež tuto džěco wukhřěćić.

Ja wěrju do Boha Wótca, wšehomócného stwori-čela njebjesow a zemje.

Ja wěrju do Jezom Khrysta, jeho jeničkeho narodženeho Syna, našeho Knjeza, kiž je so podjał wot swjateho Ducha, narodził so wot knježny Marje, ćerpił pod Pontiom Pilatom, křižowany, wumrjeł a pohrjebany, k heli dele stupił, na třeci džen zaso stanył wot morwych, horje stpił do njebjes, sedzi na prawicy Boha, teho všehomócného Wótca, wotsal wón přińc budže, sudzić žiwych a morwych.

Ja wěrju do swjateho Ducha, jenu swjatu khřesćijansku cyrkej, zhromadźiznu tych swjatyh, woda-
wanje tych hrěchow, horjestawanje teho ćěla a wěčne žiwjenje. Hamjeń.

Póznajeće so wy nětko, lubowani kmótrů, město tuteho džěsća k tejle wěrje, dha wotmolwće: Haj.“

Kmótrů praja: Haj.

„Duž podajmy so na swjaty skutk, zo by to džěćatko swjatu khřćenicu dostało.“

Khřćenik džěsćowu nahu hłojčku trójcy z wodu wobkrjepi prajicy:

„N. N. Ja tebje khřću w mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.“

Khřćenik džěsću, khřesničku woblečenemu (hdžež tuto wašnje je), prawu ruku na hłojčku połožiwši praji:

„Duž budź nětko žiwe, lubowane džěčo, nic pak ty, ale Khrystus budź žiwy w tebi, a štož budžeš žiwe w ćele, to budź žiwe we wěrje do teho Syna Božeho, kiž će je lubował a so sam za tebje dał †. Hamjeń.

Knježe Božo, njebieski Wótče, tebi khwalbu a džak prajimy, zo swoju cyrkej bjez nami hnadnje zdžeržiš a přisporješ; tebje pokornje prosymy, ty chcył to džěčo, kiž bu nětk twoje džěčo a twój herba, w dostatej khřćeńskej hnadže zakhować, zo by po twojim spodobanju we wěrnej bohobojosći k česći twojeho mjena so wotćahnyło, w prawej wěrje wšědnje rostło a hač do kónca zawostało a junu slubjene herbstwo w njebiesach ze wšěmi swjatymi dostało, přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza. Hamjeń.

Tón Knjez požohnuj tebje a zwarnuj tebje; tón Knjez rozswěć swoje wobličo na tebi a budź tebi hnadny; tón Knjez pozběhń swoje wobličo na tebje a daj tebi swój měr †. Hamjeń.“

Žohnowanje za njedźelniču

po khřćenicy džěsća.

Lubowana sotra w Khrystusu, tak je nětko twoje džěćo přez swjatu khřćenicu w Khrystusu poswjećene za džěćo Bože a za herbu jeho kralestwa a wot Knjezoweje ruki požohnowane, přez jeho hnadu wučiscene, — z tobu wot nětka zwjazane přez zwjazk jeneje khřćenicy a jeneje wěry, jo zaso dostawaš. Tak jo z nowa horjewzmi w Jezusowym mjenje za zawdawk miłosće swojeho Boha, spominaj na tamne Knjezowe słowo: Štož džěćo horjewozmje w mojim mjenje, tón mje horjewozmje; khwal jeho za wšu smilnosć, kotruž je na tebi a na twojim džěsću činił, a proš jeho wo móć a mudrosć we wysokim zamolwjenja połnym powołanju khřescíjanskeje maćerje, kotrež je tebi dowěrjene. My pak pozběhamy z tobu so modlace wutroby w džakowanju a dobroprošenju k temu Bohu, kiž modlitwy wusłyšuje.

Wšehomócný Božo, miłosćiwy Wótče, tebi khwalbu a džak prajimy, zo sy tutej maćeri k radostnemu pohladanju na nowonarodžene džěćo pomhał a to same přez swjatu khřćenicu jako swoje džěćo a herbu přijał. Ty sy wulke na maćeri a džěsću činił; teho so zradujemy a smy wjeseli a wuznawamy z Davitom: Khwal teho Knjeza, moja duša, a štož we mni je, jeho swjate mjeno. Khwal teho Knjeza, moja duša, a njezapomni, štož je tebi dobreho činił. Tebje prosymy: Bjeř dale tule mać z jeje cyłym domom pod swój wšehomócný škit a posylnej staršeju tuteho džěsća ze swojim Duchom, zo w khřescíjanskej lubosći a mudrosći

tole džěćo wotěhnjetaj w bojosěi a napominanju k tebi, twojemu swjatemu mjenu k khwalbje a česěi, staršimaj k troštej a radosěi. Ty sy prawy Wóćee nade wšitkimi, kotrymž džěći rěkaju w njebjesach a na zemi; do twojeje wóteneje ruki poručamy maé a džěćo a prajimy nad woběmaj: Tón Knjez žohnuj waju na wšitkich waju pučach a zwarnuj waju wonkhód a nutřkhód wot nětk hač do wěčnosće. Hamjeń.

5.

Nuzna khřćenica.

„Hnada našeho Knjeza Jezom Khrysta budź z nami wšitkimi. Hamjeń.“

Smy-li žiwi, dha smy temu Knjezej žiwi; wumrjemy-li, dha wumrjemy temu Knjezej; teho dla, njech smy žiwi abo njech wumrjemy, smy teho Knjeza.

Lubi přeceljo w Khrystusu, to je naša jenička nadźija w žiwjenju a wumrjeću, zo smy wobsedženstwo swojeho swěrneho zbóžnika. Duž přepodawamy tež tuto džěćo do jeho rukow z wutrobnym dowěrjenjom, zo budže z nim za čas a wěčnosć derje činić. Dajće, wón praji, džěćatkam ke mni přińć a nje-wobarajće jim, přetož tajkich je kralestwo Bože. Duž stuńmy stroštni před jeho wobličo a přinjesmy temu

Knjezej tuto lube džěćo, kotrež nic nam, ale jemu słuša, zo by so do hnadneho sluba Božeho přijalo a so za jeho kralestwo swjećiło.

Prašenje na kmótrów, su-li žani pódla:

„Chceće wy, zo by so tuto džěćo na mjeno Wótea, Syna a swjateho Ducha wukhřěćiło, a, je-li zo jo Bóh při žiwjenju wostaji, so na založku našeje khřescíjan-skeje wěry wotćahnyło?

Je-li to waša wola, wotmolwće: Haj.

N. N. Dokelž je Jezus Khrystus tež za tebe na křižu wumrjeł, dha wzmi znamjo swjateho křiža, woboje na čole † a na wutrobje †. Měr budž z tobu.

Wótće naš, kiž sy w njebjesach, swjećene budž twoje mjeno, přińdž k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi, naš wšědny khlěb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, jako my wodawamy našim winikam, a nje-wjedž nas do spytowanja, ale wumož nas wot teho złeho. Přetož twoje je to kralestwo a ta móc a ta česć hač do wěčnosće. Hamjeń.“*

* Je-li zo komdženje strašne njeje, dha ma so nětko wěruwuznaće prajić.

„N. N. Ja tebje khřću w mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.“

Ruku na hłojčku połožiwši.

„Tón Knjez, kotremuž w žiwjenju a při wumrjeću słušeš a z kotrehož ruki će nichtón njewutorhnje, tón tebje dokonjej, hdyž a kaž so jemu spodoba, k wěčnemu a zbóžnemu žiwjenju †. Hamjeń.“

Modlmy so k Bohu: Wótče w njebjesach, tebi so dźakujemy, zo sy přez kupjel noweho narodženja a wonowjenja swjateho Ducha tež tuto dźěco přijał do zjenoćenstwa z tobu. Wone je twoje dźěco, Wótče, a twoja lubosć je přez měru wjele wjetša, dyžli čłowječna nanowa a maćeřna lubosć. Twojej swěrnosći a mudrosći jo ze stroštnym dowěrjenjom poručamy. Nic naša wola, smilny Božo, ale twoja dobra a hnadna wola so stań. Chceš-li žiwjenje tehle dźěsća za tutón swět přidlěšić, dha zdžerž jo w khřćeńskej hnadze a daj jemu pod twojim swěrnym zwarnowanjom wotrosć k twojej česći a k wjeselu jeho lubych. Sy-li pak w twojej radže wobzanknył, jo hižom nětko dowjesć do njebjeskeje domizny twojich dźěći, dha budž twoje swjate wótčne mjeno tež za to khwalene. Ty sy jo

wumohł, ty swěrnny Božo; do twojeju rukow poručamy jeho ducha. Hamjeń.

Tón Knjez požohnuj tebje a zwarnuj tebje; tón Knjez rozswěć swoje wobličo na tebi a budź tebi hnadny; tón Knjez pozběhnj swoje wobličo na tebje a daj tebi swój měr †. Hamjeń.“

6.

Požohnowanje džěsća,

kotrež je so nie wot duchowneho, ale wot drugeho khřescijana wukhřećiło.

Njemóže-li so k nuznej khřćenicy hakle duchowny powołać, dha ma so wona tak stać, zo, je-li někak móžno, w přitomnosći někotrych česnych khřescijanskich ludži jako swědkow, pak baba abo druhi rozomny khřescijan, muski abo žónska, wótře wótčenaš wuspěwa, džěsćowe mjeno, je-li zo so hodži, pomjenuje a jeho hłowu trójcy z wodu wobkrjepi a k temu praji:

Ja tebje khřeću w mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.

a maja duchowni wosebje baby na to rozwučić.

Hdyž džěátko po nuznej khřćenicy žiwe wostanje, dha dyrbi duchowny so baby abo teho drugeho khřescijana, kiž je khřćenicu wobstarał, a swědkow, kiž su pódla byli, na drobne zwuwoprašować, hač je so khřćenica wo prawdže po prjedy wopisanym wašnju stała. Njewjedza-li ludžo z prawej wěstosću wjacj prajić, što su z khwatom činili,

abo wupokaže so, zo njejsu z wodu abo zo njejsu ze słowami: „Ja tebje khřću w mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha“ khřćili, dha dyrbi duchowny džěćo bje wšeho za njekhřćene spóznać a jo kaž žane druge hišće njekhřćene džěćo wukhřćić.

Móža-li pak swědkojo jenož tak wjele z wěstosću a na swoje khřescíjanske swědomnje wuprajić, zo je džěćo z wodu a z pomjenowanymi słowami wukhřćene, dha dyrbi duchowny džěćo za khřćene spóznać, jo nic zaso khřćić, ale w prjódcy kmótrow, kiž su přišli, w nizkej a jasnej ryći rozwućić, zo a čeho dla je khřćenica, wot nich dokonjana, prawa a poľna była, tež jich na te přišlušnosće pokazać, kotrež su ze skutkom džěćowaje khřćenicy to džěćo a woni jako jeho kmótřa za to džěćo na so wzali, potom pak tamnu khřćenicu z tym wobtwjerdzić:

„Nětko, moji lubi přeceljo, dokelž sće w mjenje a na přikaznju Božu tole wšitko činili, dha ja praju, zo sće prawje a derje činili, dokelž wbohe džěćatka hnady potrjebaja a naš Knjez Jezus jim jeje njezapowje, ale je hač nanajpřecelnišo k njej přepraša, kaž sčehowace słowa swjateho sćenja Marka na dżesatym stawje troštnje swědča:

A woni přinjesechu džěćatka k Jezusej, zo by so jich dótknył. Wučomnicy pak wrěskachu na tych, kiž je přinošachu. Jako pak to Jezus widžeše, bu wón hněwny a džeše k nim: Dajće džěćatkam ke mni přińć a njewobarajće jim, přetož tajkich je kralestwo Bože. Zawěrnje ja praju wam, štóž kralestwo Bože

horje njewozmje jako džěcatko, tón njebudže do njeho přińć. A wón te same zwokoša a połoži rucy na nje a žohnowaše je.

Dokelž smy nětko ze słyšanych słowow teho pońje dowjedzeni, zo je tež tuto džěćo (N. N.) do kralestwa hnady přijate, dha prošmy, zo by so we nim k wěčnej zbóžnosći wobstajnje zdžeržalo.

Wótče naš, kiž sy w njebjesach, swjećene budž twoje mjeno, přińdž k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi, naš wšědny khlěb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, jako my wodawamy našim winikam, a nje-wjedž nas do spytowanja, ale wumož nas wot teho złeho. Přetož twoje je to kralestwo a ta móc a ta česć hač do wěčnosće. Hamjeń.

Wšehomócný Bóh a Wótc našeho Knjeza Jezom Khrysta, kiž je tebje z nowa porodził z wody a ze swjateho Ducha a tebi wšitke twoje hrěchi wodał, tón tebje ze swojej hnadu posylnej k wěčnemu žiwjenju †. Hamjeń.

Tón Knjez požohnuj nas a zwarnuj nas; tón Knjez rozswěć swoje wobličo nad nami a budž nam

hnadny; tón Knjez pozběhń swoje wobličo na nas a
daj nam swój měr †. Hamjeń.“

Kollekty při khřćenjach.

170. **Duchowny:** Skerje budža hory so hnuć a hórki
so zwróćeć, *prophecia*

Wosada: Ale moja hnada njedyrbi so wot tebje wróće,
praji tón Knjez.

Duchowny: Modlmy so k Bohu: Wšehomócný
Božo, smilny Wótče, kiž sy tuto džěćatko přijał za
swoje džěćo a herbu, twoju wulku smilnosć khwa-
limy a tebje prosymy, zwarnuj jo na wšitkich jeho
pućach, zo njeby jo nihtó z twojeje ruki wutorhnył;
wuhotuj jo z mocu z wysokosće a pomhaj jemu dobre
khřescíjanske bėdženje so bėdźić k twojeho mjena česći,
přez Jezom Khrysta, twojeho Syna, našeho Knjeza.

Wosada: Hamjeń.

171. **Duchowny:** Štož so wot ćěła je narodziło, to je
ćěło,

Wosada: Štož so wot Ducha je narodziło, to je duch.

Abo:

172. **Duchowny:** Njebój so, ja sym će wumohł, praji
tón Knjez,

Wosada: Ja sym će z twojim mjenom wołał, ty sy mój.

Duchowny: Modlmy so k Bohu: Wšehomócný Božo, smilny Wótče, kiž sy tuto džěcatko z nowa porodził z wody a z Ducha, daj so jemu rozsylnić přez twojeho Ducha na znutřkownym ^ččłowjeku, zo by rostło na mudrosći a hnadže, wěru dđeržalo, swět přewinyło a přez twoju móc so wobarnowało k wěčnemu žiwjenju.

Wosada: Hamjeń.

Khřćenica dorosćeneho.*

W mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.

Dokelž je Jezus Khrystus tež za tebje na křižu wumrjeł, dha wzmi znamjo swjateho křiža, woboje na čole ✚ a na wutrobje ✚. Měr budž z tobu.

Modlmy so k Bohu: O všehomócný, wěčny Božo, Wótče našeho Knjeza Jezom Khrysta, k tebi so wołamy za tuteho twojeho služobnika (tutu twoju služobnicu), kiž wo dar twojeje khřćenicy prosy a sebi twoju wěčnu hnadu přez duchowny nowy narod žada. Wzmi sebi jeho (ju), Knježe, a kaž sy prajił: Prošće, dha budžeće brać, pytajće, dha budžeće namakać, kłapajće, dha budže wam

* Při kóždej khřćenicy dorosćeneho ma so swobodna khřćeńska ryč dđeržec a w njej so džiwac na wosebite wobstejenja teho, kiž so khřćije.

wotewrjene, tak skié nětko to dobre temu (tej), kiž prosy, a wotewr durje temu (tej), kiž so kłapa, zo by wěčne žohnowanje teje njebjeskeje kupjele a slubjene kralestwo twojeje hnady dostał (dostała), přez Khrystusa, našeho Knjeza. Hamjeń.

Posłuchajmy, kak je naš Knjez Jezus Khrystus sam swjatu khřćenicu wustajił a kajke slubjenja je na tutón drohi sakrament zwjazał za wšitkich, kotřiž přez wěru w khřćeńskim slubje zawostanu.

Mi je data, tón Knjez praji, wšitka móc w njebjesach a na zemi. Teho dla dźiće a wučće wšitkich póhanow a khřćijće jich w mjenje teho Wótca a teho Syna a teho swjateho Ducha a wučće jich dźeržeć wšitko, štož ja wam přikazał sym. A hlaj, ja sym pola was wšitke dny hač do skónčenja teho swěta. Štóž wěri a khřćený budže, tón budže zbóžny, štož pak njewěri, tón budže zatamany.

Słyšmy dale sćenje swjateho Mateja:* W tym samym času wotmolwi Jezus a džeše: Ja će khwalu, Wótče a Knježe njebjesow a zemje, zo sy to před mudrymi a rozomnymi potajił a njerozomnym zjewił. Haj, Wótče, přetož wone je so tebi tak derje spodobalo. Wšitke wěcy su mi podate wot mojeho Wótca, a nichtón njeznaje Syna, khiba Wóte, a nichtón njeznaje Wótca, khiba Syni a komuž jo Syn chce zjewiće. Pójće sem ke mni wšitecy, kiž wy sprócnj a wobćeženi sće, ja cheu was wokřewiće. Wzmiće na so mój spřah a wukniće wote mnje, dokelž ja éicheje mysle sym a z wutrobu pokorny; dha budžeće wotpočink namakać za swoje duše. Přetož mój spřah je ľahodny a moje brěmjo je lóžke.

* Město scěhowacych slowow móže so tež Jana 3, 5—8. 14—17 naložeć.

Wótče naš, kiž sy w njebjesach, swjećene budź twoje mjeno, přińdź k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi, naš wšědny khlěb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, jako my wodawamy našim winikam, a nje-wjedź nas do spytowanja, ale wumož nas wot teho złeho. Přetož twoje je to kralestwo a ta móc a ta česć hač do wěčnosće. Hamjeń.

Tu khřćenik ruku na hłowu teho, kiž ma so khřćić, položiwši praji:

Tón Knjez zwarnuj twój nutřkhód a wonkhód wot nětk hač do wěčnosće †. Hamjeń.

N. N. Wěriš ty do Boha Wótca, všehomócného stworićela njebjesow a zemje, a do Jezom Khrysta, jeho jeničkeho narodženeho Syna, našeho Knjeza, kiž je so podjał wot swjateho Ducha, narodził so wot knježny Marje, ćerpił pod Pontiom Pilatom, křižowany, wumrjeł a pohrjebany, k heli dele stupił, na třeci džen zaso stanył wot morwych, horje stpił do njebjes, sedži na prawicy Boha, teho všehomócného Wótca, wotsal wón přińć budže, sudzić žiwych a morwych, a do swjateho Ducha, jenu swjatu khřescijansku

cyrkej, zhromadźiznu tych swjatyach, wodawanje tych hrěchow, horjestawanje teho ćěła a wěčne žiwjenje?

Wotmolwjenje teho, kiž chce khřěny być: Haj.

Slubuješ, zo chceš tej wěrje, kotruž sy wuznał, swěrnny wostać a temu žiwy być, kiž je za tebje wumrjeł?

Wotmolwjenje teho, kiž chce khřěny być: Haj.

N. N. Chceš ty khřěny (khřěna) być?

Wotmolwjenje teho, kiž chce khřěny być: Haj.

Na to khřćenik jeho (ju) z wodu wukhřěje prajicy:

N. N. Ja tebje khřěu w mjenje Boha, Wótea a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.

Bóh všehomócnny a Wóte našeho Knjeza Jezom Khrysta, kiž je će z nowa porodźił z wody a ze swjateho Ducha a ći wšitke twoje hrěchi wodał, tón će ze swojej hnady posylnej k wěčnemu žiwjenju †. Hamjeń.

Abo:

Bóh všeje hnady, kiž je će powołał k wěčnej krasności w Khrystusu Jezusu, tón cheył će dohota- wać, wobtwjerdzić, posylnić, załožiť a přez wěru za- khować k wěčnemu žiwjenju †. Hamjeń.

Tak sy ty nětko, w Knjezu lubowany (lubowana), přez khřěnicu z Jezusom do smjerće pohrjebany (-na),

zo, runje jako Khrystus wot morwych je zbudženy přez Wótcowu krasnosć, by tež ty w nowym žiwjenju khodźił (-ła). A nětko budź žiwy (-wa), tola nie ty, ale Khrystus budź žiwy w tebi. A štož budžeš žiwy (-wa) w ćěle, to budź žiwy (-wa) we wěrje do Syna Božeho, kiž je će lubował a so sam za tebje dał. Ty sy droho kupjeny (-na), dha khwal Boha na swojim ćěle a na swojim duchu.

Wšehomócnny, smilny Božo, kiž swoju cyrkej hnadne zdžeržiš a přisporješ, tebi so z cyłej wutrobu džakujemy, zo sy tutemu našemu bratřej (tutej našej sotři) k spóznaću twojeje zbóžnych činjaceje prawdy a k trošt-nemu džěćastwu wumoženych spomhał. Njebjeski Wótcě, zdžerž a swjeć jeho (ju) w twojej wěrnosći, pomhaj jemu (jej) so dobre bėdženje bėdžić, wěru džeržeć a swět přewinyć k twojej česći. Nam wšitkim pomhaj, zo bychmy kónc wěry dostali, kotryž je dušow zbóžnosć. Hamjeń.

Tón Knjez požohnuj tebje a zwarnuj tebje; tón Knjez rozswěć swoje wobličo na tebi a budź tebi hnadny; tón Knjez pozběhń swoje wobličo na tebje a daj tebi swój měř ✠. Hamjeń.

II.

Wobnowjenje khřćeńskeho sluba.

Pruhowanje.*

1. Zawódnny khěrluš.

2. **Duchowny** na wołtarju: Tón Knjez budź z wami,

Wosada: A z twojim duchom.

173. **Duchowny:** Wobhoń mje, Božo, a póznaj moju wutrobu,

Wosada: Spytaj mje a póznaj moje mysle.

Duchowny: Modlmy so k Bohu: Wšehomócnny Božo a Wótče našeho Knjeza Jezom Khrysta, twoju wulku smilnosć khwalimy, zo sy tute džěci přez swjatu khřćenicu do swojeho hnadneho sluba přijał,

* Hač by pruhowanje jako samostatna Boža služba na žanym njedźelskim abo wšědnym dnju do wobnowjenja khřćeńskeho sluba abo před wobnowjenjom samym so mělo, je po wosadžinach wobstejnosćach rozsudzić. Za přěńši pad služi liturgija, tu poskićena; w druhim padze trjebaj liturgiju za skutk wobnowjenja khřćeńskeho sluba postajenu a staj bjez 3 a 4 pruhowanje a po nim krótki khěrluš.

hač sem přiwjedł a ze swojim słowom k póznaću
zbóžnych činjaceje prawdy wodził. Daj jim nětko
wjesele wotewrjenje rta, zo bychu swědčenje dałe
wo tej wěrje a nadźiji, kotraž je we nich. Spožč
jim swojeho swjateho Ducha, kiž by je do wšeje
wěrnosće wodził a to słowo žiwe činił, kotrež je do
jich dušow šćěpjene. Wusłyš nas Jezom Khrysta,
našeho zbóžnika dla.

Wosada: Hamjeń.

Duchowny: Čitanje swjateho pisma. (n. příkl. Psalm
25, 4—7. Rom. 8, 14—17. Eph. 3, 14—21. 2 Thes. 2, 13—17.
2 Tim. 3, 15—17. Jak. 1, 21—25.)

Potrěbne wotpřipowjedanja, kiž su něhdže tón džeń nuzne, njech
so tu stanu.

3. Khěrluš paćeřskich džěci.

4. Po krótkich słowach na wosadu

pruhowanje paćeřskich džěci,

wobzanknjene z wótčenašom, wot wšitkich spěwanym.

5. Spěwanje.

6. **Duchowny** na wołtarju: Krasna wěc je, hdyž budže
wutroba wobtwjerdžena,

Wosada: Přez hnadu.

Duchowny: Modlmy so k Bohu: Wšehomócnny,
wěčny Božo, kiž sy tute džěci přez swojeho swjateho

Ducha powołał, hač sem rozswěćował a swjećił, tebje prosymy: Zdžerž je w prawej jenakej wěrje, daj jim rosé w twojim póznaću a pomhaj jim junu wěry kónce dostać, dušow zbóžnosć, přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza.

Wosada: Hamjeń.

Duchowny: Požohnowanje.

7. Dospěwanje.

2. Skutk wobnowjenja khřćeńskeho sluba.

1. Zawódny khěrluš.

2. **Duchowny** na wołtarju: Tón Knjez budž z wami,

Wosada: A z twojim duchom.

175. **Duchowny:** To je tón džeń, kotryž tón Knjez činił je,

Wosada: Teho dla zradujmy a wjeselmy so we nim.

176. **Duchowny:** Je-li zo z wutrobu wěrimy, budžemy prawi,

Wosada: A je-li zo ze rtom wuznajemy, budžemy zbóžni.

Duchowny: Modlmy so k Bohu: Wšehomócný Božo, smilny Wótče, tebje khwalimy, tebje česćimy, k tebi so modlimy wšitkeje smilnosće a swěrnosće

6*

dla, z kotrejž sy tute džěci dotal žohnował. Knježe, hladaj džensa z hnadu na nje, hdyž swoje slubjenje před tebe njesu; žohnuj je ze swojim swjatym Duchom a pomhaj, zo bychu žohnowane wostałe za čas a wěčnosť.

Abo:

Modlmy so k Bohu: K tebi nad tutymi přěničkami, Knježe Božo, njebieski Wótče, so wołamy. Woni su droho wukupjeni přez krej twojeho Syna, khřěeni na twoje mjeno. Pomhaj, zo dobre póznaće póznaja před wjele swědkami, a zdžerž jich w twojej wěrnosći, přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza.

W o s a d a: Hamjeń.

Duchowny: Čitanje swjateho pisma. (n. příkl. Mark. 8, 36—37. Jan. 6, 66—69. Jan. 15, 1—11. Jan. 17, 6—11. Kol. 2, 6—9. 1 Tim. 6, 12—16. 1 Jan. 2, 15—17.)

3. Spěwanje.

303 —

4. **Duchowny:***

Lubowani w tym Knjezu, džensa chcedža tute džěci, kiž buchu junu na dnju swojeje khřěnicy Knjezej přepodate, zo bychu same jeho byłe, a na to z wučbu a z napominanjom słowa k Khry-

* Město tuteho formulara hewak duchowneho konfirmacijska ryč na založku wuzwoleneho słowa ze swjateho pisma sčěhuje.

stusej wjedźene, z wutrobu a ze rtom swoju wěru wuznać, a my chcemy so nad nimi modlić a z kładženjom ruki na nje jim Bože žohnowanje wuprosyć. Tak budža w swojim khřesćijanstwje wobtwjerdźene a dostanu wobswědčenje swojeje khřćenicy, zo bychu tuteho sakramenta so troštować wjedźałe, so pak tež dopomnjałe, zo dyrbja před Bohom žiwe być w swjatosći a prawdosći, kiž so jemu spodoba.

Derje wam, wy starši, kiž sće swoje dźěći džensa k wołtarjej přiwjedli! Bóh je wam je dał, zo byšće je wotćahnyli nic jenož za tutón swět, ale za wěčne žiwjenje, kiž je wam a jim w njebjesach přihotowane. Teho dla sće je něhdy k swjatej khřćenicy donjesli. Nětko su pod Božim zwarnowanjom wjetše narostle; swjaty Duch je na jich dušach džěłał; někotra wašich prócow a starosćow je plód njesła. Džakujće so temu Knjezej, přetož wón je dobroćiwy a jeho dobrota traje wěčnje! Ale wachujće tež dale a modlće so nad tutymi wašimi dźěćimi, zo bychu do spytowanja njepanyłe!

Derje wam, wy dźěći, kiž so džensa k temu póznajeće, wo kotrymž wěmy, zo njeje w žanym druhim zbóžnosć, tež njeje žane druge mjeno čłowjekam pód njebjom date, w kotrymž móhli zbóžni być. Na tajke wuznaće swojeje wěry maće k wječeri našeho Knjeza Jezom Khrysta přistup a njedyrbi nětko žane khablanje teje wěstosće pola was być, zo sće w tajkej wěrje lube dźěći swojeho njebjeskeho Wótca, a zo budže tón swěrnny Bóh, kiž je was w khřćenicy přijal a přez swoje słowo powołał, was tež w swojej hnadže zdźeržeć, we wašej wěrje posylnjeć a k wěčnemu žiwjenju zakhować.

Ale wy dyrbiće tež wjedzić a derje rozpomnić, zo njepřiu-
džeja wšitecy, kiž rjeknu: Knježe, Knježe, do njebjeskeho kralestwa,
ale kiž wolu činja swojeho Wótea w njebjesach. Teho dla was
swěru a naležnje napominam: Wy dyrbiće so Boha trojeničkeho
bojeć a jeho lubować swoje žiwe dny a njesměće so wot khřescijan-
skeje wěry přez ničo, tež nic přez nuzu a smjereć wotwobroćić abo
zawjesé dać. Wy dyrbiće tež swoje khřescijanstwo z pobožnym
khodzenjom česćić, so prócować přez hnadu Božu jeho swjate kaznje
džeržeć, hrěchow pak so hladać, a, je-li byšće do hrěcha panyli,
so k Bohu wróćić a přez Jezom Khrysta jeho hnadu pytać. A zo
byšće w tym wšěm stajnje zawostałe a přibjerałe, dyrbiće swěru
prosyć, Bože słowo rad słyšeć a wuknyć, ke mši a k Božemu
blidu so džeržeć a tak Bohu přez Jezom Khrysta w khřescijan-
skej cyrkwi słužić. K temu wam pomhaj z hnady naš swěrnny
Bóh. Haj, Knježe, my smy nad nimi činili po poručnosći twojeho
Syna: Wućće jich džeržeć wšitko, štož sym ja wam přikazał. Ale
ty dyrbiš sam najlěpše činić; ty dyrbiš je posylnić, zo bychu
džeržala słowo žiwjenja a přibjerałe na wuswjećenju w twojej
bojosći. O Knježe, pomhaj, o Knježe, daj, zo so derje radži! Hamjenj.

5. Khěrluš, spěwany wot paćeřskich džěci. *Gubst.*

6. **Duchowny** na woltarju (džěci postanu): Lube paćeř-
ske džěci, hdyž sće hač dotal w našej hač nanajswje-
ćišej wěrje po wuznaću ewangelsko-lutherskeje cyrkwe
rozwućenje dostałe, chceće ju nětko za samu swoju
wěru před Bohom a před člowjekami wuznać a to

slubjenje, kotrež bu w swjatej khřćenicy za was sčijnene, swjedžeńscy wobtwjerdzić. Teho runja pak tež sebi žadaće, zo byšće jako doroscene stawy cyrk wje wobtwjerdženje a Knjezowe požohnowanje dostałe, zo mohłe jako dostojni hosćo k swjatemu sakramentej wołtarja hić a khodzić, na płodach swjateho Ducha stajnje přibywać, hač do kónca swěrne zawostać a a zbóžnosć dostać. Štóž mje póznaje před ludźimi, tón Knjez praji, teho chcu tež póznać před mojim njebieskim Wótcom. Štóž mje pak zaprje před ludźimi, teho chcu tež zaprěć před mojim njebieskim Wótcom. Hdyž sy temu Knjezej, swojemu Bohu, něšto lubił, dha njekomdž so, jo dać; přetož tón Knjez, twój Bóh, budže jo wot tebje žadać. Štóž so teho Knjeza boji, temu so derje pónđe a tón žohnowanje wobkhowa. Wuznajmy nětko swoju khřescíjansku wěru.

Duchowny praji abo paćeńske džěci praja w hromadze abo přez někotrych ze swojeje srjedzizny:

Ja wěrju do Boha Wótca, všehomócného stworičela njebiesow a zemje.

Ja wěrju do Jezom Khrysta, jeho jeničkeho narodženeho Syna, našeho Knjeza, kiž je so podjał wot swjateho Ducha, narodził so wot knježny Marje, ćerpił pod Pontiom Pilatom, křižowany, wumrjeł a pohrjebany, k heli dele stupił, na třeći dzeń zaso stanył wot morwych, horje stpił do njebjes, sedži na prawicy Boha, teho všehomócného Wótca, wotsal wón přińc budže, sudzić žiwych a morwych.

Ja wěrju do swjateho Ducha, jenu swjatu khřescijansku cyrkej, zhromadźiznu tych swjatych, woda-
wanje tych hrěchow, horjestawanje teho ćěła a wěčne žiwjenje. Hamjeń.

Duž so was nětko prašam:*

I. Je tale naša khřescijanska wěra tež waša a žadaće wy sebi na nju wobtwjerdženje dostać jako sobustawy našeje evangelsko-lutherskeje cyrkwe? dha rjekńće: Haj.

Paćeřske džěci: Haj.

ms. v. gl. urben

* Je-li zo su paćeřske džěci w hromadze wěru wuznaće prajile, ma přenje prašenje z wuwostajenjom započatka takle rěkać: „Žadaće sebi na tule wašu wěru wobtwjerdženje dostać“ a t. d.

II. Slubujeće nětk tež, po tutej nanajswjećišej wěrje khodźić, hrěchow so hladać a bohaborazne žiwjenje wjesć? dha rjekńće: Haj.

Paćerśke džěci: Haj. *mit Gott*

III. Chceće w tajkej prawej wěrje a w bohaboraznym žiwjenju z Božej pomocu zawostać hač do vašeho skónčenja a, zo by so wam to radźiło, wobstajne w modlitwje być a k Božemu słowu a blidu so swěru dźeržeć? dha rjekńće: Haj. *mit Gott*

Paćerśke džěci: Haj.

Duchowny: Luba wosada, ty chcyła so zo mnu z wutrobu k Bohu wołać, zo chcył, štož je w tutych džěćoch započal, posylnjeć a přisporjeć swójeho najswjećišeho mjena dla. Modlmy so k njemu: Wšehomócný Božo, kiž sy prawy Wóćec nade wšitkimi, kotrymž džěci rěkaju w njebjesach a na zemi, a maš wšitkich čłowjekow wutroby w twojej ruce, wostań pola tych, kiž su nětko twoje mjeno wuznale, wostań pola nich z twojej hnadu a z twojim słowom, knjež w jich wutrobach, wodź jich puće, swjeć jich čělo a dušu a wobarnuj je we wěrje, kiž zamóžeš, je natwarić w Khrystusu Jezusu, našim Knjezu. Hamjeń.

Abo:

Duchowny: Lube džěci, poklakńće so a prošće tak we vašej wutrobje přez mój rt: Přińdź, swjaty Ducho, do našeje wutroby a sćiń ju za swóje wobydlenje wot nětk hač do wěčnosće!

II.

7

Wobkruć a zazygluj ty wšo naše slubjenje a daj k cheyću tež činjenje, doniž smy žiwi na tutym swěće. Wobarnuj nas wšitkich, zo by so žadyn njezhubił. A by-li so žadyn na šěroki puć zabłudził, dha wołaj a wróć jeho zaso k tebi, zo bychmy wšitey twoji zawostali a junu w njebjesach twoju krasnosć herbowali. Hamjeń.

Štož pak sće wšitke w hromadze wuznałe a slubiłe, to wobkrućće nětko jene po druhim ze swjatym ruku zawdaćom a dostańće na to Knjezowe žohnowanje.

Džěci, wot duchowneho, hdyž so hodzi, z mjenom zezawołane, k wołtarjej po rjadu spřistupuja a so poklaknywši duchownemu prawicu spoda waja, kotryž ruku na nje položo je požohnuje,* na přikład z jenym scěhowacym wuprajenjom:

Hnada našeho Knjeza Jezom Khrysta a lubosć Boža a dostatk swjateho Ducha budź a wostań z tobu nětko a přeco.

Abo:

Wzmiće swjateho Ducha, škit a kryw přećiwo wšemu złemu, radu a pomoc k wšemu dobremu, z miłeje ruki Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha.

* Tež smě so najprjedy wosebje dopomnjejske slowo sobu dać a na to k požohnowanju wšech hromadze na dobo přistupjenych džěci jene tych požohnowanskich slowow so naložić.

Abo:

Njebjeski Wóćec wobnoŭ a přisporjej we was Khrysta dla dar swjateho Ducha k posylnjenju wašeje wěry, k rosćenju w bohabojosći, k sćeřpliwosći w ćeřpjenju a k zbóžnej nadźiji wěčneho žiwjenja.

Abo:

Měr Boži, kotryž je wyšši, dyžli wšitkón rozom, wobarnuj waše wutroby a mysle w Khrystusu Jezusu.

Abo:

Bóh teho měra rozswěć was čisće, zo by wšitkón waš duch a duša a ćěło bjez poroka zdžeržane było.

Abo:

Žohnowanje Boha, všehomócného, Wótca a Syna a swjateho Ducha, přińdź na was a wostań pola was nětko a přeco.

Bjez požohnowanjom móže so z lahoda na piščelach hrać abo ze zwonami zwonić.

Duchowny: Na tajke waše wuznaće a slubjenje wobtwjerdźuju ja, jako postajeny služobnik Božeho słowa, was jako stawy evangelsko-lutherskeje cyrkwe,

a kaž sće jejne swjate přisłušnosće na so wzałe, tak přepodawam wam wšitke prawizna, kubła a dary, wosebje k džělbranju na Božim wotkazanju, tež k khřescíjanskemu kmótřenju a činju to w mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.

* Khwal teho Knjeza, moja duša, a štož we mni je, jeho swjate mjeno. Khwal teho Knjeza, moja duša, a njezapomń jeho dobrotow. Khwalće mjeno teho Knjeza, vašeho Boha, wy, kiž was tón Knjez džensa je žohnował jako swoje džěci. Khwalće mjeno teho Knjeza, wy starši tutych z nowa wobtwjerdženych khřescíjanow. Khwal, wosada Knjezowa, mjeno twojeho Boha nad tutymi twojimi stawami; njeskomdź, njeskaž jich, kiž su tebi poručene k swjećenju. Běda kóždemu, kiž žanemu wot nich škodu načini z pohoršenjom a zawjedženjom. Žohnowanje budź z kóždym, kiž jim dale pomha na puću žiwjenja, zo bychu z nami w stopach Jezom Khrysta khodźiłe a junu dostałe krónu prawdosće z hnady.

Wšehomócnny, smilny Božo, njebjeski Wótče, kiž sam wšitko dobre we nas započinaš, wobtwjerdźuješ a dokonješ, tebje za tute džěci prosymy, kotrež sy twojej cyrkwi darił, přez swjatu khřeńnicu z nowa porodźił a nětko tak daloko rozswěcił, zo su tule twoju hnadu a swoje wumoženje w Khrystusu tež same póznałe

* Sćěhowace smě so ze swobodnej ryču zarunać abo tež z wuwostajenjom modlitwy skrótsiće.

a před twojej wosadu wuznałe: Pomhaj, zo w prawej wěrje a w poslušnosći twojeho swjateho ewangelija wobstajne wostanu, ani so tež přez žanu wopačnu wučbu ani přez ćelne žadosće abo přez zjebanje swěta wot póznateje prawdy wotwjeseć njedadźa. Spožč jim, zo k twojemu swjatemu spodobanju tebe a twojeho lubeho Syna, našeho Knjeza, a swjateho Ducha před wšitkimi ludźimi ze słowami a ze wšěm swojim žiwjenjom z wjesełosću póznaja, z płodami khwala a česća, přez našeho Knjeza Jezom Khrysta.

Wótče naš, kiž sy w njebjesach, swjećene budź twoje mjeno, přińdź k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi, naš wšědny khlěb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, jako my wodawamy našim winikam, a nje-wjedź nas do spytowanja, ale wumož nas wot teho złeho. Přetož twoje je to kralestwo a ta móc a ta česć hač do wěčnosće. Hamjeń.

7. Spěwanje.

8. (177.) **Duchowny** (wotspěwuje): Budź swěrnny hač do smjerće,

Wosada: Dha cheu tebi krónu teho žiwjenja dać.

Duchowny: Modlmy so k Bohu: Knježe, twoji smy, twoji chcemy być a wostać, tebi chcemy žiwi być a wumrjeć. Daj nam móc z wysoka, zo bychmy

swój slub zapłaćili, dobre bėdženje wěry so bėdźili a swój běh zbóžni dokonjeli, přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza.

Abo:

Duchowny: Modlmy so k Bohu: Knježe Jezu, ty swěrnny pastyrjo a biskopje našich dušow, žohnuj tu młodžinu, kotraž je tebi swjećena, pas nas wšitkich na zelenej łucy a wokřewjej naše duše z čerstweje wodu, wodź nas po prawym puću a w ćěmnym dole budź naš kij a prut, přihotuj nam blido hnady, žalubuj nas z wolijom swojeho Ducha a pomhaj, zo w twojim domje wostanjemy přeco a stajnje.

Wosada: Hamjeń.

Duchowny: Požohnowanje.

9. Dospěwanje.

III.

Woprawjenje.

Woprawjenje

Woprawjenje
Hdyž je duchowny k khoremu dó jstwy zastupił, ma so pola njeho najprjedy swěru wobhonić, hač je khory tajki, zo móže so jemu Bože wotkazanje wudźělic, hač po tajkim jeho słabosć hižom tak wulka njeje, zo wjacy poľneho wjedženja wo tym nima, što ma Bože wotkazanje na sebi, a hač sebi po nim žada. Hdyž je duchowny na swoje prašenja spokojace wotmolwjenje dostał, je jeho rozsudženju přewostajene, za tym hač čelne abo duchowne wobstejnosće khoreho sebi žadaju abo hewak dobre je, woprawjenje, a štož so při nim stanje, po poľnym cyrkwinym wašnju činić abo tež přiokrótsiće, woboje, při přihotowanju, kaž tež potom při Božej wječeri samej. Spowjedź pak a hrěchi wodaće, Knjezowa modlitwa z wustajeńskimi słowami, modlitwa na kóncu a požohnowanje so ženje wustajić njesmědza.

Woprawjenje
Woprawjenje
Štož zwonkowne wuhotowanje² tajkeje Božeje wječerje nastupa, kotruž ma duchowny po prawym w měšniskej drasće wudźělic, dyrbi z najmjeńša na to so hladać, zo by woprawjeńske blido so z běłym rubom přikryło a tak stajiło, zo móže khory jo widzieć. Zaswěćenje swěcow a stajenje Božeje martry na blido budžetej swjatočnosć powyšec.

Do přédka je duchowny swjate sudobje, kaž tež khlěb a wino, kotrež sebi najbóle sam wobstara, wobhladać měl.

Najbližšim přirodnym khoreho, kiž chcedža z nim sobu Bože wotkazanje wužiwać, ma so to dowolić. *fall mit wotkazanje wužiwać*

Widzi-li pak duchowny, zo so woprawjenje njehodži, dha tola z domu njepóndže, khiba zo je so z domjacymi prjedy wótře modlił. *zuph*
(Strona 70 sc.)

Rozwučowanje khoreho,

kiž chce Bože wotkazanje wužiwać.

1.

Naš Knjez Jezus Khrystus, kiž je slubił: Hdžež dwaj abo tři zhromadźeni su w mojim mjenje, tam sym ja srjedža bjez nimi, budž tež nětk srjedža bjez nami a napjelí nam wutrobu z troštom swojeje swjateje lubosće. Hamjení.

W Knjezu lubowany, ty maš žadanje, k posylnjenju swojeje wěry a k troštej swojeho swědomnja tu hnadnu hosćinu wužiwać, kotruž je naš zbóžnik wustajił za wšitkich, kiž su hlódni a lačni po prawdosći. Na tuto khřescíjanske žadanje će napominam, zo by spomnił na japoštołske słowo: Čłowjek njech so sam spyta a njech tak jě wot teho khlěba a pije z teho khelicha. Je-li zo prajimy, zo žaneho hrěcha nimamy, zawjedžemy so sami a prawda we nas njeje; je-li zo pak naše hrěchi wuznajemy, dha je Bóh swěrný a prawý, zo nam te hrěchi wodawa, a wučisćí nas wot *Mull*
zuph

wšitkeje njeprawdosće: Duž přińdź před Knjezowe wobličo z pokornej wutrobu, wuznaj so jemu swojich hrěchow, pytaj jeho hnadu w Khrystusu Jezusu.

Na to khory sam swoju spowjedź wuspěwa, abo, je-li zo wón nje-móže, duchowny za njeho: .

Wšehomócný Božo, miłosćiwy Wótče, ja khudy, hubjeny, hrěšny čłowjek wuznaju so tebi wšitkich swojich hrěchow a złósćow, z kotrymiž sym će hdy rozhněwał a twoju štrafu časnu a wěčnu zasłužił. Tych pak wšitkich je mi wutrobnje žel a kaju so jich jara, a prošu tebje přez twoju njedowuslědženu smilnosć a přez to njezawinowate, hórke ćerpjenje a wumrjeće twojeho lubeho Syna, Jezom Khrysta, ty chcył mi khudemu, hrěšnemu čłowjekej hnadny a smilny być, mi wšitke moje hrěchi wodać a mi k mojemu polěpšowanju twojeho Ducha móc spožćić. Hamjeń.

Abo:

Smilny Božo a Wótče, kiž zdychowanja hubjenych słyšiš a stysknu a rozbitu wutrobu njezacpiš, pohladaj tež na mnje w mojej žalosci a styskności hnadnje Jezom Khrysta dla a wokřew moju dušu, kotraž je

po twojim smilenju lačna, z njebjeskim troštom. We hłubokej pokornosći k tebi zdychuju, njezaćisń mje khudeho hrěšnika wot twojeho wobliča, a daj mi w twojim lubym Synu, kiž je tež za mnje so na křižu woprował, wodaće mojich hrěchow namakać. Zaćišć mi hłuboko do wutroby, zo je wón tež mój wujednař a zbóžnik, zo bych za Božim blidom sebi jeho ćěło a krej w prawej wěrje přicpił a mojeho džělměća na jeho wumoženju sebi wěsty był. Napjelń moju dušu z najdžakomnišej lubosću k njemu, kiž je moju khorosć nosył, moje bolosće na so wzał a moju winu zahubił. Daj mi móc, w zhladowanju k njemu z khřescíjanskej sćerpliwoću ćerpić, štož na mnje kładžeš, a je-li zo je twoja swjata wola, mje z tuteho swěta zawołać, dha daj mi přez twoju hnadu zbóžnje přewinyć. Knježe, smil so nade mnu! Pomhaj mi, swěrnny Božo, twojeje njeskónčneje lubosće dla! Hamjeń.

Duž so će nětko prašam: Kaješ so swojich hrěchow wutrobnje? Wěriš, zo ći smilny Bóh přez Jezom Khrysta wšitke twoje hrěchi wodawa? Chceš so tež

cyle do Božeje wole podać a jemu džěćacu poslušnosć wopokazać hač do kónca? Je-li to twoja sprawna wola, dha wobswědč to ze zrozymliwym[?] Haj.

Na tajke twoje wuznaće připowjedam ěi, móc swojeho zastojnstwa jako powołany a postajeny słužobnik Božeho słowa, hnadu Božu a wodawam ěi na město a na přikaznju mojeho Knjeza a zbóžnika Jezom Khrysta wšitke twoje hrěchi, w mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha †. Hamjeń.

Lubowany w tym Knjezu! Ty cheeš so nětko ze swojim wumožnikom wutrobnišo zawjazać; w zbóžnym towarstwje z nim pytaš měr swědomnja, sćěrpliwosć w ćěrpjenju, pokoj we wumrjeću a wěstu nadźiju wěčneho žiwjenja. Duž pohladaj k našemu překrasnjenemu zbóžnikej, kiž je nam blizki a tudomny, hač tež našej ćělnej woči jeho njewidžitej. Wón steji před durjemi a so kłapa. Je-li zo ty jeho hłós słyšiš a jemu wotewriš, zańdže k tebi, zo by z tobu wječerjał a ty z nim.

Modlmy so k Bohu:

Knježe Jezu, ty sy khlěb, kiž je z njebjes přišoł; daj mi jědz, kiž wostanje do wěčneho žiwjenja. Hódny drje njejsym, zo by ty ke mni hrěšnikej zašoł, ale ty wšak rady pola tych bydliš, kiž su rozbiteho a ponižneho ducha. O Knježe, pój a pomhaj mi! Haj pój, Knježe Jezu! Hamjeń.

Wótče naš, kiž sy w njebjesach, swjećene budź twoje mjeno, přińdź k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi, naš wšědny khlěb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, jako my wodawamy našim winikam, a nje-wjedź nas do spytowanja, ale wumož nas wot teho zležo. Přetož twoje je to kralestwo a ta móc a ta česć hač do wěčnosće. Hamjeń.

Naš Knjez Jezus Khrystus w tej nocy, jako wón bu přeradžený, wza wón tón khlěb, džakowaše so a łamaše jón a da jón svojim póstam a džeše: Wzmiće a jěsće, to je moje ćělo †, kotrež budže za was date; to činće k mojemu wopomnjenju.

Teho runja wza wón tež tón khelich, po tej wječeri, džakowaše so, da jim tón a džeše: Wzmiće a pijće wšitcy z njeho, tón khelich je to nowe wotkazanje w mojej krwi †, kotraž budže za was přelata k wodawanju tych hrěchow; to činće, tak husto hač pijće, k mojemu wopomnjenju.

Wzmi a jěz, to je to wěrne ćělo twojeho Knjeza a zbóžnika, Jezom Khrysta, za twoje hrěchi do smjerće

date; to posylń a zdzerž tebje w prawej wěrje k wěčnemu žiwjenju. Hamjeń.

Wzmi a pij; to je ta wěrna krej twojeho Knjeza a zbóžnika, Jezom Khrysta, za twoje hrěchi přelata; ta posylń a zdzerž tebje w prawej wěrje k wěčnemu žiwjenju. Hamjeń.

Ćicha modlitwa.

Na to duchowny dale ryči:

Moja duša pozběhuje teho Knjeza, a mój duch so wjeseli w Bohu, mojim zbóžniku. O hnadny a swěry Božo a Wótče, tebi so džakuju, zo sy mje přez wužiwanje tuteje swjateje hosćiny wokřewił a posylnił. Tebje twojeje smilnosće dla prošu, ty cheył z tutej njobjeskej jědžu a z tutym pićom žiwjenja moju dušu wu-swjećić, zo bych so twojej wótčej woli ponižnje podćisnył, tež pod křižom a žalosću twoje mjeno khwalił a swój běh we wěrje dokonjał. Daj, zo bych wěčnje sam twój wostał, a zo by ani nětčiše ani přichodne, ani žiwjenje ani smjeré mje njedželiła wot twojeje lubosće, kiž je w Khrystusu Jezusu, našim Knjezu. Hamjeń.

Tón Knjez požohnuj tebje a zwarnuj tebje; tón Knjez rozswěć swoje wobličo na tebi a budž tebi hnadny; tón Knjez pozběhń swoje wobličo na tebje a daj tebi swój měř †. Hamjeń.

2.

My pozběhamy swojej woči k horam, wot kotrychž nam pomoc přińdže. Naša pomoc přińdže wot teho Knjeza, kiž je njebo a zemju sěinił. Hamjeń.

W Khrystusu lubowany, na łožu swojeje khorosće žadaš sebi trošt swojeho Boha, wěstosć jeho hnady, wobkrućenje wodaća swojich hrěchow, zazyglowanje swojeho towařstwa z nim, kotrež je žiwjenje a zbóžnosć. A po čimž sebi žadaš, dyrbi so čí dostać.

Khrystus praji: Póje sem ke mni wšitecy, kiž spróeni a wobćeženi sće, ja cheu was wokřewić. Wzmiće na so mój spřah a wukńće wote mnje, dokelž ja čicheje mysle sym a z wutrobu pokorny, dha budžeće wotpočink namakać za swoje duše. Tola jemu njeje dosć, zo by ze swojim słowom a přez swojeho Ducha nas troštował; wón je nam tež swoju swjatu hosćinu wustajił, w kotrejž nam sebje sameho, same swoje byće dawa, tež praji: Ja sym žiwy khlěb, kiž je z njebjes přišoł; budže-li štó wot tuteho khlěba jěsć, tón budže žiwy do wěčnosće. Štóž moje čělo jě a pije moju krej, tón ma wěčne žiwjenje, a ja budu jeho na poslenim dnju zaso zbudzić. Přetož moje čělo je ta prawa jědź, a moja krej je to prawe piće. Štóž moje čělo jě a pije moju krej, tón wostanje we mni a ja we nim. O kak dokhwalimy jeho dobrotu, jeho trošt, kiž so njehodži wučerpać! Swoje čělo a swoju krej, kotrejž je junu za nas dał a kotrejž je w swojim dobyćeřskim horjestaću ze sobu horje znješ do swojeje krasnosće,

w kotrejž jako naš všehomócný a zbóžny kral nam k lěpšemu knježi, nam w Božim wotkazanju podawa. Z tym nas teho wěstych čini, zo je wón we nas a my we nim. Z tym nam wobkruća, zo smy z Bohom zjednani. Z tym nam jědź wěčnosće skića a přez to nas hižom tudy rjenje wježe z tymi, kiž su hižom přewinyli. Z tym nam dawa spočatki překrasnjenja tež našeho kničomneho ćěla, zo by podomne było jeho krasnemu ćělu.

Tule hosćinu chceš ty nětko wužiwać. O hlaj, z tym so bližiš najwvyššej majestosći. Ale runje teho dla tež wěš, zo ta swjata hosćina, tak pře wšitko wulka a žohnowanja poľna hač je, wot tych so k nježohnowanju a k sudu wužiwa, kiž ju njedostojnje wužiwaju, kaž japoštoľ praji: Čłowjek pak njech so sam spyta a njech tak jě wot teho khlěba a pije z teho khelicha, přetož štož njedostojnje jě a pije, tón jě a pije sebi sam tón sud. Přetož za swojich je tón Knjez swoju hosćinu wustajił. Duž so spytaj, hač wo prawdze Knjezej přislušeš. Wón je přišoľ pytać a zbóžne činić, štož je zhubjene. Za zhubjenych hrěšnikow dyrbimy so po tajkim póznać, ale tež w prawej wěrje wšo swojeje wutroby dowěrjenje na teho stajić, kiž je naš hrěch na so wzał.

W Khrystusu lubowany, je-li z tobu tak, dha budź stroštny! Dha so ći w Božim wotkazanju tež studzeń wšeje hnady wotewrja, zo móže twoja duša so zawjeselić a we wšej nuzy wyskać: Mój přecel je mój a ja sym jeho. Štó chceł mje wotdzělić wot Božeje lubosće, přetož wón, mój wumožnik, je zo mnu!

Duž wuznaj Bohu swoje hrěchi a runje tak swojeje wěry dowěrjenje na jeho smilnosć w Khrystusu Jezusu.

Na to khory sam swoju spowjedź wuspěwa, abo, je-li zo wón nje-móže, duchowny za njeho:

Wšehomócný Božo, miłosćiwy Wótče, ja khudy, hubjeny, hrěšny čłowjek wuznaju so tebi wšitkich swojich hrěchow a złósćow, z kotrymiž sym će hdy rozhněwał a twoju štrafu časnu a wěčnu zasłužil. Tych pak wšitkich je mi wutrobnje žel a kaju so jich jara, a prošu tebje přez twoju njedowuslědženu smilnosć a přez to njezawinowate, hórke ćěpjenje a wumrjeće twojeho lubeho Syna, Jezom Khrysta, ty chcył mi khudemu, hrěšnemu čłowjekej hnadny a smilny być, mi wšitke moje hrěchi wodać a mi k mojemu polěpšowanju twojeho Ducha móc spožčić. Hamjeń.

Ja so će prašam:

Je-li to twoje sprawne wuznaće; je-li ćei wšitkich twojich hrěchow wutrobnje žel; a spušćeš-li so na hnadu Božu w Khrystusu Jezusu, dha wobswědč to ze zrozumlwym Haj.

Na tajke twoje wuznaće připowjedam ja tebi móc swojeho zastojnstwa, jako powołany služobnik Božeho słowa hnadu Božu a wodawam tebi na město

a na přikaznju mojeho Knjeza Jezom Khrysta, wšitke twoje hrěchi w mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha †. Hamjeń.

O Božo a Wótče našeho Knjeza Jezom Khrysta, tebi so dżakujemy, zo sy nam móc dał, zo bychmy twoje dźěci byli.

W Khrystusu lubowany, dha so modlmój (modlmy), kaž je naš Knjez sam nas wučil, a na to dđeržmój (-my) swjatu hosćinu po jeho wustajenju.

Wótče naš.

Wustajeńske słowa

a wudźělenje Božeho wotkazanja.

(kaž strona 60 sc.)

Ćicha modlitwa.

Na to duchowny dale tak ryči:

Khwal teho Knjeza, moja duša, a štož we mni je, jeho swjate mjeno. Khwal teho Knjeza, moja duša, a njezapomni jeho dobrotow, kiž tebi wšitke twoje hrěchi wodawa a zaboji wšitke twoje khorosće, kotryž twoje žiwjenje wot skaženja wumože, kotryž tebje krónuje z hnadu a ze smilnosću, kotryž twój rt zwjeseli, zo so wospjet womłodziš, jako hodleń. Wón njezakhadza z nami po našich hrěchach a njezaplaći nam po našich złósćach. Přetož kaž wysoko njebjesa wyše zemje su, tak wón swoju hnadu posylni nad tymi, kotřiž so jeho boja. Kaž daloko ranje je wot wječora, tak daloko da wón našim přestupjenjam wot nas być. Čłowjek je w swojim žiwjenju jako trawa, wón kće jako kwětka na polu. Hdyž

wětr na nju zadunje, dha wona wjac y njeje a swoje město wjac y njeznaje. Ale hnada teho Knjeza traje wot wěčnosće hač do wěčnosće nad tymi, kotřiž so jeho boja, a jeho prawdosé na dźěci-dźěcoch pola tych, kotřiž jeho zwjazk zakhowaju a spominaju na jeho kaznje, zo bychy po nich činili. Khwalće teho Knjeza, wšitke jeho wójska, wy jeho služobnicy, kotřiž po jeho woli činiće! Khwalće teho Knjeza, wšitke jeho skutki, na wšěch městach jeho knjejstwa! Khwal teho Knjeza, moja duša!

Tón Knjez požohnuj tebj e a zwarnuj tebj e; tón Knjez rozswěć swoje wobličo na tebi a budź tebi hnadny; tón Knjez pozběhní swoje wobličo na tebj e a daj tebi swój měř †. Hamjeń.

Bóh pak teje nadźije napjelń ée ze wšěm wjeselom a měrom we wěrje, zo by poľnu nadźiju měľ přez móc swjateho Duch a. Hamjeń.

Bibliske scénja a modlitwy,

kiž móža so při woprawjenju, za tym hač je trjeba, naľožec.

I. Bibliske scénja.

Jan. 3, 16—18. Jan. 6, 48—69. Jan. 13, 1—15.
 Mat. 18, 23—35. Mat. 22, 1—14. Luk. 14, 16—24.
 Luk. 15, 1—10.

II. Modlitwy.

Do spowjedže a Božeho wotkazanja.

1.

Swjaty a prawy Božo, z pokornej wutrobu před twoje wobličo přikhadžam, přetož ja sym hrěšny čłowjek a moje swědomnje mje před tobu wobskoržuje. Ale ty sy bohaty na hnadže a na smilnosći nade wšitkimi, kiž so k tebi wobroća. Ja pytam trošt za swoje swědomnje a wotpočink za swoju dušu pola tebje a twojeho Syna, kotremuž sy za naše hrěchi ćerpić a wumrjeć dał. O daj mi tutón wotpočink namakać w Božim wotkazanju, w kotrymž chcu nětko mojeho wumožnikowu smjerć připowjedać. Posylí we mni z wužiwanjom jeho ćěła a krowě to zbóžne dowěrjenje, zo su mi jeho dla wšitke moje hrěchi wodate a prawdosć a wěčne žiwjenje mi datej. Z wutrobu ći tón slub činju, swój hišće zbytkny hnadny čas w džěćacej poslušnosći ći swjećić. Chce-li mje moja wutroba hišće k hrěchej spytować, chce-li mje bolosć a žalosć k njesćerpliwosći wabić, dha mi pomhaj přewinyć.

Ja njejsym hódny, o Knježe, wšitkeje smilnosće a swěrnosće, kotruž sy mi w mojim cyłym žiwjenju a tež w mojej khorosći wopokazał. Hač sem sy pomhał; ty tež dale pomhaš. Na tebje wšitke swoje starosće ćisnu. Ty mje, doniž sym hišće tudy, njewopušćiš (a budžeš so tež za mojich po mojich minjenju wótenje starać). Knježe, ćiní mojich spytowanjam tajki kóne, zo móžu

je znjesć. A hdyž wot tebje postajeny čas mojeho wotsaléhnjenja přindže, dha mje wot wšitkeho zleho wumož a mi do twojeho njebjeskeho raja dopomhaj. Wusłyš mje, smilny Wótče, Jezom Khrysta, mojeho zbóžnika dla. Hamjeń.

2.

Jedyn z pokutnych psalmow: 6, 32, 38, 51, 102, 130, 143 abo psalm 42 a 139.

Po Božim wotkazanju.

1.

Jedyn z psalmow: 23, 34, 111, 138.

2.

Tebi, o mój Jezu, so džakuju, zo sy mje k tutej zbóžnych činjacej jědźi powolał; tebi so z cyłej wutrobu džakuju, zo sy mi žadanje po njej a nutrnosć k njej dał; twojej hnadže so džakuju, zo sy mje z wěru a z lubosću rozswěcił, mje z twojim ćěłom nasycił a z twojej krwju napowil a mje přez to z tobu do jena zwjazał. O swěrnny zbóžniko, wostań pola mje, přetož ja sym so ěi poddał a so na tebje spuščam; njech twój zawostanu wěcnje. Hamjeń.

3.

O Knježe, nětk pušćiš twojeho wotročka z měrom, přetož mojej woči stej twojeho zbóžnika widźilej, kotrehož sy přihotował

přede wšitkimi ludźimi, swětlo k rozswěćenju póhanow a k khwalbje twojeho israelskeho luda. Česé budź Wóteu a Synu a swjatemu Duchu, kaž było je wot spočatka, nětko a přeco a wěčnje. Hamjeń.

4.

Čiń, Knježe, zo mnu tak, kaž chceš, w tym žiwjenju a smjerći. Ty wšak mje zabyć njemóžeš, hdyž njezbože mje wjerći. Zdźerž ty mje w twojej lubosći, a wjedź mje k prawej sćerpnosći po twojej dobrej woli.

Spožě swěrnosé, česé a póćiwosé, tež lubosé k twojmu słowu; o Knježe, začěr njewěrnosé a škódnju wučbu nowu; daj tu a tam, štož zbóžne je, wzmi wote mnje wšo njeprawe, tak dołho hač sym žiwy.

Hdyž junu dyrbu ze swěta po twojej dobrej radže, njech, Knježe, to so dokonja po twojej troštnej hnadžé, ja dušu z éčłom podam éi, ty zbóžnu štundu wobradź mi přez Jezom Khrysta. Hamjeń.

5.

Hdyž khory swój blizki kónc před sobu widzi.

O Knježe, mój Božo, wutrobnje sym sebi žadał, Bože wotkazanje dostać, prjedy hač wumru. Tuto žadanje je so mi nětk dopjelniło a spokojiło. Za to ée ze wšeje mojeje duše khwalu. Chceš-li mje nětk, Božo, přez smjerć z tuteho žiwjenja wzać, dha stań so twoja wola. To wěm, mój hrěch je mi wodaty, duž so

njetrjebam bojeć. Wěm, Jezus je mje swoju prawdosé woblekł, duž so ěi derje spodobam. Dokelž teho dla sym prawy sčinjeny přez wěru, dha mam pokoj z Bohom přez našeho Knjeza Jezom Khrysta, dha sym zbóžny, dha wumru zbóžny a budu tež wěčnje zbóžny. Mój Božo, dha mi tež spožč, zo by moje poslenje słowo, kotrež na swěće wurjeknu, Jezus było, a zo bychu moje poslenje mysle, kotrež změju, na njeho zložene byle. Tak wěm, zo wjesely a zbóžny wumru. Je Bóh za nas, što móže přećiwo nam być? Knježe, ja ěe njepušću, khiba zo mje požohnuješ! Hamjeń.

Dobroprošenje za mrějaceho.

Knježe Božo, njebjeski Wótče, ty sy nam přez swojeho Syna Khrystusa slubił: Je-li zo dwaj bjez wami přez jene staj na zemi, njech je, štož chce, zo chcetaj prosyć, to dyrbi so jimaj dostać wot mojeho Wótca w njebjesach. Na tajke twoje slubjenje nětk za tuteho našeho mrějaceho sobukhřesćijana prosymy, přetož wón je ždyn w Jezusowym mjenje khřćeny a je so k tebi, wěčny Wótče, a k twojemu Synej Jezusej Khrystusej před nami zjawnje póznał.

Duž chceł jeho hnadnje horje wzać, jemu jeho hrěchi wodać, w tutym poslenim spytowanju jeho wótenje zwarnować a jeho wěčnje zbóžneho sčinić twojeje smilnosće dla, přez Jezom Khrysta, twojeho Syna, našeho zbóžnika. Hamjeń.

Požohnowanje nad mrějacym.

Ćehń wotsal, wumožena duša, z tuteho swěta, w mjenje wšehomócného Wótea, kiž je ée stworił, w mjenje Jezom Khrysta, kiž je Syn žiweho Boha a je ée wukupił, w mjenje swjateho Ducha, kiž je do tebjje wulaty! Ćehń wotsal! Budź džensa z Khrystusom w paradizu, a twoje wobydlenje budź wot nětk w swjatym měsće Zionje! — — Khwaleny budź, kiž přindže w mjenje teho Knjeza! Hoziana we wysokosći! — —

Tón Knjez požohnuj tebjje a zwarnuj tebjje; tón Knjez rozswěć swoje wobličo na tebi a budź tebi hnadny; tón Knjez pozběhń swoje wobličo na tebjje a daj tebi swój měř †. Hamjeń.

Hdyž je khřescijan wotsal wučahnył,

ma so z přitomnymi tale modlitwa stać.

Tebi, Knježe Jezom Khryšće, so džakujemy, zo sy našu khudu modlitwu a próstwu njezacpił, ale ju miłosćiwje wusłyšał. Ty sy našeho bratra (našu sotru) ze stysknosće wutorhnył a do wěčného wotpočinka dowjedł. Ach, luby zbóžniko, my z Hiobom rjeknjemy: „Tón Knjez je jo dał, tón Knjez je jo wzał, mjeno teho Knjeza budź khwalene“ a z ludom w sćenju prajimy: „Tón Knjez je wšitko derje činił.“ Pomhaj, zo so teho troštujemy, zo njejsmy swojeho bratra (swoju sotru) zhubili, ale zo smy jeho (ju) jenož prjedy so pušćili w tej njekhabłatej nadźiji, zo woblednjene ćěło, kotrež w słabosći před nami leži, na sudnym dnju z wulkej mocu a krasnosću zbudžiš a nam spožčiš, zo so hromadže pola

tebje we wěčnym žiwjenju zaso namakamy. Ty cheył tež nam wšitkim hnadu twojeho swjateho Ducha spožěić, zo so při tutym smjertnym łożu dopomnimy, kak bórzy so z čłowjekom je stało; a zo, kaž je džensa na tutym čłowjeku było, jutře na nas byé móže, zo bychmy w stajnej a njepřestawacej khřescíjanskej hoto- wosěi namakani byli, za tobu, hdyž naše skónčenje přińdže, přez čěmny smjertny doł z wjesełosću zańć do twojeho raja, hdžež ty z Wótcem a ze swjatym Duchom žiwy sy a kraluješ do wěčnosće. Hamjeń.

IV.

Wěrowanje.

Duchownemu je do wole date, město jeneho scěhowacych rozwučowanjow wěrowansku ryč bjez knihow dzeržeć, w kotrejž ma z krótkim swjatosć mandželstwa, bjezsobne přislušnosće mandželskeju a slubjenje, mandželstwu date, rozestajeć a při tym na te města swjateho pisma dźiwać, hdžež je wo tym ryč.

Wot tych słowow sem: „Lubowanaj w tym Knjezu, duž so na to hotujtaj, swjate slubjenje wuprajić“ a t. d. hač do kónca ma duchowny w słowje a skutku so twjerdže formulara dzeržeć.

Za tymž hač je semprińdženje we wosadže abo za tymž hač mudrosć žada, duchowny tymaj, kotrejuž wěruje, „ty“ abo „wy“ rěka.

„W mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.“

Lubowanaj w Khrystusu Jezusu, wój staj sem před Bože wobličo přištaj, so za khřescíjanskeju mandželskeju wuznać a zwjazk swojeho mandželstwa pod Bože słowo a pod Knjezowe žohnowanje stajić. Słyšmy teho dla najprjódcy Bože słowo a Božu wolu wo swjatym khřescíjanskim mandželstwje.

Rozpomítaj sebi přede wšěm swjatosé mandželstwa, kotrež je stworićel sam wustajił a na kotrež je swoje žohnowanje położył. Tež je naš Knjez Jezus Khrystus mandželstwo wobtwjerdził a nas rozwučil, kajke mataj mandželskaj wulke přislušnosće jedyn přećiwo druhemu a kak staj njerozdžělnje na so zwjazanaj. Njejsće la-zowali, wón praji, zo, kotryž w spočatku čłowjeka je stworił, tón je činił, zo dyrbješe muž a žona być? Teho dla budže čłowjek nana a maćeř wopušćić a k swojej žonje so dzeržeć, a wonaj budžetaj jene ćěło. Swjate a njewomazane dyrbi teho dla tuto Bože wustajenje wot wšitkich so dzeržeć, nic jenož ze zwonkomnej česnosću, ale znutřkach we wutrobje, a štóž mandželstwo łamje abo kazy, teho budže Bóh sudzić.

Tak swjate pak hač je wustajenje mandželstwa, runje tak wysoke a wulke je tež to powołanje, kotrež mataj we nim jedyn druhemu dopjelnić. Wój dyrbitaj sebi bjez sobu pomocnikaj być nic jenož za tuto časne, ale tež za wěčne žiwjenje. Wy mužojo, tak swjaty Pawoł, Knjezowy japoštoł, praji, lubujće swoje žony, runje jako je Khrystus lubował tu gmejnu a je so sam za nju podał, zo by ju wuswječil. Wy žony,

budźće poddane swojim mužam, jako temu Knjezej, přetož muž je žony hłowa, runje jako tež Khrystus je hłowa gmejny a wón je swojeho ćěła zbóžnik. Ale kaž je gmejna Khrystusej poddana, tak tež žony swojim mužam we wšěch wěcach.

Khrystusej dajtaj teho dla sobu začahnyć do waju doma a jeho Duchej we waju wutrobje bydlić, zo byštaj přez lubosć we nim zakorjenjenaj a załoženaj byłaj. Jene ćěło a jedyn duch, kaž wój tež powołanaj staj na jenu nadźiju waju powołanja. Knjezowe słowo budź waju nohow swěca. Zjenoćene modlenje k njemu wšědnje waju wutrobje zjenoćej a jej přeco krućišo na so wjazaj. Mějtaj so husto k Božemu domu a swěru k Božemu wołtarjej. A w tej mocy, kotruž tón Knjez wobradža, khodźtaj tón puć, kotryž wón waju powjedže. Na dobrym dnju Knjezowu dobrotu khwaltaj, na ćežkim dnju so jeho pomocy troštujtaj. Noštaj jedyn drugeho wobćežnosć, dha zakon Khrystusowy dopjelnitaj, a słužtaj sebi bjez sobu, kóždy z tym darom, kotryž je dostał, jako dobraj zastojnikaj wšelakeje hnady Božeje. Tak so starajtaj, zo by waju dom był město přeco swěrneho dopjel-

njenja waju přislušnosćow, město lubosće, sćerpliwoće, bohabojosće a pobožnosće. Potom tež na žohnowanju, kotrež je Bóh z mandželstwom zjenoćił, pobrachować njebudže. Přetož tak steji pisane: Zbóžny je tón, kiž so teho Knjeza boji a na jeho pućach khodži! Ty budžeš so žiwic swojeju rukow džěła, zbóžny sy ty, ty maš so derje! Žohnowany je w času a we wěčnosći muž, kiž so teho Knjeza boji. Žona pak budže zbóžna, hdyž wostanje we wěrje a w lubosći a w swjećenju z bohabojosću.

Abo:

Posłuchajtaj najprjódcy, kak je Bóh sam mandželstwo załožił a wustajił. Bóh džeše: Dobre njeje, zo je čłowjek sam, ja chcu jemu pomocnicu sćinić, kotraž by při nim była. Teho dla budže muž swojeho nana a swoju maćeř wopušćić a k swojej žonje so dzeržeć, a wonaj budžetaj jene ćěło.

K druhemu posłuchajtaj, kak mataj so po Božej přikazni jedyn přećiwo druhemu zadžeržeć. Wój wěstaj, kak staj wot małosće wučenaj: My so dyrbimy Boha bojeć a jeho lubować, zo bychmy čiste a póćiwe žiwjenje wjedli w słowach a w skutkach a w man-

dželstwje so bjez sobu lubowali a česćili. Swjate znamjo teho je khřescijanskimaj mandželskimaj date ze zwjazkom bjez Khrystusom a jeho cyrkwu, zo byštaj w swjatej lubosći a swěrnosći jedyn na druhim wisałój, wšitko bjez sobu džěliłój a so njewopušćilój.

Přetož tak piše swjaty japoštoł Pawoł, Knjezowy japoštoł: Wy mužojo, lubujće swoje žony, runje jako Khrystus lubował je tu gmejnu a je so sam za nju podał, zo by ju wuswječil.

Štóž swoju žonu lubuje, tón lubuje sam so; přetož nchtó njeje nihdy sam swoje ćěło hidził, ale wón jo kubła a pyta, runje jako tež tón Knjez tu gmejnu.

Wy žony, budźće poddane svojim mužam, jako temu Knjezej, přetož muž je žony hłowa, runje jako tež Khrystus je hłowa gmejny a wón je svojeho ćěła zbóžnik. Ale kaž je gmejna Khrystusej poddana, tak tež žony svojim mužam we wšěch wěcach.

K třecemu smědža so pak khřescijanscy mandželscy tež tych slubjenjow troštować, kotrež je Bóh w svojim swjatym słowje tym dał, kotřiž jeho slub a swědčenje zakhowaju. Přetož tak so Bohu derje lubi, zo so nad tymi překrasnuje, kiž w tajkim zjenoćenju

jeho swjeća a česća, a twjerdže steji jeho slub: Ja će nohcju wopušćić ani nihdy će skomdźić; wołaj so ke mni w času nuzy, dha chcu ja će wumóc, a ty dyrbiš mje khwalić; njebój so, ja sym z tobu!

Tajke slubjenja su khřescijanskim mandźelskim date, wosebje za křižik, kotryž je Bóh na nich połožił, zo bychu wěru dzerželi, sebi bjez sobu słužili ze swěrny m služenjom w lubosći a tak činili, kaž nam Bože słowo kaže: Budźće wjeseli w nadźiji, sćerpliwi w ćesnosći, wobstajni w modlitwje.

Abo:

Bože słowo nam praji, zo je mandźelstwo wot Boha wustajene a swjećene a Bohu Knjezej spodobne, a zo móže khřescijan we nim z dobrym swědomnjom žiwy być, Bohu słužić, templ swjateho Ducha być a wěčnu zbóžnosć dostać.

Přetož Bóh, všehomócnny, smilny Wóćec, je w spočatku čłowjeka stworił po swojej podomnosći, muža a žonu, a jeju k swjatemu mandźelstwu postajił, sam mandźelscy zjenoćić, zo by čłowjestwo a z njeho jeho swjata cyrkej so přisporjała. Tak Bóh Knjez tež hišće mandźelstwo zdzerži a husto dźiw-

nje přez swoje bójske wodženje teju hromadu zwjedže, kotrajž dyrbitaj w mandželstwje ze sobu žiwaj być. Wón chce tež wutrobje teju, kiž so jeho bojitaj a jeho słowo lubujetaj, z mandželskej lubosću zjenoćić a žohnować, złemu njepřećelej wobarać, zo by žaneho njerjada bjez njeju njenasył, jimaj wjesełe a dobre mandželstwo spožćić a k temu jeju wóćec być, kiž jeju žiwi a jimaj we wšej nuzy, khorosći a zrudobje pomha, hdyž so k jeho swjatemu mjenu we wěrje wołataj.

Duž nětko pak tež dale słyšmy, zo dyrbi so mandželstwo pola khřescijanow čiste a njewomazane dzeržeć. Z Božeho słowa mamy Bože wustajenje a Bože wótcne skutki w mandželstwje spóznawać, Bohu so za to dżakować a we nim w bohabojosći, we wěrje a modlitwje khodźić. Tak waju wobeju napominam, zo w bohabojosći swoje mandželstwo khřescijanscy započinataj a w swjatosći wjedžetaj, w prawej wěrje so Božeje hnady troštujetaj, Bože słowo lubujetaj, husto k Božemu blidu khodžitaj, swěru so modlitaj a Bohu po jeho kaznjach služitaj.

„Lubowanaj w tym Knjezu, duž so hotujtaj, swjate slubjenje wuprajić, kotrež dyrbi waju w Khrystusu Jezusu na wobstajne ze sobu zwjazać a w tym wuznaću zjenoćić: Ja a mój dom chcemy temu Knjezej słužić. Wy pak, kiž sće ze swědkami tuteho skutka, pozběhńće swoje wutroby k dobroprošenju za njeju a nětko kročmy k swjatemu skutkej w Knjezowym mjenje.

Před Bohom, všehowědomnym a w přitomnosći tutych khřescijanskich swědkow prašam so na to tebje, N. N.: Chceš ty tule N. N. za twoju mandželsku po Božim słowje a po Božej woli měć a dzeržeć, ju lubować a česćić, we wjeselu a zrudobje ju njewopušćić a zwjazk mandželstwa z njej swjaty a njeroztorhnjeny dzeržeć, doniž waju smjereć róžno njedžěli? Je to twojeje wutroby sprawne wotmyslenje, dha rjekń: Haj.

Před Bohom, všehowědomnym a w přitomnosći tutych khřescijanskich swědkow prašam so na to tebje, N. N.: Chceš ty tuteho N. N. za swojeho mandželskeho po Božim słowje a po Božej woli měć a dzeržeć, jeho lubować a česćić, jemu poddana być w tym Knjezu, we wjeselu a zrudobje jeho njewopušćić

a zwjazk mandželstwa z nim swjaty a njeroztorhnjeny dźeržeć, doniž waju smjereć różno njedźěli? Je tole twojeje wutroby sprawne wotmyslenje, dha rjekń: Haj.“

Tudy scěhuje přeměnenje pjeršćenjow, je-li zo žanej mataj.

„Na tuto waju wobeju slubjenje waju rucy hromadu kładu a waju jako postajeny słužobnik wěruju w mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.

Štož Bóh hromadu wježe, to žadyn čłowjek nje-dyrbi różno dźělić.

Duž so před Božim wobličom poklakńtaj a dostańtaj Knjezowe požohnowanje na waju zwjazk.“

Mandželskaj klećitaj při modlitwje a hač k skónčenju požohnowanja, kotrež wěrowacy duchowny na njeju ruku połožo wudźěluje. Tola smě duchowny tež hižom w tej modlitwje při słowach „muža a žonu“ na mandželskeju po rjadu swoju prawicu połožiť, zo by ju potom hač do kónca modlitwy nad nimaj wupřestrjenu zdźeržał.

„Knježe, naš Božo, kiž sy muža a žonu stworił a k mandželstwu postajił, w tym zjenoćenstwo twojeho lubeho Syna z cyrkwu, jeho njewjestu, wobznamjenił, twoju njedowuslědženu dobroćiwosć prosymy, ty chcył

tajke swoje załoženje a wustajenje miłosćiwje bjez nami zakhować a wosebje twoje žohnowanje na tu-teju mandželskeju bohaće sypać přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza. Hamjeń.

Wótče naš, kiž sy w njebjesach, swjećene budź twoje mjeno, přińdź k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi, naš wšědny khlěb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, jako my wodawamy našim winikam, a nje-wjedź nas do spytowanja, ale wumož nas wot teho złeho. Přetož twoje je to kralestwo a ta móc a ta česć hač do wěčnosće. Hamjeń.“

Požohnowanje.

Skónčna liturgija při wěrowanjach,

kotrež su ze spěwanjom kwasnych hosći zjenoćene.

Po požohnowanju, zwěrowanymaj wudźělenym:

1. Spěwanje.

2. (178.) **Duchowny:** Božo, daj měr w swoim kraju,

Wosada: Strowje a zbože k wšitkemu powołanju.

Duchowny: Modlmy so k Bohu: Wšehomócný Božo, njobjeski Wótče, kiž sy sam swjate mandželstwo wustajił, tebje prosymy, ty chcył tole swoje wustaje-
nje miłosćiwje zakhować a wšitkich khřesćijanskich mandželskich ze svojim Duchom wodzić, zo bychu tebi z čistej wutrobu słužili a ze wšěmi, kotřiž jim přisłušeju, zbóžni byli, přez Jezom Khrysta, twojeho Syna, našeho Knjeza.

Wosada: Hamjeń.

Abo:

179. **Duchowny:** Zbóžny je tón, kiž so teho Knjeza boji a na jeho pućach khodži,

Wosada: Zbóžny sy ty, ty maš so derje.

Duchowny: Modlmy so k Bohu: Smilny Božo a Wótče, kiž sy mandželstwo wustajił a khěžu twariš, daj swojemu žohnowanju tež nad tutymaj mandžel-
skimaj wotpočować a twař jeju khěžu w měrje. Spožč, zo staj jedyn w tebi a napjelń jeju z twojej lubosću. Přikrywaj ze swojej wšehomócněj ruku wšitkich khře-
sćijanskich mandželskich a posylnej jich ze svojim

Duchom, zo so w dobrych a złych dnjach tebi do-
wěrja a so bjez sobu twarja k wěčnemu žiwjenju.
Wusłyš nas přez Jezusa, twojeho Syna, našeho Knjeza.

Wosa^oda: Hamjeń.

3. Spěwanje.
 4. Požohnowanje.
 5. Dospěwanje.
-

V.

Pohrjebanje.

Při kóždym cyrkwinskim khowanju je z wjetša žohnowanske přepodaće do rowa, wučitanje bibliskeho wotdžělenja, modlitwa a požohnowanje, a je-li zo žane wobstejnosće přikrótsjenje žadaju, z najmjeńša žohnowanske přepodaće do rowa a swjaty wótčenaš.

Při žohnowanskim přepodawanju do rowa móže duchowny trójcy horšć pjeršće na delepušćeny kašć sypnyć.

Ma-li so pódla duchowneho spěwanski khor na cyrkwinskim khowanju wobdžělic, přistupi k naspomnjenym skutkam hišće spěwanje.

Tehdy so intonacija, wotmolwjenje, kollekta a požohnowanje spěwa; hewak pak duchowny, hdyž spěwanski khor pódla njeje, naspomnjene liturgiske džěle praji.

Wyše khowanjow po najjednorisim stwarje dzerža so při wjetšich khowanjach, za tym hač je wosadžine wašnje a postajenje, hišće wotprošenje abo pól přédowanja, ryč při rowje a cyłe přédowanje.

Cyrkwinske česće při khowanjach so pak při rowje abo na wotprošeńskim městnje, pak z džěla při rowje, z džěla w cyrkwi abo na wotprošeńskim městnje wotbywaju. Čělne přédowanje so přeco w cyrkwi dzerži, k čemuž so wučitanje žiwjenjoběha zemrěteho přizankuje.

Při wobdžělenju spěwanskeho khora na pohrjebje so čělo ze spěwanjom k rowu přewodža.

Zwony so při pohrjebje zwonja, za tym hač je wosadžine wašnje a postajenje.

Ma-li wučer duchowneho, kiž je zadžěwany, při cyrkwiskim pohrjebje zastupić, njedžerži so žana ryč, a na kóncu ma so požohnowanje w kommunikativnym stwarje („tón Knjez požohnuj nas a zwarnuj nas“ a t. d.) prajić, abo zhromadžene přewodžerstwo móže tež za požohnowanje džewjaty khěrluš z hłosom wuspěwać:

„Bóh budž nam hnadny a miłosćiwy a daj nam swoje požohnowanje, wón daj nam swoje wobličo swěćić, zo my na zemi póznajemy jeho puće; požohnuj nas Bóh, naš swěrnny Bóh, požohnuj nas Bóh a daj nam swój Boži měr. Hamjeń.“

Khowanje, za tym hač po jednorym stwarje abo z ryču pak z předowanjom so stanje, ma so po scěhowacym porjedže dzeržeć.

A. Jednore khowanje,

bjez ryče abo ćelneho předowanja.

1. **Pohrjebny khěrluš**, bjez tym zo so kašć dele staja a so do rowa pušća.
2. **Žohnowanke přepodaće do rowa.** Duchowny k rowej stupiši rjeknje: „W mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.“ — a wučita potom jedyn z požohnowanckich formularow strona 89 sc.
3. **Wučitanje słowa ze swjateho pisma.** „Słyšće słowo swjateho pisma, kotrež napisane steji — — a so tak ma“: (Přihódne města hladaj strona 91 sc.)
4. **Swjaty wótčenaš.**
5. **Intonacija z wotmolwjnjom a z kollektu**, kiž ma so ze zapisa kollektow strona 104 sc. wuzwolić.

6. Požohnowanje.**7. Dospěwanje.**

Hdyž so při khowanju spěwanski khor njewobdžěli a spěwanje wupanje, móže duchowny město 5 jenu pohrjebnych modlitwow str. 112 sc. prajic a w tajkim padže swjaty wótčenaš k tej modlitwje přizanknyć.

B. Khowanje z wotprošenjom

abo z pólpředowanjom.

Wotprošenje abo pólpředowanja je w cyrkwi abo na wotprošeńskim městnje dzeržeć.

Swjatočnosť pola rowa ma so po postajenjach pod A. zložować. Za tón pad, zo so wotprošenje a čelne předowanje dzeržitej, hladaj přispomnjenje pod D.

C. Khowanje z ryču pola rowa.

1. Pohrjebny khěrluš.
2. Žohnowanske přepodaće do rowa. (Strona 89 sc.)
3. Wučitanje słowa ze swjateho pisma. (Strona 91 sc.)
4. Pohrjebna ryč pola rowa.
5. Swjaty wótčenaš.
6. Intonacija z wotmolwjenjom a z kollektu. (Strona 104 sc.)
7. Požohnowanje.
8. Dospěwanje.

Je-li zo so pohrjebna ryč w cyrkwi abo na wotprošeńskim městnje dzerži, móže swjatočnosť pola rowa pak prjedy njeje pak po njej so stać.

Ma-li so žane khorowe spěwanje, dha ma swoje městno pak do pohrjebneje ryče pak po njej.

Město intonacije z wotmolwjennom a z kollektu móže duchowny tež jenu pohrjebnych modlitwow (strona 112 sc.) prajić a w tajkim padže swjaty wótčenaš pak k pohrjebnej ryči pak k pohrjebnej modlitwje přizanknyć.

D. Khowanje z čělnym předowanjom

(a z wotprošenjom).

1. Pohrjebny khěrluš.
2. Žohnowanske přepodaće do rowa. (Strona 89 sc.)
3. Krótke słowo ze swjateho pisma, na přikł.:

Knježe, wuč nas wopomnić, zo wumrjeć dyrbymy, zo bychmy mudri byli. (Ps. 90, 13.)

Abo:

Pójmy, wróemy so zaso k temu Knjezej; přetož wón je nas zranił, wón budže nas tež zahojić; wón je nas zbil, wón budže nas tež wobaleć. (Hos. 6, 1.)

Abo:

Ja sym to horjestawanje a to žiwjenje, praji Khrystus, štož do mnje wěri, budže žiwy, hač runje wumrje, a štož je žiwy a wěri do mnje, tón nihdy njebudže wumrjeć. (Jan. 11, 25—26.)

Abo:

Smjereć je pózrjeta do dobyća. Smjereć, hdže je twoje žahadło? Hdže je, hela, twoje dobyće? Smjereće žahadło pak je hrěch, a hrěcha móć je zakoni. Ale Bohu budž dżak, kiž nam to dobyće dawa přez našeho Knjeza Jezom Khrysta. (1 Kor. 15, 54—57.)

Abo:

Hišće druhi sabatny wotpočink je wostajeny Božemu ludu, přetož štóž k jeho wotpočinku je přišoł, tón samy wotpočuje tež wot swojich skutkow, runje jako Bóh wot tych swojich. Křwatajmy teho dla za tym, zo bychmy nutř přišli k temu samemu wotpočinku. (Hebr. 4, 9—11.) Hamjeń.

4. Na to přewodźerstwo khěrluš abo krótke štučki spěwajo so do cyrkwje podawa.
5. **Spěwanje khěrluša w cyrkwi.**
6. **Prědowanje.**
7. **Wučitanje žiwjenjoběha.**
8. **Modlitwa.** (jena pohrjebnych modlitwow strona 112 sc.)
9. **Swjaty wótčenaš.**
10. **Spěwanje khěrluša** abo khorski spěw.
11. **Intonacija z wotmolwjennom a z kollektu.** (Str. 104 sc.)
12. **Požohnowanje.**
13. **Dospěwanje.**

Ma-li so wyše přědowanja hišće wotprošenje abo pól přědowanja džeržeć, ma posleńše, kotrež na wołtař słuša, swoje město bjez horjeńšimaj čisłomaj 10 a 11, k čemuž smě so krótke spěwanje přidawać.

a. **Formulary za žohnowanske přepodawanje do rowa.**

W mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha.
Hamjeń.

1.

Hdyž je so všehomócnemu Bohu spodobalo, našeho N. N. (našu N. N.) z tuteje časnosće do wěčnosće zawołać, dha jeho (ju) do Božeje ruki poručamy a jeho (jejne) ćěło do Božeje role, zemju k zemi, popjeł k popjelej, proch k prochej kładzemy we wěstej nadźiji horjestaća k wěčnemu žiwjenju, přez našeho Knjeza Jezom Khrysta, kotryž naše hubjene ćěło přeměni, zo podomne budže jeho krasnemu ćěłu po tej mocy, z kotrejž wón tež wšitke wěcy sebi móže podćisnyć. Hamjeń.

2.

Knjezej na žiwjenju a smjerći je so spodobalo, dušu našeho (našeje) N. N. z tuteje časnosće do wěčnosće zawołać. Jeho (jejne) ćěło do Božeje role kładzemy. Wot zemje je wzate, do zemje so zaso wobroći. Jezus Khrystus, naš Knjez, jo junu zbudži na swojim wulkim dnju. Jeho (jejnu) dušu pak poručamy Božej smilnosći, našeho jeničkeho srědnika a zaryčnika Jezom Khrysta dla. Hamjeń.

3.

Wot zemje sy wzaty (wzata), do zemje so zaso wobroćiš. Jezus Khrystus, naš zbóžnik a wumožnik, tebje zbudži na sudnym dnju. Hamjeń.

4.

Ćěło zemi, dušu do Božeje ruki, wotpočuj w měrje pod škitom wjeřšneho a čakaj na horjestawanje. Hamjeń.

b. Bibliske města,

kiž so k čitanju při pohrjebach hodža.

1. Psalm 73, 23—26. Dha wšak wostanu ja přeco při tebi, přetož ty dzeržiš[?] mje za[?] moju prawu ruku. Ty wodžiš mje po swojej radže a wozmješ[?] mje na posledku z česću horje. Hdyž ja jeno tebje mam, dha ja ničo njerodžu[?] wo njebjesa a wo zemju. Hač mi runje ćěło a duša zawutlitez[?], dha wšak ty sy, Božo, kóždy čas mój trošt a mój džěl.

2. Psalm 90, 2—13. Knježe Božo, ty sy naše wukhowanje stajnje a přeco. Prjedy dyžli hory buchu a zemja a swět stworjeny bě, sy ty, Bóh, wot wěčnosće hač

do wěčnosće. Kiž ty ludžom daš wumrjeć a rjeknješ: Přińdźće zaso, wy člowske džěci. Přetož tawzynt lět je před tobu jako dzeń, kiž wčera zašoł je, a jako nócna wacha. Ty daš jim přeč hić, jako rěka přeč dže, a su jako són, runje jako trawa, kotraž wšak bórzy zwjadnje, kotraž rano kće a skoro zwjadnje a na wječor posyčena budže a wuskhnje. To čini twój hněw, zo my tak zahinjemy, a twoja surowosć, zo my tak nahle přeč dyrbymy. Přetož naše złósće postajiš ty prjódk so, naše potajne hrěchi na swětło před swoje wobličo. Teho dla zańdu wšitke naše dny přez twój hněw; my naše lěta dokonjamy jako ryč. Naše žiwjenje traje sydomdžesać lět, hdyž wysoko přińdže, je wósomdžesać lět, a hdyž je krasne było, dha je próca a křiwda było, přetož wone so ruče minje, jako bychmy přeč lećili. Štó wěri pak, zo ty so tak jara hněwaš? A štó boji so před tajkej twojej surowosću? Wuč nas wopomnić, zo my wumrjeć dyrbymy, zo bychmy mudri byli.

3. Psalm 130. Z hłubiny wołam ja so, Knježe, k tebi. Knježe, wusłyš mój hlós, njech twojej wuši

kedźbujetej na tón hłós mojich pokornych próstwow. Chceš-li ty, Knježe, hrěchi přicpić,² Knježe, što budže wobstać? Přetož pola tebj je to wodaće, zo so će boja. Ja čakam na teho Knjeza, moja duša wočakuje, a ja spuščam so na jeho słowo. Moja duša wočakuje na teho Knjeza wot jeneje rańšeje wachi hač do druheje. Počakaj, Israelo, na teho Knjeza, přetož pola teho Knjeza je hnada a wjele wumožnja pola njeho. A wón budže Israela wumóc ze wšitkich jeho hrěchow.

4. Jana 5, 24—29. Naš Knjez Jezus praji: Zawěrnje, zawěrnje ja praju wam, štož moje słowo słyši a wěri temu, kiž mje pósłał je, tón ma wěčne žiwjenje a njepřińdže na sudjenje, ale wón je wot smjerće k žiwjenju so přećišćał.² Zawěrnje, zawěrnje ja praju wam, štunda přińdže a je hižom nětk, zo morwi budža hłós teho Syna Božeho słyšeć, a kotřiž jón budža słyšeć, či budža žiwi. Přetož runje jako tón Wótc ma to žiwjenje sam we sebi, tak wón je tež temu Synej podał, zo by wón to žiwjenje sam we sebi měł, a je jemu móc dał, tež sudjenje dzeržeć, teho dla, zo wón čłowski syn je. Njedźiwajće so temu.² Přetož ta štunda

dže, w kotrejž wšitecy, kiž w rowach su, budža jeho hłós słyšeć, a póndža won éi sami, kiž su dobre činili, k horjestawanju teho žiwjenja, kiž pak zle su činili, k horjestawanju teho sudženja.

5. Jana 14, 1—6. Naš Knjez Jezus džeše k swojim wučomnikam: Waša wutroba so njestróž. Wěriće-li wy do Boha, dha tež do mnje wěriće. W mojeho Wótca domje je wjele wobydlenjow. Hdy[?] by temu tak njebyło, dha bych k wam rjeknył: Ja du tam, wam to město přihotować. A hač[?] bych tam šoł, wam to město přihotować, dha wšak chcu zaso přińć a was k sebi wzać, zo byšće tež wy byli, hdžež ja sym. A hdže ja du, to wy wěsće, a tón puć tež wěsće. Džeše k njemu Thomaš: Knježe, my njewěmy, hdže ty džeš, a kak móžemy puć wjedžeć? Jezus rjekny k njemu: Ja sym tón puć a ta wěrnosć a to žiwjenje; nichtó njepřińdže k Wótcej, khiba přez mje.

6. Rom. 6, 8—11. Smy-li pak z Khrystusom wumrjeli, dha wěrimy, zo my tež z nim žiwi budžemy, a wěmy, zo Khrystus, wot morwych zbudženy, wjacy njewumrje; smjerć dale nad nim njeknježi. Přetož zo

je wón wumrjeł, je hrěchu wumrjeł junu; zo pak je žiwy, je Bohu žiwy. Tak tež wy, mějće so sami za tych, zo sće hrěchu morwi, ale žiwi Bohu w Khry-
stusu Jezusu, našim Knjezu.

*gultan fial
für*

7. Rom. 8, 31—39. Što dha chcemy dale prajić? Je Bóh za nas, što móže přećiwo nam być? Kotryž tež sam swojeho Syna njeje přepušćil, ale je jeho za nas wšitkich podał, kak dha by wón tež njechał z nim wšitko nam hnadnje dać? Štó chceł na wuzwolenych Božich skorzić? Bóh je tudy, kiž prawych čini. Štó chce zatamać? Khrystus je tudy, kiž wumrjeł je, haj hišće wjacy, kiž tež zbudženy je, kotryž je na prawicy Božej a zastupuje nas. Štó chce nas wotdželić wot Khrystusoweje lubosće? Žalosć abo stysknosć abo přesćěhanje abo hłód abo nahota abo strachota abo mječ? Jako pisane steji: Twoje dla budžemy cylički dzeń zabići; my budžemy dđerženi jako wowcy k rězanju. Ale we wšitkim tym přewinjemy dale bóle přez teho sameho, kiž nas lubował je. Přetož ja sym wěsty, zo ani smjereć ani žiwjenje, ani jandžel ani

*Brüder Wigam
Hilf mir
widerstehen*

*für die
Hand*

? warum?

Widerstehen

in der Hand

*si ma
widerstehen*

knjejstwo ani móc, ani nětčiše ani přichodne, ani wysoke ani hłuboke, ani žane druhe stworjenje njemóže nas džělic wot teje lubosće Božeje, kotraž je w Khrystusu Jezusu, našim Knjezu.

8. 1 Kor. 15, 16—26. Přetož je-li zo morwi horjenjestawaju, dha tež Khrystus njeje horjestanył. Njeje-li pak Khrystus horjestanył, dha je waša wěra podarmo a wy hišće sće we wašich hrěchach, tež teho dla ěi, kiž su w Khrystusu wusnyli, su zhubjeni. Je-li zo my jeno w tym žiwjenju na Khrystusa nadžiju stajimy, dha smy bjez wšitkimi ludźimi ěi najhubjeniši. Nětk pak je Khrystus wot morwych horjestanył a je tón přěnički był bjez tymi, kotřiž su wusnyli. Přetož wšak přez čłowjeka přińdže smjerć, a přez čłowjeka je tež přišlo to horjestawanje tych morwych. Přetož runje jako w Hadamje wšitecy wumru, tak budža tež wšitecy w Khrystusu wožiwić. Ale kóždy po swojim rjadu. Khrystus jako to přěničke. Potom ěi, kiž su Khrystusowi, hdyž wón přińć budže. A potom budže kónc, hdyž wón kralestwo Bohu a Wótcu podać budže, hdyž wón budže k ničomu sćinić wšitko knjejstwo a

wšitku wyšnosé a móc. Wón pak dyrbi knježić, hač budže wšitkich swojich njepřećelow pod swoje nohi połožiť. Posleni njepřećel pak, kiž k ničomu sčinjeny budže, je smjeré.

9. 1 Kor. 15, 42—50. Syte budže ćěło zachodne a budže horjestanyé njezachodne. Wone budže syte w nječasći a budže stanyé w krasnosći. Syte budže w słabosći a budže stanyé w mocy. Syte budže ćělne ćěło a budže stanyé duchowne ćěło. Přetož druhe je ćělne ćěło, a druhe je duchowne ćěło. Jako tež pisane steji: Tón přěńši čłowjek, Hadam, bu sčinjeny k žiwej duši a tón posleni Hadam, zo by duch był, kiž žiwjenje dawa. Dha teho dla duchowne ćěło njeje přěńše, ale to ćělne, potom pak přińdže to duchowne. Tón přěni čłowjek wot zemje je zeński; tón druhi čłowjek pak je tón Knjez z njebjes. Kajkiž je tón zeński, tajcy su tež ći zeńscy; a kajkiž je tón njebjeski, tajcy su tež ći njebjescy. A kaž my njesli smy znamjo teho zeńskeho, tak tež my budžemy njesé znamjo teho njebjeskeho. To pak ja praju, lubi

bratřa, zo ćěło a krej njemóžetej Bože kralestwo herbować; ani tež to zachodne njebudže herbować to njezachodne.

10. 1 Kor. 15, 51—57. Hlaj, potajnosć ja wam praju: My wšitcy njebudžemy wusnyć, ale wšitcy pak budžemy přeměneni. A to same nahle we wokomik-njenju na tu poslenju trubu. Přetož ta budže zatrubic a ći morwi budža stanyć njezachodni, a my budžemy přeměneni. Přetož to zachodne dyrbi so njezachodne woblec, a to smjertne dyrbi so njesmjertnosć woblec. Tehdom budže so dopjelnic to słowo, kotrež je napisane: Smjerc je póžrjeta do dobyća. Hdže je, smjerc, twoje žahadło? Hdže je, hela, twoje dobyće? Teje smjerce žahadło pak je hrěch, a teho hrěcha móc je zakoń. Ale Bohu budž džak, kiž nam to dobyće dawa přez našeho Knjeza Jezom Khrysta.

11. 2 Kor. 5, 1—10. My wěmy pak, je-li zo naša zeńska khěža teje hěty rozlamana budže, zo wot Boha nowe twarjenje mamy, dom, kiž z rukomaj njeje sćinjeny a wěčny je w njebjesach. A teho dla chce so nam tež po tym našim wobydlenju, kotrež z nje-

bjes je, a požadamy wutrobnje, zo bychmy z tym samym přiwoblečeni byli; tak pak, je-li zo my tež nawoblečeni a nic nazy namakani budžemy. Přetož dokelž w tej hěće smy, požadamy my a smy wobćeženi, my pak radši njechali wuslečeni, ale nawoblečeni być, zo by to smjertne póžrjete bylo wot žiwjenja. Kiž nas pak k temu přihotuje, to je Bóh, kiž nam tež tón zawdawk, teho Ducha, dał je. Teho dla smy my přeco dobře nadžije a wěmy, zo, dokelž w čěle přebywamy, my w cuzobje khodžimy wot teho Knjeza. Přetož my we wěrje khodžimy a nic we wiđenju. My pak dobře nadžije smy a zwolimy radši z čěła won hić a doma być pola teho Knjeza. Teho dla my tež cyle za tym stejimy, njech smy doma abo w cuzbje, zo bychmy so jemu spodobali. Přetož my so wšitecy dyrbimy zjewić před sudnym stołom Khrystusowym, zo by kóždy dostał, za tym jako je činił při čělnym žiwjenju, njech je dobre abo zle.

12. 1 Thes. 4, 13—18. Ja pak wam, lubi bratřa, nohcju zamjelčec wot tych, kiž wusnuli su, zo nje-

13*

byšće žarowali, jako ěi druzy, kotřiž žaneje nadzije nimaju. Přetož hdyž my wěrimy, zo Jezus wumrjeł a stanył je, dha budže tež Bóh tych, kiž wusnuli su přez Jezusa, z nim přiwjesć. Přetož to my wam prajimy, jako słowo teho Knjeza, zo my, kiž žiwi wostanjemy hač na Knjezowy přichod, njebudžemy tola prjedy tych přińć, kotřiž wusnuli su. Přetož wón sam, tón Knjez, budže z wołanjom a z hłosom teho wyššeho jandzela a z trubjelu Božej z njebjes dele přińć, a ěi morwi w Khrystusu budža najprjedy stanyć. Potom my, kiž žiwi wostanjemy, budžemy z nimi w hromadze torhnjeni w mróčelach, temu Knjezej napřećiwo do lofta, a budžemy tak wěčnje při tym Knjezu. Dha troštujće so bjez sobu z tymi słowami.

13. 1 Pětr. 1, 3—9. Khwaleny budž Bóh a tón Wótc našeho Knjeza Jezom Khrysta, kiž nas po swojej wulkej smilnosći z nowoh' porodził je na žiwu nadziju přez to horjestaće Jezom Khrysta wot morwych k njezachodnemu a k njezmazanemu a k njezwjadnemu herbstwu, kotrež wam skhowane je w njebjesach, kiž

wy z Božeje mocy, přez wěru wobarnowani budžeće k zbóžnosći, kotraž přihotowana je, zo so zjewić budže w poslenim času, w kotrymž wy so wjeselić budžeće, kiž nětk mału khwilu (je-li zo trjeba je) so rudziće we wšelakich spytowanjach, zo by waša wěra, hdyž spytana budže, wjele krasniša so wopokazała, dyžli zachodne złoto, kotrež přez woheń spytane budže, k khwalbje, k česći a krasnosći, hdyž so Jezus Khrystus zjewić budže, kotrehož njejsće widželi a wšak jeho lubujeće, a nětk do njeho wěriće, hač jeho runje njewidziće, dha budžeće so wjeselić z njewurjeknjenym a krasnym wjeselom a kónc wašeje wěry dostać, dušow zbóžnosć.

14. Zjew. Jan. 1, 8. 17. 18. Ja sym to A a to 0, tón započatk a kónc, praji tón Knjez, kiž je a kiž běše a kiž přińć budže, tón wšehomócnny. A jako jeho widžich, padžech ja k jeho nohomaj jako morwy. A wón połoži swoju prawu ruku na mnje a džeše ke mni: Njebój so, ja sym tón přeni a posleni a tón žiwy. Ja běch morwy, a hlaj, ja sym žiwy wot wěčnosće hač do wěčnosće a mam kluče teje hele a teje smjerće.

15. Zjew. Jan. 7, 9—17. Potom widźich ja, a hlaj, wulki lud, kotrehož nchtó njemóžeše přerachnować, ze wšitkich póhanow a rodow a ludži a ryčow, kiž stejachu před tym stołom a před tym jehnjećom, a běchu woblečeni do běłych drastow a mějachu palmy w swojimaj rukomaj, a wołachu z wulkim hłosom a džachu: Zbožo budź našemu Bohu, kiž na tym stole sedži, a temu jehnjeću. A wšitcy jandželjo stejachu wokoło stoła a wokoło tych staršich a wokoło tych štyrjoch zwěrjatow a padžechu před tym stołom na swoje wobliča a modlachu so před Bohom a džachu: Hamjeń, khwalba a česé a mudrosé a džak a krasnosé a móc a sylnosé budź našemu Bohu wot wěčnosće hač do wěčnosće. Hamjeń. A jedyn tych staršich wotmolwi a džeše ke mni: Štó su ěi z běłymi drastami woblečeni? A z wotkal su woni přišli? A ja džach k njemu: Knježe, ty to same wěš. A wón džeše ke mni: To su ěi, kotřiž su přišli z wulkeje tyšnosće a su swoje drasty wumyli a je wubělili w tej jehnjećowej krwi. Teho dla su woni před tym stołom Božim a słuža jemu wo dnjo a w nocy w jeho cyrkwi.

A tón, kiž sedži na stole, budže wyše nich bydlic. Jim so wjacy njezechce jěsć ani pić; tež njebudže na nich panyć slónco ani žana hěca. Přetož to jehnjo, kiž je srjedza stoła, budže jich pasć a přewodžeć k žiwym žórłam wody, a Bóh budže wutrěć wšitke sylzy z jich wočow.

Přispomnjenje: Tute bibliske města so z bohateho podawanja swjateho pisma po potřebnosći za kóžde wosebite khowanje lohko přisporjeć dadža. Duž njech je tudy na někotre tajke města hišće pokazane:

1. Města bjez džiwanja na wosebite pady:

Psalm 31, 2—6. Psalm 39, 5—8. Psalm 42, 2—6. Psalm 71, 17—20. Psalm 139, 1—12. Jana 11, 21—28. Rom. 5, 1—6. Rom. 6, 16—23. Rom. 14, 7—10.

2. Města za wosebite pady, a to při khowanju

- a) džěsća: 1 Kral. 17, 17—24. Jerem. 31, 15. 16. Mat. 18, 10—14.
- b) młodzenca: Luk. 7, 11—16.
- c) mlodeje holcy (knježny): Mark. 5, 35—42.
- d) nana abo maćerje: Psalm 27, 7—10.
- e) nahle zemrjetych: Mark. 13, 33—37.
- f) tajkich, kiž mějachu dobru khwalbu: Psalm 34, 2—10. 2 Tim. 4, 7—8.
- g) tajkich, kiž su w khroblosći žiwi byli: Mat. 16, 24—27. 1 Thes. 5, 1—10. Jak. 4, 13—17.
- h) wysoko zestarjenych: Luk. 2, 25—32.

c. Intonacije a kollekty při khowanjach.*

180.** (1.) Zbóžni su ěi morwi, kotřiž w tym Knjezu
wumru,

Haj, tón Duch praji, zo wóni wotpočuja wot swojeho džěla.

Modlmy so k Bohu: Knježe, všehomócnny, wěčny Božo, kiž nas z tuteho swěta wołaš a horjewzac chceš do swojeho njebjeskeho kralestwa, tebje prosymy, ty cheył nam to z wutrobu dać spóznać a wěrić, zo bychmy so k swojemu wotsaléhnjenju wjeselili a powołanju do twojeho raja rad a lubje posłuchali, ale tež w tym Knjezu žiwi byli, zo bychmy w tym Knjezu wumrjeli a tam w kraju měra hnadnu mzdu žnjeli, kotruž sy svojim pobožnym a swěrnym wotročkam slubił, našeho Knjeza Jezom Khrysta dla. Hamjeń.

181. (2.) Ja wěm, zo mój wumožnik žiwy je, haleluja,

A wón budže mje potom ze zemje horje zbudzić, haleluja.

* Pó dła scěhowacych móžeja tež někotre za jutry abo za swjedžeń k dopomnjeću na zemrjetych postajene intonacije a kollekty so naložec.

** Prěnshe čislo je stajnje daleběžace čislo cyleje agendy přenjeho a druhoho džěla, kotrež je tež do intonacijskich knižkow přijate. Druhe do spinkow stajene čislo je jenož čislo swojeho wotdžěla.

Modlmy so k Bohu: Smilny, wěčny Božo, kiž chceš, zo dyrbimy prjedy z Khrystusom ćerpić a wumrjeć, dyžli z nim k krasnosći budžemy pozběhnjeni, spožč nam hnadjne, zo bychmy so kóždy čas do twojeje wole podali, w prawej wěrje hač do našeho kónca stajnje zawostali a so přichodneho horjestawanja a jeho krasnosće troštowali a wjeselili přez Jezom Khrysta, twojeho lubeho Syna, našeho Knjeza. Hamjeń.

182. (3.) Knježe, wuč nas wopomnić, zo wumrjeć dyrbimy,

Zo bychmy mudri byli.

Modlmy so k Bohu: Kiž sy nam naše dny wotměrił a nam mjezu stajił, kotruž njepřekročimy, Knježe a Wótče našeho žiwjenja, wuč nas mudrosć a dobrotu twojich pućow w našim žiwjenju a wumrjeću z ponižnym podćisnjenjom a z wěrjacym dowěrjenjom ćesćić a naš krótki njewěsty čas žiwjenja tak nałožić, zo bychmy z kóždym dnjom we wěrje krućiši, w swjećenju połniši, k smjerći hotowiši a k wěčnemu žiwjenju khmaniši byli a junu we wěrje do Jezom Khrysta stroštni a zbóžni wumrjeli, teho sameho twojeho Syna, našeho Knjeza dla. Hamjeń.

183. (4.) Khrystus je to horjestawanje a to žiwjenje,
Štóz do njeho wěri, budže žiwy, hač runje wumrje.

Modlmy so k Bohu: Knježe a zbóžniko, Jezom Khryšće, kiž sy horjestawanje a žiwjenje, a sy nam přez swoje dobyće wěčnu prawdosć, wjesełosć a zbóžnosć zasłužil, tebje prosymy, ty chcył tež nam wjesele horjestawanje žiwjenja spožćić a nas tam wzac, hdžež ty, ze smjerće zbudzeny, knježiš z Wótcom a ze swjatym Duchom wot wěčnosće hač do wěčnosće. Hamjeń.

184. (5.) Smy žiwi, dha smy temu Knjezej žiwi,
Wumrjemy, dha wumrjemy temu Knjezej.

Modlmy so k Bohu: Kiž sy Knjez nad morwymi a nad žiwymi, twoji smy, o Jezu, njech smy žiwi abo njech wumrjemy. Pod twojim wšehomócnym přikryćóm so žaneho njezboža njebojimy, hdyž tež w ćěmnym dole khodžimy, Ani smjerć ani žiwjenje nas njemóže wotdželić wot lubosće Božeje, kotraž je w Khrystusu Jezusu, našim Knjezu. Hamjeń.

185. (6.) Do twojeju rukow poruču ja swojeho Ducha,
Ty sy mje wumohl, Knježe, ty swěrný Božo.

Modlmy so k Bohu: W twojej rucy, Knježe všeho-
mócnny, naše dny steja. Ty sy je wšitke mudrje wu-
stajił a tež naše wumrjeće je skutk twojeje dobroty.
Zwólniwje a cyle so do twojeje wole podawamy, pře-
tož twoja wola je přeco najlěpša. Do twojeju rukow
so za swoje wotsalčehnjenje poručamy. Tež z našim
skónčenjom budžeš derje činić a přez smjerć a žiwje-
nje nas k wěčnemu žiwjenju powjedžeš. Čiń to nad
nami wšitkimi po twojej wulkej smilnosći twojeho lu-
beho Syna, Jezom Khrysta dla. Hamjeń.

186. (7.) Budź swěrnny hač do smjerće,

Dha cheu tebi krónu žiwjenja dać.

Modlmy so k Bohu: Wšehomócnny, wěčny Božo, tebje
wutrobnje prosymy, ty chcył nas we wěrje posylnić, zo
bychmy w twojej poslušnosći khodźili a kónc swojeje
wěry dostali, mjenujcy dušow zbóžnosć. Pomhaj nam
k temu twojeho Syna, Jezom Khrysta dla. Hamjeń.

187. (8.) Khrystus je našich hrěchow dla podaty,

A našeje prawdosće dla zbudženy.

Modlmy so k Bohu: Khwalba a modlenje budź
tebi smjerće přewinjerjej, kiž sy wupušćił tych, kotřiž

běchu smjertneje bojosće dla swoje žiwe dny k služ-
bje wotsudženi, a sy nam wěčne žiwjenje zasłužil, zo,
runjež wumrjemy, tola žiwi być dyrbimy. Posylń a
załož tule nadźiju we nas, zo bychmy bjez bojosće
smjerće žiwi byli a junu we wěrje do tebe strošni
wotsal ćahnyli, twojeje lubosće a smilnosće dla. Hamjeń.

188. (9.) Khrystus je moje žiwjenje,

A wumrjeće je moje dobyće.

Modlmy so k Bohu: Wšehomócný, wěčný Božo, kiž
sy přez swojeho jeničkeho narodženeho Syna wodaće
hrěchow a wumoženje wot wěčneje smjerće slubił,
tebe prosymy, ty chcył nas přez swojeho swjateho
Ducha posylnić, zo w tajkim dowěrjenju na twoju
hnadu přez Khrystusa wšědnje přibywamy a tu na-
dźiju kruće a twjerdže zakhowamy, zo njewumrjemy,
ale wěčne žiwjenje změjemy, přez teho sameho two-
jeho Syna, Jezom Khrysta, našeho Knjeza. Hamjeń.

189. (10.) Troštuj nas, Knježe, dha smy troštowani,

Pomhaj nam, dha je nam pomhane.

Modlmy so k Bohu: Wěčný Božo a Wótče, kiž
njejsy Bóh morwych, ale žiwych, twoju smilnosć pro-

symy, ty chcył smjerće mocy a jejnemu žahadłu nas njedać stróžeć, ale nas w twojim Synu w prawej wěrje a při dobrym swědomnju hnadnje zdźeržeć, zo bychmy khřescijanscy žiwi byli, zbóžnje wotsal ćahnyli, z měrom a z wjesełosću wusnyli a ćíše wotpočowali, hač ty naše rowy wotewřiš a nas zaso do žiwjenja zbudžiš, přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza. Hamjeń.

190. (11.) Knježe, nětk pušćiš twojeho wotročka z měrom,
Přetož mojej woči stej twojeho zbóžnika widziłej.

Modlmy so k Bohu: Džak budź tebi, Wótcu smilnosće, kiž nas troštuješ we wšej našej žalosci, zo nježarujemy, jako ći druzy, kotřiž žaneje nadzije nimaju. Tež teho (tu) bjez nami wusnjeneho (-nu) sy wumohł ze wšeho złeho skutka a jemu (jej) dopomhał do twojeho njebjeskeho raja. Wuč nas kedźbować na jeho (jejny) wukhod a činić po jeho (jejnej) wěrje. Dowjedź tež nas do swojeho njebjeskeho raja, hdžež žana zrudoba, žane wołanje, tež žana smjerć wjacy njebudže, ale wjesełosće dosć a luta rjanosć po twojej prawicy wěčnje. Hamjeń.

191. (12.) Tón Knjez budže mje wumóc ze wšeho
złego skutka a mi zbóžnje dopomhać
do swojeho njebieskeho raja,

Kotremuž budź česé wot wěčnosće hač do wěčnosće.

Modlmy so k Bohu: Smilny Božo, njebieski Wótče,
zo su twoje sudy prawe, wěmy, tola twoja hnada dyrbi
naš trošt być. Duž troštuj, posylnej a wodź nas přez
swojeho swjateho Ducha, zo so přez žanu žalosć ani
přez žane spytowanje wot tebe wotwobroćić njedamy,
ale zo smy w twojej bojosći žiwi, w twojej hnadze
wumrjemy, w twojim měrje wotsal čehnjemy, w rowje
pod twojim přikryćom wotpočnjemy a stanjemy w two-
jej mocy k wěčnemu žiwjenju, přez Jezom Khrysta,
twojeho lubeho Syna, našeho Knjeza. Hamjeń.

Při khowanju młodych ludźi.

192. (13.) Tón Knjez je jo dał, tón Knjez je jo wzał,
Mjeno teho Knjeza budź khwalene.

Modlmy so k Bohu: Wšehomócný Božo, njebie-
ski Wótče, troštuj ze swojim swjatym słowom wu-
trobu tych, kiž buchu přez zažne woteńdženje tu-

teho młodeho khřescijana zrudzeni, a spožč jim to dowěrjenje, zo je žiwy před twojimaj wočomaj a jim skhowany wostanje w twojim raju. Nas wšitkich pak wuč wopomnić, zo je tež naše žiwjenje kaž trawa, kotraž rano kće a skoro zwjadnje, zo bychmy sami sebi žiwi njebyli, ale temu, kiž je za nas wumrjeł a stanył, našemu Knjezej a zbóžnikej Jezusej Khrystusej. Hamjeń.

Při khowanju džěci.

193. (14.) Dajće džěćatkam ke mni přińć a njewobarajće jim,

Přetož tajkich je kralestwo Bože.

Modlmy so k Bohu: Wšehomócnny, wěčny Božo, kiž sy tole džěćatko z tuteho hrěšneho swěta k sebi žadał a do swojeho njebjeskeho raja wzał, tebje prosymy, ty chejł nam to w prawej wěrje póznać dać, zo bychmy so tež k swojemu wotsalćehnjenju z wutrobu wjeselili a powołanju do twojeho raja rad a lubje posłuchali, přez Jezom Khrysta, twojeho lubeho Syna, našeho Knjeza. Hamjeń.

Při khowanju morwonarodženeho džěsća.

194. (15.) Teho Knjeza rada je džiwna,

A jeho mudrosć je krasna.

Modlmy so k Bohu: Smilny, wěčny Božo, twoje puće su sama dobrota a prawda, a štož ty činiš, je derje činjene. Teho dla steji naša wěra a nadźija twjerdže, zo nas, hač runjež džiwnje, tola kóždy čas zbóžnje wodźiš. Tam twojich pućow mudrosć w swětle póznajemy a budžemy za wjesele a zrudobu će khwalic do wěčnosće. Hamjeń.

d. Pohrjebne modlitwy.

1.

Wšehomócnny, wěčny Božo, twoje lěta nihdy nje-
přestanu, my pak so po času minjemy, přetož wšitko
ćeło je jako trawa a wšitka člowječna krasnosć jako
trawna kwětka. Wuč nas wopomnić, zo budže kónc
z nami, a zo ma naše žiwjenje mjezu, kotruž žadyn
njepřekročimy, zo bychmy wšědnje swoje lampy pyšili
a na zbóžne skónčenje we wěrje čakali. Duž daj nam
kóždy čas pohladować na našeho Knjeza Jezom Khrysta,

kiž je smjerći móc wzał, žiwjenje pak a njezachodnosć na swětło přinjesł. Zdžerž nas přez swojeho Ducha we wěrje a při dobrym swědomnju, zo bychmy na ćěło njesyli, wot kotrehož skaženje žnjemy, ale na Ducha, zo bychmy žnjeli wěčne žiwjenje. Při woteńdženju našich lubych, kotřiž w Knjezu wumru, daj nam póznać, zo su zbóžni wot nětko, zo wotpočuja wot swojeho džěła, zo su k tebi dóšli, hdžež njeje ani zrudoba, ani wołanje, ani bolosć, a zo ty wšitke sylzy z jich wočow zetrěješ. Knježe, naš Božo, ty widžiš wšu žalosć a wšo hubjenstwo, khudži swoju wěc tebi poručuja, ty sy wudowow a syrotow radzićel, pomocnik a wótc. Zjew so ze swojim mócnym troštom wšitkim zrudnym a spytowanym a daj, zo bychu z tymi njeboćičkimi, kotrychž žaruja, junu z wjesełosću stajeni byli před twoje swjate wobličo. A hdyž naš čas a naše skónčenje přińdže, dha daj nam jako twojim wotročkam z měrom ćahnyć. Zwarnuj nas před złej nahłej smjerću, spožč, zo połni wěry a napjelnjeni z płodami prawdosće před tebje stupimy, swojeho ducha do twojeju rukow poručimy a tak swój běh dokonjamy a z wjesełosću zapřimnjemy wěčne žiwjenje. Hamjeń.

2.

Wšehomócný, wěčny Božo, twojej dobroće a smilnosći so dźakujemy, zo sy našemu sobubratrej (našej sobusotře) w Khrystusu zbóžnje wusnyć dał a sy jeho (ju) ze wšeho křiža po twojim slubjenju přez smjeré wuwjedł. Přetož my na tym njekhabłamy, zo sy ty jeho (jejnu) dušu k sebi do njebjeskeho wjesela wzał a zo tež jeho (jejne) ćělo, kotrež smy do zemje khowali, na tamnym dnju k wěčnej krasnosći zbudžiš. A tak će prosymy, ty chcył přez swoju hnadu tež nas we wěrnej pokuće, w prawej wěrje a we wšej bohabojosći kóždy čas zdźeržeć, zo bychmy tu na zemi khřesci-janscy žiwi byli a junu w Jezusu Khrystusu zbóžne skónčenje dostali a na sudnym dnju k wěčnemu žiwjenju zbudženi byli. Hamjeń.

3.

Knježe Jezom Khryšće, tebje khwalimy, zo sy smjerći móc wzał, žiwjenje pak a njezachodnosć na swětło přinjesł přez swój evangelijon, na tebje so spuścamy jako přewinjerja smjerće, k tebi so modlimy

jako k horjestawanju a k žiwjenju, w zjenoćenju z tobu samym pytamy swoju zbóžnosć. Sčín zwjazk lubosće bjez tobu a bjez nami tak kruty, zo ani smjerć nas różno džělic njezamóže. Daj nam tebi žiwym być, zo bychmy junu tež tebi wumrjeli. A w našim poslenim bėdženju pomhaj nam, ty wulki dobyćeński ryćerjo, zo z twojej mocu wšitkich njeprěćelow přewinjemy a wšitko za wěčnosć derje dokonjamy. A hdyž so wjacj modlic njezamóžemy, dha daj twojemu swjatemu Duchu nas zastupić z njewurjeknjenym zdychowanjom, a dowjedź nas z twojim njebieskim swětłom přez čěmny doł smjerće k tebi do twojeho raja. Haj, Knježe, a hdyž budže najćmišo wokoło nas a našim wutrobam nanajstysknišo, dha požohnuj nas z pokojom twojeje smjerće twojeje lubosće dla. Hamjeń.

4.

Wšehomócný, smilny, wěčny Božo, kiž sy hrěcha dla na čłowjekow položil, zo dyrbja wumrjeć, ale pak tež, zo njebychu wěčnje w mocy smjerće wostali, twojeho lubeho Syna Jezom Khrysta, kiž bě bjez hrěcha,

za nas do smjerće dał, přiwobroć k nam, twojim dźěćom, twoje wótene wobličo a daj hnadu, zo bychmy, kóždy sam za so, wot tuteho pohrjeba to za swoju dušu měli, zo bychmy kóždy čas wopomnili, kak so tež my, hdyž so tebi zespodoba nas domoj zawołać, zaso do zemje wobroćimy, zo bychmy sebi swěru k wutrobje wzali, kak na tutym swěće žaneho wobstajneho města nimamy. A spožč nam swjateho Ducha móc, to pytać, štož je horjeka, a kóždy čas khodzić po twojej swjatej woli, zo bychmy na sudnym dnju stanyli k wěčnemu žiwjenju, přez twojeho Syna, Jezom Khrysta, našeho Knjeza. Hamjeń.

5.

Knježe, naš Božo, žarujo wo našeho sobubratra (našu sobusotru) dowěrnje swoju wutrobu k tebi pozběhujemy a će khwalimy za nadźiju wěčneho žiwjenja, kotruž sy nam dał a přez wšelake swědčenja wobtwjerdził. Haj, my so dowěrjamy słowu twojeho jeničkeho narodzeneho, k prawicy twojeje majestosće powyšeneho Syna: Wótče, ja cheu, hdžež ja sym, zo

bychu tež ěi pola mje byli, kotrychž sy mi dał, zo bychu tu krasnosć widźeli, kotruž sy mi dał; ja sym to horjestawanje a to žiwjenje, štož do mnje wěri, budže žiwy, hač runje wumrje. My wěmy, hdyž naša zeńska khěža rozłamana budže, zo wot tebe nowe twarjenje mamy, dom, kiž njeje z rukomaj sčinjeny, ale wěčny je w njebjesach. Wysoko khwaleny budž, Božo a Wótče našeho Knjeza Jezom Khrysta, zo sy nas po swojej wulkej smilnosći z nowa porodził na žiwu nadźiju přez horjestaće Jezom Khrysta wot morwych! Wožiwjej, posylnjej a załožej tule wulku nadźiju přeco bóle w našej wutrobje, zo z ěichim podaćom do twojeje swjateje wole bolosć džělenja wot svojich znjesć nawuknjemy, zo bychmy přez sylzy, kotrež při rowach svojich lubyh płakamy, nadźije połni k našej přichodnej domiznje horje zhladowali, hdžež dyrbimy z nowa zaso z nimi zjenoćeni być, a zo bychmy tež my na kóncu swojeho zeńskeho běha stroštnje swojeho ducha do twojeju rukow poručili. Hamjeń.

Modlitwy za wosebite khowanja.

Při khowanju džěci.

1.

Wšehomócný Božo, njobjeski Wótče, kiž sy po twojej njewuslědniwej, ale mudrej a hnadnej woli dušu lubeho džěsća z tuteho swěta k sebi zawołał, tebe prosymy, troštuj ze swojim swjatym słowom wutroby, kiž buchu přez jeho zažne woteńdženje zrudžene. Spožč wosebje žarowacymaj staršimaj swoju hnadu, zo byštaj so w pokornosći a dowěrjenju, w sčerpliwosći a nadźiji twojej wótcnej woli jako twojej džěsći podćisnyłój. Płodź do njeju wjesele dowěrjenje, zo je jeju džěčo žiwe před twojimaj wočomaj, a zo jo junu zaso namakataj we wjeselu wěčneho žiwjenja. Daj, zo bychy so nad nimaj pod tutej tyšnosću twoje zbóžne wotpohladanja dopjelniše, a zo by woteńdženje jeju džěsća jimaj wutrobu mócnje k tebi a do twojeho njobjeskeho raja ćahnyło. Nas wšitkich pak zbudź, zo bychmy so z časom nakazali a na sprawnosći mysle, na pokornosći a dowěrjenju, na wěrje a lubo-

sći byli kaž džěci. Daj nam, doniž hišće na zemi khodžimy, z pomocu swjateho Ducha na swjećenju přibjerać w twojej bojosći, zo móhli junu z wjesełosću před tebe stupić, Jezom Khrysta, našeho Knjeza a zbóžnika dla. Hamjeń.

2.

Knježe, všehomócný Božo a Wótče, tebi so za wšu smilnosć a swěru džakujemy, kotruž sy tutemu wusnjenemu džěsću za jeho krótke žiwjeńčko na zemi wopokazał, a tebe wosebje za hnadu a dar swjateje khřćenicy khwalimy, kotruž sy jemu popřał, a přez kotruž sy jo za swoje džěco a za herbu wěčneho žiwjenja přijał, tak zo w žanej njewěstosci njejsmy, zo ty nětko jeho dušu w njebjesach a w towařstwje jandželow z wjeselom a z radosću wěcnje wokřewješ. Změruj z tajkim troštom jeho staršeju a přecelow a zahoj te rany, kiž je smjerć tuteho džěsća jich wutrobam načiniła, z miłym balsamom swjateho wobzbožaceho słowa. Nas wšitkich pak, kiž hišće we woblećenju smjerće khodžimy, posylnej a zdžerž přez swoju hnadu a smilnosć we wěrje, zo bychmy w twojej

słužbje a poslušnosći swój hišće zbytkny čas žiwjenja bjez přestaća přebyli a skónčnje towařsojo twojeho raja w Khrystusu Jezusu byli. Hamjeń.

3.

Při khowanju morwonarodženeho džěsća.

Knježe, naš Božo, twoje mysle njejsu naše mysle a naše puće njejsu twoje puće. Ty njejsy to džěcatko, při kotrehož rowje stejimy, do zeńskeho žiwjenja zbudził ani te nadzije dopjelnił, kotrež běchu jeho přirodženi na jeho narod stajili. Ale ty činiš tola derje z nami, runjež nam twoja rada njewuslědžena wosta-
wa. Ty zrudzuješ, ale so tež zaso smiluješ. My mamy Boha, kiž pomha, a Knjeza Knjeza, kiž tež wot smjerće wumože. Duž zhibujemy tež při rowje swoje kolena k tebi, k Wótcej našeho Knjeza Jezom Khrysta, kiž sy prawy Wóćec nade wšěmi, kotrymž džěci rěkaju w nje-
bjesach a na zemi, a tebje prosymy, ty chcył wšěm blizkim tuteho džěsća a nam wšitkim móc spožćić po bohastwje swojeje smilnosće, zo bychmy so posylnili přez twojeho Ducha na znutřknym člowjeku a w pokornosći prajili: Twoja swjata wola so stań. Hamjeń.

4.

Při khowanju młodźenca abo knježny.

Knježe, naš Božo, ze žarowacej wutrobu smy tutemu młodźencej (tutej knježnje) k jeho (jejnemu) poslenjemu wotpočinkej pósłali. Wjele nadźijow jeho (jejnych) přirodženych přecelow je z nim (z njej) do rowa spadało. Tola, što móže twojej rucy wobarać a prajić, što ty činiš? Duž so w pokornosći k tebi modlimy a so twojej woli poddawamy a so tebi za wšě twoje dobroty džakujemy, kotrež sy tutemu wusnjenemu (tutej wusnjenej) wot małosće sem wopokazał a z kotrymiž sy jeho (ju) z lutej lubosću k sebi ćahnył. Wuliwaj nětko tež trošt swojeho słowa do wutroby tych, kiž jeho (jejneho) zažneho woteńdženja dla žaruja, a posylnej jich z tej wěru, zo chceš jich po swojim wótenym wodženju tež přez křiž a tyšnosć k sebi ćahnyć. Nam wšitkim pak dawaj při zachodnosći našeho časneho žiwjenja wopomnić, što so k našemu měrej hodzi, zo bychmy před kničomnymi žadosćemi swěta ćekali, hrěcha so wostajili, naše žiwjenje

po twojej woli zložowali a junu z wjesełosću před twojim wobličom so zjewili. To nam pomhaj, Knježe, swojeho Syna, Jezom Khrysta dla. Hamjeń.

5.

Při khowanju wysoko zestarjeneho.

Knježe, všehomócnny Božo a Wótče, kiž sy slubił: Ja chcu was nosyć hač do starosće a hač wy zešědźiwice, ja chcu was zběhać a nosyć a wumóc, tebi so z wutroby džakujemy, zo sy tole slubjenje nad našim (-šej) wusnjenym (-nej) dopjelnil a jeho (ju) přez dołhi rynk lětow ze wšelakimi dopokazmami swojeje swěrnosće a smilnosće požohnował. Wosebje so tebi džakujemy, zo sy jemu (jej) k přihotowanju na wěčnosć dołhi hnadny čas spožčil, w kotrymž je twoje dźiwne, ale stajnje mudre a zbóžne rukowanje nad čloŕskimi dźěćimi mohł (-ła) wohladać a sam (-ma) na swojej wutrobje k česći a khwalbje twojeje mocy a hnady zhonić.

Ty sy jeho (ju) nětko po twojej smilnosći ze wšeje prócy a bėdnosće tuteho časneho žiwjenja wumohł a jemu (jej), kaž směmy po twojim słowje so nadźijeć,

dopomhał do twojeho njebieskeho raja. Pomhaj nětko, ty swěrnny Knježe a Božo, zo tež my so na zbóžne wotsaléhnjenje z tuteho swěta hotujemy. A dokelž njewěmy, hač budže našich dnjow na swěće wjele abo mało, dha spožč nam hnadu, zo bychmy swój hnadny čas derje naloželi a džěłali, dokelž je dzeń, prjedy hač nóc přińdže, hdžež nichtón džěłac njemóže. A hdyž budže čas našeho wotsaléhnjenja tudy, dha smil so hnadnje na našej duši a daj nam w dowěrjenju na twoju smilnosć z měrom wusnyć a tam krónu česće dostać, kotruž sy swojim swěrnym wotročkam slubił, přez Jezom Khrysta, twojeho Syna, našeho Knjeza. Hamjeń.

6.

Při nahłej smjerći.

Wěčny Božo, smilny Wótče, naše dny su wot tebe na dłón wotměrjene a naše žiwjenje je jako ničo před tobu. Zawěsće wšitcy ludžo su cyle kničomni, hač runje steja. Ty sy nas přez nahłu smjerć teho (teje), kotrehož (-ruž) smy nětkole do zemje položili, do wulkeho njeměra, wosebje pak jeho (jeje) bližšich

přecelow do hlubokeho žarowanja stajił. A tak wo-
 sebje za nich prosymy, změruj jich ze swojim bo-
 hatym troštom a wzmi jich do swojeho wótcneho
 kedźbowanja. Spožč jim móc, tu ćežkotu, kotruž sy
 na nich pósłał, z éichim poddaćom do twojeje wole
 znjesć, a daj jim pokoj a měr namakać w tej wěrje,
 zo dyrbja tym, kiž tebje lubuja, wšitke wěcy k lep-
 šemu słužić. Nas wšitkich pak wuč swěru wopomnić,
 zo je tež naše žiwjenje kaž kwětka na poli, kotraž
 mału khwilku kćěje, bórzy pak zwjadnje. Stej nam
 k pomocy z twojej hnadu, zo so ze wšědnej pokutu
 na njewěsty dzeń našeho wumrjeća hotujemy. Zlož
 cyłu našu mysl na njebjesa a daj nam we wacho-
 wanju a modlenju namakanym być, hdyž twój Syn
 přińdže a z nim jeho mzda. Pomhaj nam, swěrný
 Božo, tak žiwym być, zo móhli junu w měrje a
 w zbóžnej nadźiji wěčneho žiwjenja wumrjeć. Hamjeń.

7.

Při tajkich, kiž su dobru khwalbu zawostajili.

Luby njebjeski Wótče, tebi so z hłubokosće swojeje wutroby dżakujemy za wšo dobre, štož sy našemu (-šej) wotemrjetemu (-tej) wot małosće sem hač k jeho (jeje) kóncej na čěle a na duši wopokazał. Nětk sy jeho (ju) tež wumohł ze wšeho złeho skutka na zemi a jemu (jej) zbóžnje dopomhał do twojeho njebjeskeho raja. Za to so tebi dżakuju pak tež za nas prosymy, zo bychmy w stajnej pokuće, w prawej wěrje, w khřescijanskej sčerpliwosći, we wobstajnej nadźiji so k podomnemu zbóžnemu khodženju hotowali a kónce swojeje wěry, mjenujcy duše zbóžnosć, dostali. Wobaraj, o Knježe, wšemu złemu. Pomhaj, zo přewinjemy a swěrnj smy hač do smjerće, zo by nam so dostała króna wěčneho žiwjenja, to wšo Jezom Khrysta, jeho bolozneje smjerće a jeho dobyćeńskeho horjestaća a k njebju stpića dla w mocy swjateho Ducha. Hamjeń.

8.

**Při khowanju tajkeho,
kotrehož mjeno žaneje wěsteje khwalby nima.**

Wšehomócný Božo, smilny Wótče, twoju wulku smilnosć prosymy, ty chcył nas přez swojeho swjateho Ducha w prawej wěrje posylnić a zakhować. Daj nam přez swojeho swjateho Ducha naše wšelake hrěchi a twój strašny hněw přećiwo hrěcham póznać a wobroć naše wutroby k tebi, zo bychmy přez twoju hnadu pytali, štož je horjeka, hdžež je Khrystus, twój Syn, naš Knjez a zbóžnik, sedžo na twojej prawicy přeco a wěčnje. Na posledku nam móć spožčej, zo bychmy wšědnje hrěchej dale bóle wotemrjeli, we wěrnej bratrowskej lubosći bjez sobu žiwi byli, tebi w swjatosci a prawdosći swoje žiwe dny služili, k wumrjeću swoju wutrobu přez twoje słowo w prawej wěrje hotowali a přez twoju smilnosć zbóžne skónčenje k wjeselamu horjestaću dostali, přez Jezom Khrysta, twojeho Syna, našeho Knjeza. Hamjeń.

VI.

Duchownska swjećizna.

1.

Swjećizna duchowneho, kotraž prjedy jeho zapokazanja do přenjeho duchownskeho zastojnstwa dže, ma so, hdyž je so njedźelu prjedy wozjewiła, na njedźelskim abo druhim swjatym dnju před zhromadźenej wosadu při započatku hłowneje Božeje služby stać. Superintendentej abo duchownemu, kiž swjećiznu dawa, mataj z najmjeńša dwaj duchownaj k pomocy stać, kotrejuž jedyn ma do započatka Božeje služby nowemu duchownemu so spowjedać dać.

2.

Z khěrlušom: „Přińdź Božo, swjaty Ducho, k nam“ atd. abo: „Nětk swjatoh' Ducha prosymy“ atd. abo z druhim podobnym khěrlušom so Boža služba započina, na čož jedyn teju pomocnikow scěhowacu liturgiju dzerži.

195. Duchowny: Tón Knjez budź z wami,

Wosada: A z twojim duchom.

196. Duchowny: Stwoř we mni, Božo, čistu wutrobu,

Wosada: A daj mi noweho wěsteho ducha.

Duchowny: Modlmy so k Bohu: Knježe Božo, njebjeski Wótče, kiž twojich wěryacych wutrobu přez

swjateho Ducha rozswětles a wučiš, tebje z wutrobu prosymy, ty cheył nam a tutemu twojemu služobnikej, kotrehož sy do džěła w twojej cyrkwi powołał, twojeho swjateho Ducha bohaće spožćić, zo bychmy přez njeho prawe póznaće měli a so jeho trošta a jeho mocy kóždy čas wjeselili, Jezom Khrysta, twojeho Syna, našeho Knjeza dla.

W o s a d a: Hamjeń.

3.

Při scěhowacym swjećenju steji swjećacy duchowny na wołtarju, swjećomny před wołtarjom, pomocnikaj z boka k prawicy a k lěwicy. Swjećeř, mjeno swjećomneho mjenowawši a jeho porjadne powołanje naspomniwši, dzerži krótku ryč wo wotpohladanju swjećizny, dźiwajo na hłowne mysle, kiž su w scěhowacym formularu podate.

Slyšmy, što nam słowo Bože, z kotrymž so wšitko swjeći, wo wustajenju, wo přislušnosći, wo mocy a wo žohnowanju swjateho předařskeho zastojnstwa praji. W scěnjju swj. Jana pisane steji: Tón Knjez Jezus džeše k svojim wučomnikam: Měr budź z wami! Kaž je mje Wótc pósłał, tak ja was pósélu. A jako to praješe, duny na nich a džeše k nim: Wzmiće teho swjateho Ducha. Kotrymž wy hrěchi wodawaće, tym su wodate, a kotrymž wy je zdzeržiće, tym su zdzeržane.

A ze scěnja swj. Mateja na 28. stawje slyšimy, kak tón Knjez k svojim wučomnikam stupiwši džeše: Mi je data wšitka

móe w njebiesach a na zemi. Teho dla dźiće a wučće wšitkich ludźi a khřćijće jich w mjenje Wótea a Syna a swjateho Ducha. A wučće jich dźeržeć wšitko, štož ja wam přikazał sym. A hlaj, ja sym pola was wšitke dny hač do skónčenja swěta.

Japoštoł Pawoł pak w lisće na Ephesiskich piše: Khrystus je někotrych dał k japoštołam, někotrych pak k profetam, někotrych k evangelistam, někotrych pak k pastyrjam a k wučerjam, zo bychu so éi swjeći porjedźili na dźěło teho hamta, přez kotryž Khrystusowe éělo by natwarjene było. Teho runja Pawoł staršich wosady w Ephesu napomina: Kedźbujće sami na so a na wšo stadło, na kotrež was swjaty Duch je postajił za biskopow, zo byšće pasli gmejnu Božu, kotruž wón sam přez swoju krej je sebi dobył. Přetož to wěm, zo po mojim woteńdženju budža bjez was přińe surowe wjelki, kotřiž stadła njebudža šonować. Tež wot was samych budža postanyé mužojo, kotřiž budža přewrótné wěcy ryčeé, zo bychu wučomnikow za sobu éahnyli. Teho dla wachujće a spomńeé na to, zo njejsym přestał, přez tři lěta w noey a wo dnjo jeneho kóždeho ze sylzami napominać.

Z tajkich słowow słyšimy, zo su nam, kiž smy za předarjow evangelija, za služobnikow Khrystusowych a zastojnikow nad Božimi potajnstwami powołani, naše wosady poručene, kotrež je Khrystus sam ze swojej krwju dobył, zo dyrbymy je pasé a wodźić z čistym słowom Božim, tež njesparni być a hladać, zo by so wjelk do stadła njewalił, jo njenastróžał ani njerozpróšił. Štož tajke zastojnstwo žada, tón žada krasne dźěło, ale tež éežke, zamolwjenja poľne zastojnstwo. Přetož nic ludžacy, ale Khry-

stusowi wotročcy smy, a čłowški dzeń nas njesudži; tón Knjez je, kiž nas sudži. Zo by ty tuto swjate zastojnstwo na so wzał, sy, luby bratře w Knjezu, sem stupił, a w tutym zastojnstwje dyrbiš so tež ty jako swěrnny zastojnny Jezom Khrysta wopokazać, ewangelij Khrystusowy prawje a čisće wučić, khroblým a njepokutnym hrozyć a jich zbudžować, pokutnych troštować, zhubjenych pytać, zabłudženych zaso přiwjesć, zranjenych wobaleć, panjenych zběhać, słabych posylnjeć a tak wšitkich, kiž twojeje słužby potřebaja, po prawym njebieskim puću k našemu Knjezej Khrystusej wodzić, zo by sebje a wšitkich, kiž će słyša, k zbóžnosći twarił. Štož pak wučiš, po tym dyrbiš w žiwjenju činić a předować, nie jenož z twojim słowom, ale tež z twojim khodženjom, zo měł dobre swědčenje wot tych, kiž su wonkach a zo by hanjerjej hubu zatykał. Hdyž tak twojeho zastojnstwa hladaš, změješ drje wšelake spytowanja přečerpic Khrysta a jeho ewangelija dla, kaž wot zastarska wšitey sprawni słužobnicy Boži, ale tón Knjez Khrystus, twój njebieski wyšši pastyr, budže će mócnje posylnjeć a přikrywać. Wón, kiž je slubił: Hlaj, ja sym pola was wšitke dny hač do skónčenja swěta, budže će k stronje stać, zo so će radži, k čemuž je će pósłał. Budź swojemu Knjezej swěrnny hač do smjerće, dha njezwjadłu krónu wěčneho žiwjenja dostanješ a junu horka z jeho rta wjesely hlós zaslyšiš: O ty dobry a swěrnny wotročko, kiž sy na małym swěrnny był, ja cheu će na wjele postajić; dži nutř k twojeho Knjeza wjeselosci.

Tuteho swjateho zastojnstwa, kiž ma tak wulke přislušnosće a tak wulke slubjenja, chceš ty pak, w Knjezu lubowany bratře,

jako služobnik evangelsko-lutherskeje cyrkwy hladać. Sy ty po tajkim tež hotowy, to slubjenje dać, kotrež naša evangelsko-lutherska krajna cyrkej wot svojich služobnikow žada? Je-li to twoja swěrna wola, dha wobkruć to před wobličom Božim a našeho Knjeza Khrystusa, kaž před tutej wosadu, prajicy: Haj, to ja chcu.

Ty to slubjenje znaješ, kotrež maš dać. Tola prjedy hač so to stanje, će hišće na to dopominam, kak jara wjele ma tajke slubjenje na sebi. Spominaj po tajkim na spodobanje Bože, kiž tych přewodža, kotřiž swoje slubjenje dźerža. Dopomnej pak so tež swjateje surowosće Božeje, z kotrejž wón tych domapyta, kotřiž swoje sluby łamaja! Tón slub so ma tak:

(Swjećeř slubjenje wučita, na čož swjećomny swoje slubjenje da.)

„Ja před Bohom to slubjenje dawam, zo chcu ewangelijon Khrystusowy, kajkiž je w swjatym pismje wobpřijaty a w přěnim njepräměnjenym awgsburkskim wěruwuznaću a potom w tych druhich wěruwuznajeřskich pismach evangelsko-lutherskeje cyrkwy wobswědčeny, po najlěpšim wjedženju a swědomnju prawje a čisće wučić a připowjedać.“

K wobkrućenju swěrneho wuwjedženja tajkeho slubjenja podaj mi twoju prawicu.

Na to so nowy duchowny klaknje a swjećeř dale ryči:

Na tajke twoje lubjenje a slubjenje ja móc poručnosće, kiž je so mi dostała, tebje swjeću a će ze swjećiznu wuhotuju za prawje powołaneho služobnika evangelsko-lutherskeje cyrkwe a so modlo a ruku na tebje połožo tebi z tym swjate zastojnstwo słowa a sakramentow přepodawam, w mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.

Pomocnikaj po rjadu na swjećomneho rucy kładžetaj z přiódnym słowom swjateho pisma, na čož swjećeř teho runja ruku na njeho połoži prajicy:

Tón Knjez požohnuj tebje a zwarnuj tebje; tón Knjez rozswěć swoje wobličo na tebi a budž tebi hnadny; tón Knjez pozběhń swoje wobličo na tebje a daj tebi swój měř †. Hamjeń.

Modlmy so k Bohu: Smilny Božo, njebieski Wótče, ty sy nam přez rt twojeho lubeho Syna prikazał, tebje žnjoweho knjeza prosyć, zo by swěrných džělačerjow do twojich wulkich žnjow słał. Duž će z wutrobu prosymy, ty cheył tutemu twojemu služobnikej, kaž nam a wšitkim, kiž su za twojich zastojnikow a pó-słow powołani, twojeho swjateho Ducha bohaće dać a dawać. Pomhaj wosebje tutemu nětko swjećenemu

služobnikej, zo by so wopokazał jako dobry wojak Jezom Khrysta a z tymi brónjemi, kiž su móčne před tobu, dobre wojowanje wojował, swěrnny a kruty w tebi. Wuhotuj jeho z mocu z wysokosće a žaľbuj jeho z twojej mudrosću, zo by z wjeseľosću swój rt wotewrjał a duše pytał a hladał po twojim dobrym spodobanju, zo by so jich wjele přez njeho dobyło a to so dopjelniło, štož twoje słowo lubi: Wučerjo budza z wulkim žohnowanjom wuhotowani a dostanu dobyće při dobyću, tak zo widźimy, zo tón prawy Bóh je w Zionje. Duž daj, swěrnny Božo a Knježe, zo by přez jeho službu twoje mjeno so swjećiło, twoje kralestwo so přisporjało, twoja wola so činiła. Kiž ty próstwy słyšiš, bohaty nade wšitkimi, kiž so k tebi woľaju, wusłyš nas Jezom Khrysta, našeho Knjeza dla, kiž je z tobu a ze swjatym Duchom žiwy a knježi do wěčnosće. Hamjeń.

4.

Zo by so nětk zapokazanje swjećeneho do jeho zastojnstwa stało, superintendenta (swjećeř) najprjedy (na přeměnenje w zastojnstwje pokazawši) noweho duchowneho wosadže předstaji, da jenemu pomocneju duchowneju

jeho wot njeho sameho napisany žiwjenja běh wučitać a kollatora abo jeho zastupnika prosy wo přepodaće vokacije.* Po jejnym přepodaću zapokazowař dale ryči:

Dha dži nětk, luby bratře, a pas Khrystusowe stadło, kiž je ěi poručene, a hladaj jeho, nic nućeny, ale rady, nic hrozneho dobytko dla, ale z wutrobu, nic zo by nad ludom knježił, ale znamjo stadła był, tak ty, hdyž so tón wyšši pastyr zjewi, njezwjadłu krónu česće dostanješ.

Ty pak, luba wosada, daj sebi tuteho twojeho noweho pastyrja a dušow zastararja poručeneho być. Wzmi jeho z lubosću a z dowěrjenjom a měj jeho w česći. Wopomí, zo je wón pósłany na město Khrystusa, kiž dyrbi was prosyć na wulku a zbóžnu wječer našeho Boha, a zo tón Knjez sam přez njeho prosy: Dajće so z Bohom zjednać! Spóznajće jeho džěło nad wami a prošće za njeho, zo by jemu słowo date było z wjesělym wotewrjenjom jeho rta, zo byšće wy přez jeho službu twarjeni byli k swjatemu templu w Knjezu, k wobydlenju Božemu w Duchu. Tón Knjez pak budź z wami, z pastyrjom a ze stadłom, z předarjom a z wosadu a dopjeli nad wami swoje slubjenje: Hlaj, ja sym pola was wšitke dny hač do skónčenja swěta.

Bóh měra, kiž wot morwych je wuwjedł přez krej teho wěčneho zakonja teho wulkeho pastyrja tych wowcow, našeho Knjeza Jezusa, njech čini was hotowych we wšitkim dobrym skutku, a njech dokonja we was to, štož je před nim spodobne, přez Jezom

* Ma-li superintendenta (swječer) poručnosć, vokaciju přepodać, dha wón, so na to powolaš, vokaciju přepoda.

Khrysta, kotremuž budź česé wot wěčnosće hač do wěčnosće!
Hamjeń.

5.

Swjećeny a zapokazany dostanje Bože wotkazanje, kotrež jemu tón duchowny da, kiž je spowjedź měł.

6.

Nowy duchowny na wołtař stupiwši wotspěwa (k wołtarjej wobro-
ćeny): „Česé budź Bohu we wysokosći“, na čož Boža služba na to
wašnje dale dže, zo po přenjeju štučcy khěrluša č. 7: „Budź khwalba
Bohu samemu“ a t. d. so sćenje wučita, na čož hłowny khěrluš a na-
stupne předowanje noweho duchowneho slěduje.

VII.

Zapokazanje duchowneho.

Zapokazanje swjećeneho duchowneho do duchownskeho zastojnstwa, za kotrež je wuzwoleny, ma so wot superintendenty (duchowneho, k temu postajeneho) po prjedyšim wotpřipowjedanju njedzelu abo swjaty dzeń při započatku hłowneje Božeje služby z pomocu jeneho duchowneho stać.

Po zawódnym khěrlušu: „Přińdž Božo, swjaty Ducho, k nam“ a t. d. abo: „Nětk swjatoh' Ducha prosymy“ a t. d. scěhuje salutacija, intonacija a kollekta, kaž wučitanje bibliskeho wotdželenja, kotrež wo duchownskim zastojnstwje ryči, přez pomocneho duchowneho, na což so někotre štučki z khěrluša, kiž wo duchownskim zastojnstwje ryči, spěwaja.

Na to superintendenta na wołtař stupi, duchowny pak, kiž ma so zapokazać, k wołtařnym skhodžěnkam k superintendentowej prawicy.

Na to wón (na přemějenje w zastojnstwje do zady pokazawši) noweho duchowneho předstaji a da pomocnemu duchownemu dotalny žiwjenjoběh noweho duchowneho, wot tuteho sameho napisany, wučitać. Hdyž je na to duchownemu wot kollatora abo jeho zastupnika vokacija* do ruki podata, so superintendenta (duchowny) k njemu wobroći a při kóncu swojeje ryče přislušnosće evangelskeho předarja rozprajiwši a na

* Ma-li superintendent (swjećer) poručnosć, vokaciju přepodać, dha wón, so na to powolaš, wokaciju přepoda.

wěryslubjenje, kotrež je so při nastupjenju přenjeho duchownskeho zastojnstwa wot njeho dało, a na poddansku a zastojnsku přisahu, kotruž je přisahał, dopomniwši, jeho napomina, před wosadu, kotruž ma zastarać, ze słowom haj a z rukuzawdaćom zjawnje wuprajić, zo chce to zastojnstwo, kotrež so jemu přepoda, swěrnje po svojich slubjenjach w kóždym nastupanju tak wjesć, kaž to před sudnym stołom Jezom Khrysta sebi zwěri zamolwić.

Po datym slubjenju ma superintendenta w mjenje cyrkwineje wyšnosće wobkrućenje wuprajić, duchownemu wosadu k swěrnemu hlandanju přepodać a wosadu na tuteho jejneho noweho dušepastyrja pokazać.

Na posledku superintendenta rjeknje, zo by so modlenje stało, při čimž so zapokazany k wołtarjej klaknje. Hdyž je superintendenta scěhowacu modlitwu činił, dha jemu swoju ruku na hłowu položiwši jeho z japoštołskim požohnowanjom požohnuje.

Modlitwa.

Knježe Jezom Khryšće, překrasnjena hłowa twojeje cyrkwe, ty sy do wysokosće stpił a sy někotrych bjez twojimi služobnikami dał za japoštołow, někotrych za profetow, někotrych za evangelistow, někotrych za pastyrjow a wučerjow, zo by so přez nich twoje ćěło twariło, hač wšitcy dóndžemy k jenakej wěrje a póznaću. Tebi z wutrobu džak prajimy, zo hišće kóždy čas pósłow k nam sćeš, kiž twoje zbože připowjedaju a su swědkojo twojich bójskich měrných mysłow nad nami. Tebje twojeje wulkeje smilnosće dla prosymy,

II,

18

daj tež na tutym twojim služobniku twojemu Duchej bohaće wotpočować, zo by to swědčenje, kotrež jemu do rta kładžeš, duch a žiwjenje było. Spožč jemu njobjesku mudrosć, słowo prawje wudželeć, zo by jako mudry a swěrný zastojnik nad Božimi potajnstwami namakany był. Napjelnej jeho z prawej pastyrskéj myslu, zo by njewustał, zrudnych a spytowanych troštować, słabych nosyć a z lubosću hladać, złym swěru hrozyć, njewěrných přepokazować, wěrných přeco twjerdšo založeć w prawdže a na tajke wašnje wšitkim wšitko być. Daj, zo by wón ze wšěm swoim khodženjom wosadu twarił, a wobarnuj jeho přez powučenje twojeho Ducha, zo by, hdyž druhim přěduje, sam do poroka njezapanył. Wobaraj njepřećelej, zo by njerjada bjez pšeńcu njenasył, a wotwobroć wšitke pohoršenja a roztorhki. Knježe, daj, zo by na tutej wosadže přez službu jejneho noweho dušowpastyrja zjawne so činiło bohastwo twojeje krasneje miłosće; swjeć wobeju, pastyrja a stadło, w twojej wěrnosći; přetož twoje słowo je wěrnosć. Hamjeń.

Duchowny, do swojeho noweho zastojnstwa zapokazany, nětko na wołtař stupiwši wotspěwa (na njón wobročeny): „Česé budź Bohu we wysokosći“, na což Boža služba tak dale dze, zo po wuspěwanju přenjeje štučki khěrluša: „Budź khwalba Bohu samemu“ a t. d. wučitanje njedzelskeho scénja, wuspěwanje hłowneho khěrluša a nastupne přédowanje noweho duchowneho scěhuje.

VIII.

Zapokazanje cyrkwinych prjódkstejerjow.

Zapokazanje cyrkwinych prjódkstejerjow stanje so njedzelu při dopołdnišej Božej službje před zhromadženej wosadu po přédowanju a po modlenju na klětcy. Bjez spěwanjom přihódneje štučki farař na wołtař stupi, před kotryž so wuzwoleni mužojo zestupaja. Farař praji:

Hnada budź z wami a měr wot Boha, našeho Wótca, a našeho Knjeza Jezom Khrysta. Hamjeń.

Lubowani w tym Knjezu, tudy nowi cyrkwini prjódkstejerjo našeje wosady, po wustajenju našeje ewangelsko-lutherskeje krajneje cyrkwe wuzwoleni, steja, zo bych jich džensa do jich služby zapokazał.

Runje kaž běchu w japoštołskej cyrkwi tym, kiž słužachu na słowje a sakramentomaj, starši přidaći, zo bychu kedźbowali na wosadu a jejnym pastyrjam pomocni byli, tak su tež po wustajenju našeje cyrkwe mužojo wuzwoleni, kotřiž dyrbja w zjenoćenju z duchownskim zastojnstwom k temu pomhać, zo by naša wosada dale bóle hajenišćo ewangelskeje khřescijan-skeje wěry a žiwjenja była. Woni dyrbja wosebje khřescijanske činjenje a wašnje bjez nami zdźeržeć a wožiwjeć, na naš Boži dom a na porjad při Božich słužbach kedźbować, cyrkwine zamóženje derje zarjadować a k temu sobu pomhać, zo bychu so předarjo wuzwoleli, kiž ewangelij prawje a čisće připowjedaju, tež hewak wšitko swěru wobstarać, štož so jim po wustajenju našeje krajneje cyrkwe zaleži.

Swjećmy dha nětko nastupjenje jich słužby, kaž khřescijanam přisteji, ze słowom Božim a z modlitwu.

Na to wučitanje bibliskeho wotdžělenja (Jap. sk. 6, 1—6. 14, 23. Rom. 12, 4—8. 1 Kor. 3, 7—9. Tit. 2, 7—8.) a krótka ryč scěhuje, kotraž so ze swobodnej modlitwu wobzanknje.

Je-li faraŕ žanu ryč za nuznu njespóznaje, dha so słowa: „Swjećmy
— — — z modlitwu“ wuwostaja, a na słowa:

„štož so jim po wustajenju našeje krajneje cyrkwe zaleži.“
hnydom tuto napominanje scěhuje:

Duž dajće, lubowani bratřa, tudy jako před wo-
bličom Božim, kiž wón je was powołał, a před tej
wosadu, kotrejž chceće słužić, slubjenje cyrkwinych
prjódkstejerjow, kiž ma so tak:

„Ja před Bohom lubju, zo chcu tuteje mi do-
wěrjeneje cyrkwineje słužby stajnje ze swědomniwej
swěrnosću a w přezjenosći z cyrkwinymi wustajenjemi
hladać a swěru na to kedźbować, zo so wšitko prawje
a sprawnje stanje we wosadze k jeje lěpšemu.“

Na fararjowe prašenje:

Chceće tole přislubić?

ma kóždy wosebje ze zawdaćom ruki „haj“ wotmolwić.

Wšehomócný Bóh a Wótc našeho Knjeza Jezom
Khrysta was rozswěć přez swojeho swjateho Ducha,
was posylń ze swojej mocu a wam swoju hnadu
spožč, zo móhli tutu swoju słužbu zastać k česći
Božej, k natwarjenju wosady a k samej swojej zbóž-
nosći. Naložće wšitku prócu, zo byšće derje prjódk

stali. Njespijće, stejće we wěry, dźeržće so jako muscy a budźće sylni. Přibjerajće stajnje w skutku teho Knjeza, dokelž wěsće, zo waše dźěło podarmo njeje w tym Knjezu. Wy pak, lubowane wosadźine stawy, mějće tutych mužow dwojakeje česće dostojnych teje słužby dla, do kotrejež je jich tón Knjez bjez wami stajił, zo bychu jeje z wjesełosću hladali a njewustali.

Modlmy so k Bohu: Knježe Božo, njebjeski Wótče, tebi so dźakujemy, zo sy k twarjenju swojeje cyrkwe zastojnstwo a porjad postajił a tež bjez nami pódla słužobnikow na słowje mužow z dobrej khwalbu dał, kiž su hotowi, tebi w tej wosadze słužić. Tebje prosymy, spožč jim twoju hnadu, zo bychu so wopokazali jako mužojo połni wěry a swjateho Ducha, zo by so tež přez jich słužbu twoje mjeno překrasnjało a kralestwo twojeho lubeho Syna so rozšěrjało, kotremuž budź z tobu a ze swjatym Duchom džak a khwalba, česć a modlenje w tej wosadze wot wěčnosti hač do wěčnosti. Hamjeń.

IX.

Kładženje založneho kamjenja za nowu cyrkej.

Po spěwanju zhromadženych dzerži duchowny ryč, na čož so lisćina, kiž ma so do založneho kamjenja zapołožić, wučita. Po dališim spěwanju (figuralnym spěwje) scěhuje swjedžeński skutk kładženja založneho kamjenja, na kotryž, kaž je wašnje, přeprošeni hosćo trójcy z hamorom klepnjeja, swjedžeńske hrónčka wuprajo, po tym, zo je farař přeni trójcy z hamorom klepnył, w mjenje Boha, Wótca a Syna a swjateho Ducha, a tež tónle skutk z modlitwu wobzankuje.

Modlitwa.

Knježe, naš Božo, Wótče našeho Knjeza Jezom Khrysta a přez njeho tež naš Wótče, pomhaj, zo so wšitko derje radži. Wzmi wšitkich, kiž budža na tutow domje k česći twojeho mjena twarić, do swojeho hnadneho přikryća, zo so jich žane njezbože njedótknje. Zwarnuj našeho krala a jeho cyły kralowski dom, khěžora a khěžorstwo. Žohnuj našu wosadu a wšitkich, kiž su jejni prjódkstajeni. Budź hnadny cyrkwi twojeho Syna Jezom Khrysta a zbudź a zdzerž

wěru do njeho we wšěm ludu přez swojeho swjateho Ducha. Daj swoje žohnowanje k wšemu, štož w twojim mjenje činimy. Knježe, naš Božo, budź nam dobroćiwý a daj, zo so derje radźi skutk našeju rukow pola nas, haj temu skutku našeju rukow pola nas chcył ty dać so derje radzić. Hamjeń.

Po wuspěwanju někotrych štučkow so požohnowanje wudźěluje a zhromadźizna spěwa na posledku třěću štučku z khěrluša: „Njeh Bohu dzakuje“ a t. d.

X.

Poswjećenje noweje cyrkwje.

Superintendenta (swjećeř) a duchowni bibliju, perikopy, agendu a swjate sudobja, kotrež su njesli, na wołtar składžeja.

Wšitcy duchowni wokoło wołtarja klečo ćichi wótčenaš wuspěwaja.

Superintendenta na wołtarju wotspěwa: „Česć budź Bohu we wysokosći!“

Zhromadźizna bjez pišćelow (z pozawnami) khěrluš: „Budź khwalba Bohu samemu“ a t. d. wuspěwa.

Superintendenta na wołtarju swjećeńsku ryč dzerži, kotruž ze scěhowacej modlitwu wobzankuje:

Modlmy so k Bohu: Knježe, naš Božo, tebi so za twoju wulku dobrotu džakujemy, zo sy nam spožčil, tutón dom twarić, w kotrymž dyrbi so twoje swjate słowo připowjedać a twoje mjeno so khwalić. Tebje z cyłej wutrobu prosymy: Daj skutkej swjateje khřćenicy při tutej dupje so mócnemu wopokazać. Daj swojemu zbóžnych činjacemu ewangelijej z tuteje klětki klinčeć. Wuhotuj tutón wołtař z hnadnymi darami swojeho blida. Swjeć tute pišćeje z khěrlušemi swojeje khwalby. Zdžerž swoje słowo a sakramentaj prawe a čiste na tutym měsće a rozswěćej a swjeć přez nje wšón lud, kotryž sebi nětk a přichodnje tudy zhromadžiš, zo by templ swjateho Ducha był. Spominaj po swojej smilnosći na tu wosadu, kotraž je tutón dom natwariła. Kaž je wona dom twariła k česći twojeho mjena, tak ty ju twař, zo by duchowna khěža byla a wobydlenje swjateho Ducha. Sćel kóždy čas swěrných pastyrjow a wučerjow na tuto město. Wubudźuj wutroby wosadnych, zo bych wuwołanju zwonow do twojeje swjatnicy přeco radži posłuchali. Daj hnadnje našemu modlenju před tebje přińć, hdyž tudy so džakujemy a prosymy. Swjeć mandželstwa

tych, kotřiž budža tudy wěrowani. Wodawaj nam naše hrěchi, hdyž so tudy spowjedamy. Hotuj a dohotuj nas w tutym twojim domje, zo bychmy junu, hdyž naše podróžnistwo k kóncej dže, stroštni a wjeseli wotsal éahnyli, do twojeho njebieskeho wótcneho domu, kiž njeje z rukomaj sčinjeny, zašli a we nim ze wšěmi jandželemi a wuzwolenymi khwalo so modlili. Česć budž Bohu we wysokosći! Hamjeń.

Přez Bože słowo a modlitwu je tutón dom za swjatnicu poswjećený, a my jón nětko z jeho klětku, z jeho wołtarjom, z jeho dupu, z jeho sudobjemi a gratami, z jeho pišćelemi, z jeho zwonami stajamy do słužby Božej a jeho cyrkwy, w mjenje Boha, Wótcy a Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.

Na to po preludiju na pišćelach wosada zaspěwa: „Njech Bohu dźakuje“ a t. d.

Žadać je, zo by w Božej słužbje, kotraž so nětk z postrowjenjom, intonaciju a kollektu, kaž z wučitanjom kermušneje epistole abo druheho přihódneho wotdželenja ze swjateho pisma započnje a po poručenym rjedže so dale wjedže, wudželowanje Božeho wotkazanja, khřćenje a wěrowanje město měło.

XI.

Poswjećenje noweho pohrjebnišća.

Poswjećenje noweho pohrjebnišća so z wjetša před samym přnim khowanjom stanje, smě pak so tež bjez teho stać.

Hdyž je zhromadžena wosada na pohrjebnišću, kotrež ma so swjećić, khěrluš wuspěwała, dha duchowny wotdžěl swjateho pisma wo smjerći a horjestawanju čita, swjećeńsku ryč dzerži a ju wobzanknywši takle so .modli:

Knježe, naš Božo, Wótče našeho Knjeza Jezusa a přez njeho tež naš Wótče, wusłyš naše prošenje, kotrež před tebe njesemy nětko, hdžež tuto město jeho postajenju, po kotrymž dyrbi město wotpočinka morwych być, swjedžeńscy přepodawamy. Wzmi jo do swjateho wobarnowanja jako polo wusywa za džen horjestawanja.

Knježe, naš Božo, ty wěčny Božo, njebieski Wótče, kiž ludžom dawaš wumrjeć a rjeknješ: Přińdźće zaso,

wy čłowśke džěci, w twojej rucy naše žiwjenje steji. Hdyž tych wot nas wołaš, kotrychž sy nam dał, a jich tudy khowamy, dha nam wěru posylń, zo z pokornym poddaćom při jich rowach twoje mjeno khwalimy, kiž sy jich dał a jich wzał. Knježe Jezom Khryšće, Syno Boži, swěrný zbóžniko, kiž sy nam k lěpšemu přez smjerć a row prjedy nas šoł, wostań pola nas w smjertnej nuzy; kiž sy horjestawanje a žiwjenje, wubudź nas k wěčnemu žiwjenju; kiž sy hłowa swojeje cyrkwe tudy na zemi a horjeka w njebjesach, wobradź nam zbóžne zasowidženje w twojim wótcnym domje, nam a wšitkim, z kotrymiž smy přez wěru do tebje w twojej lubosći tudy zjenoćeni byli. O swjaty Ducho, najwyšši troštarjo, napjelnej z troštom Božeho słowa zrudnych, kotřiž na tutym měsće płakaja. Wubudźuj duchownje morwych, hdyž tudy ćělnje morwych hrjebaju. Čehú naše wšitkich wutroby k njebjesam, hdyž do wotewrjenych rowow hladamy.

Swjaty Knježe Božo, swjaty sylny Božo, swjaty smilny zbóžniko, wěčny Božo, njedaj nam so ponurić

w hórkej smjertnej nuzy! Njedaj nam wupanyć z trošta
praweje wěry! Kyrie eleison! Hamjeń.

Přez Bože słowo a modlitwu je tuto městno za
rolu Božu poswjećene, a jo nětko, zo bychu z při-
powjedanjom ewangelija wo horjestawanju morwych a
wo sudženju a wo wěčnym žiwjenju ćěła wusnjenych
do njeho so khowałe, zemja k zemi, popjeł k popjelejš;
proch k prochejš, do služby Božeho kralestwa a jeho
cyrkwje na zemi stajamy, w mjenje Boha, Wótca a
Syna a swjateho Ducha. Hamjeń.

XII.

Liturgiske nutrnosće.

Tu su jenož pokazanja* date, kajke maju liturgiske nutrnosće być, hdžež mohle so žane naprawić.

Hdžež žadyn khor we wosadze njeje a so tež njeda založić, tam maju so štučki, kiž su khorej připokazane, wot wosady spěwać.

1. Hody.

Wosada: Džens khwalće Boha, khřesc'jenjo,
Kiž swój stoł w njebju ma,
Zo wotanknje swoj' kralestwo,
Nam swojoh' Syna da!

Wón z klina swojoh' Wótca dže,
Bu małe džěcatko,
Tam w žlobje nahi ležeše,
To khude kurjatko.

So swojej' mocy zdaluje
A sam so poniži,
Štalt wotročka so wobleče
Knjez a kral wysoki.

* Duž smě so po dostatej wosebitej dowolnosći tež naša dotalna Jakubowa „Boža nóc“ dale trjebać.

Duchowny: Tón Knjez budź z wami,

Wosada: A z twojim duchom.

197. **Duchowny:** Wjesel so jara, ty džowka Zionska, haleluja,

Wosada: A wyskaj, Jeruzalemska džowka, haleluja.

198. **Duchowny:** Hlaj, twój kral přińdže k tebi, haleluja,

Wosada: Prawy a pomocnik, haleluja.

Duchowny: Modlmy so k Bohu: Smilny, hnadny Božo, kiž sy swojeho Syna do tuteho swěta pósłał a při jeho narodže přez njebieske syły měr a twoje spodobanje nad nami připowjedać dał, daj nam twoju hnadu a pomhaj nam, zo bychmy tajkich krasnych kubłow džělomni byli a će za to čescili a khwalili, hač cí junu ze wšěmi jandželemi a wuzwolnymi haleluja spěwamy wot wěčnosće hač do wěčnosće.

Wosada: Hamjeń.

Duchowny: (1. čitanje) **Narod Jezusowy.** Luk. 2, 1—14.

Wosada: Budź, Jezom Khryšće, khwaleny,

Zo sy čłowjek rodženy,

Ta mać je knježna póccíwa,

Toh' jandželjo so zwjesela,

Kyrieleis.

Khor: Tón jenički Syn wot Wótca

We žlobje so namaka,

Hlaj w našim čěle zjewi so

Tón wšehomócnny, wěčny Bóh.

Kyrieleis.

Wosada: Kotroh'ž wšón swět njewoprija,

Marja w swojim klinje ma,

A maluške je džěcatko,

Kiž w swojej mocy zdžerži wšo.

Kyrieleis.

Duchowny: (2. čítanje) Pastyrjo při žlobje Jezusowym.

Luk. 2, 15—20.

Wosada: Khwatajmy dha z pastyrjemi
 A wohladajmy w Bethlehemje
 Tu krasnosć Syna Božeho!
 Ale hlaj! kiž pře wšo knježi,
 Kaž cuzy, jow we žlobje leži,
 Tón plače, khude džěcatko!
 O pójmy z modlitwu
 K tem' džěsću bójskemu!
 Pańmy dele!
 Wša luboznosć a wjeselosć
 Z nim přikhadža a trošta dosć.

Hdyž za zhubjenych so mamy,
 We tutym džěsću namakamy
 Tu połnosć wěčnoh' žiwjenja.
 Zbóžnosć maja wumoženi
 We Jezom Khrysta swjatym mjenje;
 To džěčo njebjo wotewrja.
 Wša bojósć nětk kónc ma,
 Nóc je so minyła.
 Boža krasnosć
 Hlaj z wysoka nětk zeskhadža
 Nam z Jezusowoh' wobliča.

Duchowny: (3. čítanje) Modlenje mudrych z rańšeho kraja.

Mat. 2, 1—12.

Wosada: Twoje žiwjenje nas tudy
 Čini zbóžnych na swěće;
 Twoje swětlo bludne ludy
 K wobnowjenju rozswětli.
 Połnosć wěrnej' spokojnosće
 Dawaš svojim česćerjam;
 Hdyž je w křižu ćežko nam,
 Sy nam wučer' sćerpliwošće.
 Twoji w stysku khwala će,
 Twoja syła zbóžna je.

(Tudy móže, je-li je služobne, krótka ryč město měč, po kotrejž so sćehowaca modlitwa dźerži.)

Duchowny: O Knježe, Jezom Khryšće, swěrnny zbóžniko, kak dyrbimy so ěi dodžakować a twoje mjeno dostojnje khwalić, zo sy so z wulcy horcej lubosću k nam tak jara ponižił, ze swojeho njebjeskeho stola so k nam na zemju dele dał a so wěrnny čłowjek, haj naš luby bratr sćinił, zo by nam měr z Bohom, prawdosć a wěčne žiwjenje zasłužił. Ach, Knježe, twoja lubosć je njewurjekniwa, twoja smilnosć njewuslědniwa, z kotrejž sy nas, svojich njepřečelow a wulkich hrěšnikow, lubował a nas z Bohom zaso zjednał. Za tajku twoju wulku hnadu so ěi džakujemy, wjelež my słabi čłowjekoyo móžemy a zamóžemy. Tebje prosymy, rozswěć naše wutroby, zo so na twojim hnady połnym narodže stajnje wjeselimy a we wěrje a w póznaću zboža, kotrež sy nam přihotował, stajnje přirywamy, we wšěch spytowanjach so jeho wjeselimy a na posledku w twojej hnadze zbóžnje wusnjemy. Twoje swjate mjeno budž khwalene nětk a do wěčnosće! Hamjeń.

Wótčenaš. Požohnowanje.

Wosada: Ach, mój najlubši Jezuso!
 Ćiń sebi čiste pósłančko,
 A wotpoč w mojej wutrobje,
 Zo wona tebjje wopomni!
 Nětk, moja duša, Boha khwal,
 Zo je nam swojoh' Syna dał,
 Ći jandželjo nam k wjeselu
 To nowe lěto spěwaju.

2. Ćichi pjatk.

Wosada: O Wótče we tej wěčnosći!
 Daj swojoh' Ducha wobstajnje,
 Zo by nas mócnje nawučil
 A wutroby nam wotewrił,
 Zo twojoh' Syna ćerǵjenje
 My bychmy płódnje póznali!
 Budź, Božo Wótče, khwaleny
 Za twojoh' Syna wumrjeće,
 Daj, zo to we nas płódnje je
 A wot hrěchow nas wumože,
 Zo bychmy tebi w swjatosći
 Tu a tam wěčnje služili!

Duchowny: Tón Knjez budź z wami,

Wosada: A z twojim duchom.

199. **Duchowny:** Hlaj, to je Bože jehnjo,

Wosada: Kiž swěta hrěchi njese.

200. **Duchowny:** Zawěsće, wón njeseše naše khorosće,

Wosada: A nałoža sebi naše bolosće.

201. **Duchowny:** Čehúmy tež sobu,

Wosada: Zo bychmy z nim wumrjeli.

Duchowny: Modlmy so k Bohu: Smilny, wěčny Božo, kiž swojeho jeničkeho Syna njejsy přepušćil, ale jeho za nas wšitkich podał, zo by wón naše hrěchi na křižu njesl, spožč nam hnadnje, zo by so naša wutroba w tajkej wěrje nihdy njezastrožiła ani so njenabojała, tak zo bychmy jeho wumoženje we sebi wšědnje płódnijwe čuli, přez teho sameho twojeho Syna, Jezom Khrysta, našeho Knjeza.

Wosada: Hamjeń.

Wosada: Khryšće, jehnjo Bože,
Kiž njeseš swěta hrěchi wšě,
Smil so nad nami!

Khryšće, jehnjo Bože,
Kiž njeseš swěta hrěchi wšě,
Smil so nad nami!

Khryšće, jehnjo Bože,
Kiž njeseš swěta hrěchi wšě,
Daj nam stajny měř!

Hamjeń.

(Tudy móže so krótka ryč dźeržeć, je-li so hodzi.)

Duchowny: (1. čitanje) **Jezus w Gethsemane.** Mat. 26, 36—56.

Wosada: Dźerž so, ducho, hotowy,
Stań, wzmi twoje brónje;
Wachuj, modl so, čas je zły,
Husto so nětk zhoni,
Zo tež tych
Wěrjacych
Satan druhdy spyta
A jich zawjesć pyta.

Duchowny: (2. čitanje) Jezus před Kajfasom. Mat. 26, 57—68.

Wosada: Ja, ja a moje hrěchi,
 Z kotrymiž mějach směchi,
 Te same w winje su,
 Zo na tebje směch panje,
 Zo so ći křiwda stanje,
 Zo ćerpiš z wulkej zrudnosću.

Duchowny: (3. čitanje) Jezus před Pilatom. Jana 18, 28—19, 5.

Wosada: O hłowa krwawnje zbita
 A poľna bolosćow,
 O hłowa k směchu zwita
 Z tej krónu wot ćernjow!
 O hłowa wupyšena
 Z tej bójskej krasnosću,
 Nětk jara nječescěna,
 Ja tebje česćić chcu!

Duchowny: (4. čitanje) Wotsudženje Jezusowe. Jana 19, 6—16.

Wosada: Hlaj, čłowče, Bože jehnjatko,
 Kiž naše hrěchi nosy,
 Dže k smjerći, za swět poda so
 A za hrěšnikow prosy.
 Hlaj, tudy słabe z khorosću
 Dže Bože jehnjo k rězanju,
 So zminje wjeselosće
 A wozmje na so hanibu,
 Směch, rany, křiž, smjerc žalosnu,
 To wšo dla twojej' zľosće.

Duchowny: (5. čítanje) **Puč k křižej.**

Luk. 23, 26—34 (prěnja połojca).

202. Khor:* Wótče, wodaj jim, přetož woni njewjedža, što činja.

Wosada: Knježe, smil so!

Duchowny: (6. čítanje) Luk. 23, 39—43.

203. Khor: Džensa budžeš ty zo mnu w paradizu.

Wosada: Khryšće, smil so!

Duchowny: (7. čítanje) Jana 19, 25—27.

204. Khor: Žónska, hlaj, to je twój syn; hlaj, to je twoja mać.

Wosada: Knježe, smil so nad nami!

Duchowny: (8. čítanje) Mat. 27, 45—46.

205. Khor: Mój Božo, mój Božo, čoho dla sy ty mje wopušćil?

Wosada: Hdyž dyrbu wotsal ćahnyć,
 So njedžěl wote mnje;
 Cheł k pomocy mi stanyć,
 Hdyž smjereć mje čwiluje;
 Hdyž budže najstysknišo
 Mi wok'ło wutroby,
 Zjew so mi najtroštnišo
 Dla twojej stysknosće.

Duchowny: (9. čítanje) Jana 19, 28.

206. Khor: Mi chce so pić.

Wosada: Knježe, smil so!

Duchowny: (10. čítanje) Jana 19, 29—30 (prěnja połojca).

207. Khor: Dokonjane je!

Wosada: Khryšće, smil so!

* Khorne spěwy, kiž so k čítanju 5—11 přizankuja, móža so po wašnju psalmskich hłosow strona 299 hudźbneho přistawka w I. dźele wuwjesć.

Duchowny: (11. čitanje) Luk. 23, 46 (prěnja položca).

208. Khor: Wótče, ja poruču swoju dušu do twojeju rukow.

Wosada: Knježe, smil so nad nami!

Duchowny: A wón pokhili hłowu a da swojeho ducha horje.

Ćicha modlitwa.

Duchowny: Smjercé je pózrjeta do dobyća. Smjercé, hdže je twoje žahadło? Hela, hdže je twoje dobyće? Bohu budź džak, kiž nam to dobyće dawa přez našeho Knjeza Jezom Khrysta!

Wosada: O hłubokosć, kiž wšitke zlóscé
Přez Khrysta smjercé je pózrjela,
Ja potaju so do smilnosće,
Dha mje tu ničo njetama.
Ja spuščam so na Khrystusa,
O luta smilna dobrota!

Duchowny: Knježe, naš zbóžniko, khwalba a džak budź tebi, zo bě ty poslušny hač do smjercé, haj hač do smjercé na křižu! Nětk sy wšitko dokonjał a so naš srědnik a wujednař sćinił, na kotrehož drohu zaslužbu směmy so w žiwjenju a wumrjeću z twjerdej wěru založec. Knježe Jezu, ty naš wotpočinko a naše žiwjenje! Daj, zo by nam přez twoju smjercé swět křižowany był a my swětej, zo bychmy dale sami sebi žiwi njebyli, ale tebi, kiž sy za nas wumrjel. Hamjeń.

Wótčenaš. Požohnowanje.

Wosada: Lubosć, ty sy za mnje dała
Do smjercé so we času;
Lubosć, zbóžnosć njeje mała,
Kotruž ja nětk dostanu!
Lubosć, ja so podam éi,
Chcu twój wostać wobstajnje.

3. Na swjedzeń zemrjetych.

Wosada: K tebi so wołam z hlubiny,
 Słyš, Knježe, próstwu moju,
 Njeh wucho na hlós kedźbuje,
 A daj mi hnadu twoju!
 Chceš-li ty twój hněw napinać
 A wšitke hrěchi rachnować,
 Štó budže, Knježe, wobstać?

O smilny Božo, při tebi
 Je hrěchow wodawanje,
 Hač runje naš skutk njepláci,
 Dha maš ty spodobanje,
 Hdyž hrěchi budža póznate
 A my so wšitcy bojmy će,
 A prosmy jeno hnadu.

Duchowny: Tón Knjez budž z wami,

Wosada: A z twojim duchom.

Duchowny: Zbóžni su ěi morwi, kotřiž w tym Knjezu wumru,

Wosada: Haj, tón Duch praji, zo woní wotpočuja wot swo-
 jeho džěla.

Duchowny: Modlmy so k Bohu: O wěčny, wšehomócnny Božo, njebjeski Wótče, tebi so z cyleje wutroby džakujemy, zo sy přez swojeho jeničkeho Syna smjerc zahubił a žiwjenje zaso přinjesl a nas za swoje wěčne herbstwo wuzwolił. Twoju šćedru dobroćiwosć prosymy, ty cheył započany dobry skutk we nas dokonjeć a junu nas a wšitkich, kiž pod zemju spja, z tuteho swěta a z jich rowow do wěčneho wótneho raja z hnadu dom dowjesć přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza.

Wosada: Hamjeń.

Duchowny: Knježe Božo, ty sy naše wukhowanje stajnje a přeco. Prjedy dyžli hory buchu a zemja a swět stworjeny bě, sy ty Bóh wot wěčnosće hač do wěčnosće. Kiž ty ludžom daš wumrjeć a rjeknješ: Přińdźće zaso, wy člowske džěci! Přetož tawzynt lět je před tobu jako dzeń, kiž wčera zašoł je, a jako nócna wacha. Ty daš jim přeč hić, jako rěka přeč dze, a su jako són; runje jako trawa, kotraž wšak bórzy zwjadnje, kotraž rano kće a skoro zwjadnje, a na wječor posyčena budže a wuskhnje. To čini twój hněw, zo my tak zahinjemy, a twoja surowosć, zo tak nahle přeč dyrbymy. Přetož naše zlóscé postajiš ty prjódk so, naše potajene hrěchi na swětlo před swoje wobličo. Teho dla zańdu wšitke naše dny přez twój hněw. My naše lěta dokonjamy jako ryč. Naše žiwjenje traje sydomdžesać lět, hdyž wysoko přińdže, je wósomdžesać lět, a hdyž je krasne było, dha je próca a křiwda było, přetož wone so ruče minje, jako bychmy přeč lećeli. Štó wěri pak, zo ty so tak jara hněwaš? A štó boji so před tajkej twojej surowosću? Wuč nas wopomnić, zo wumrjeć dyrbymy, zo bychmy mudri byli. (Psalm 90, 2—13.)

Wosada: Srjedža w našim žiwjenju
 Smjereć tu na nas laka;
 Štó k nam přińdže z pomocu?
 Hdže nas hnada čaka?
 Ty sam, o Knježe Božo!
 Tych zlóscow my so kajemy,
 Zo će rozhněwali smy;
 Ty sy naš swjaty Bóh,
 Ty sy naš sylny Bóh,
 Sy naš swjaty, smilny zbóžnik,
 Naš wěčny Bóh,
 Njedaj so nam skazyć
 We tym hórkim wumrjeću.
 Kyrie eleison!

Duchowny: Jedyn pak khory ležeše z mjenom Lacarus, z Bethanije, z městka Marje a jeje sotry Marthy. Duž pósłaštej jeho sotře k njemu a daštej jemu powjedzić: Knježe, hlaj, kotrehož lubo maš, tón leži khory. Jako Jezus pak to słyšeše, džeše wón: Tuta khorosc njeje k smjerći, ale k česći Božej, zo by Boži Syn přez nju česceny był. Po dwěmaj dnjomaj praji wón k svojim wučomnikom: Lacarus, naš přecel, spi, ale ja du, zo bych jeho ze spanja zbudził. Duž dzachu jeho wučomnicy: Knježe, spi-li wón, dha budže lěpje z nim. Jezus pak ryčeše wot jeho smjerće. Woni sebi pak myslachu, zo ryći wot čelneho spanja. Duž džeše Jezus zjawnje k nim: Lacarus je wumrjel. A ja so wjeselu vaše dla, zo tam njejsym był, zo byšće wěri; ale čehúmy k njemu. Jako Martha pak słyšeše, zo Jezus dže, džeše wona jemu napřećiwo. Marja pak wosta w domach sedžo. Duž džeše Martha k Jezusej: Knježe, hdy by ty tudy był, mój bratr njebudžiše wumrjel. Ale ja wěm tež hišće, zo, štož ty prosyš wot Boha, to budže či Bóh dać. Jezus praji k njej: Twój bratr dyrbi stanyć. Martha praji k njemu: Ja derje wěm, zo budže stanyć w horjestawanju na poslenim dnju. Jezus praji k njej: Ja sym to horjestawanje a to žiwjenje. Štóž do mnje wěri, budže žiwy, hač runje wumrje. A štož je žiwy a wěri do mnje, tón nihdy njebudže wumrjeć. Wěriš to? Wona praji k njemu: Knježe, haj, ja wěrju, zo ty sy Khrystus, Syn Boži, kiž je na swět přišoł. A jako běše to wuryčala, woteńdže a zawoła swoju sotru Marju potajnje a džeše k njej mjelčo: Tón mištr je tudy a će woła. Ta sama, jako to słyšeše, stanu hnydom a přińdže k njemu, padže k jeho nohomaj a džeše: Knježe, hdy by ty tudy był, mój bratr by njewumrjel. Jako Jezus pak widžeše, zo wona plakaše a zo židzi tež plakachu, kiž běchu z njej přišli, rozzłobi wón so w duchu a rozrudži so sam a džeše: Hdže sće jeho položili? Woni dzachu k njemu: Knježe, pój a pohladaj. A Jezus zaplaknu. Duž dzachu židzi: Hlaj, kak je wón jeho lubo měł! Duž wzachu woni tón kamjeń přeč, hdžež tón morwy ležeše. Jezus pak pozběhnu horje swojej woći a

džeše: Wótče, ja so tebi dżakuju, zo sy mje wusłyšał. Ja zawěsće wěm, zo ty mje přeco wusłyšiš, ale teho luda dla, kiž tudy wokoło steji, ryču ja to same, zo bychu woni wěрили, zo ty mje pósłał sy. Jako běše to prajił, zawoła z wulkim hłosom: Lacarje, pój won! Duž wuńdže tón, kotryž běše wumrjeł, zwjazany z čělnymi płachtami na nohomaj a na rukomaj, a jeho wobličo běše z pótnym rubom wobwinjene. Jezus praji k nim: Rozwježće jeho, a njech won dže. (Jana 11, 1—44.)

Khrystus je smjerći móc wzał a žiwjenje a njezachodnosć na swětło přinjeł. Khwalba budź jemu!

Wosada: Moje žiwjenje sy, Khryšće,
 Smjerć je moje dobyće,
 Mi na swěće so styšće,
 Mam k tebi žadanje.
 Dha čahnu z měrom k tebi,
 Kiž ty mój bratřik sy,
 Ach wzmi mje z hnadu k sebi,
 Zo wěčnje sym, hdžež ty.

Duchowny: Je-li zo my jeno w tym žiwjenju na Khrystusa nadźiju stajimy, dha smy bjez wšitkimi ludźimi čí najhubjeńši. Nětk pak je Khrystus wot morwych horjestanył a je přenički był bjez tymi, kotřiž su wusnuli (1 Kor. 15, 19—20). Ja pak wam, lubi bratřa, nochcu zamjelćeć wot tych, kiž su wusnuli, zo njebyšće žarowali, jako čí druzy, kotřiž žaneje nadźije nimaju, přetož hdyž wěrimy, zo Jezus je wumrjeł a stanył, dha budže tež Bóh tych, kiž su wusnuli, přez Jezusa z nim přiwjesć (1 Thes. 4, 13—14). Hlajće, my tych mamy za zbóžnych, kiž su přečerpili (Jak. 5, 11). Zbóžny je tón muž, kiž spytowanje znjese; přetož hdyž je sprawny sčinjeny, dostanje krónu teho žiwjenja, kotruž je tón Knjez slubił tym, kotřiž jeho lubuja (Jak. 1, 12). Kotřiž ze sylzami rozsywaju, čí budža z wjeselósću žnjeć. Woni tam a sem khodža a rozsywaju z plačom drohe symjo, ale potom přińdu z wjeselósću a noša

swoje snopy (Psalm 126, 5—6). Waša wutroba so njestróž, praji tón Knjez, wěriće-li do Boha, dha tež do mnje wěriće. W mojeho Wótca domje je wjele wobydlenjow. Hdy by temu tak njebyło, dha bych k wam rjeknył: Ja du tam, wam město přihotować (Jana 14, 1—2). A hdžež ja sym, tam dyrbi tež mój služobnik być (Jana 12, 26). My wěmy pak, je-li budže naša zeńska khěža teje hěty rozlamana, zo wot Boha nowe twarjenje mamy, dom, kiž njeje z rukomaj sčinjeny a wěčny je w njebjesach (2 Kor. 5, 1). Syte budže ćělo zachodne a budže horjestanyć njezachodne; syte budže w nječesći a budže stanyć w krasnosći; syte budže w slabosći a budže stanyć w mocy; syte budže ćělne ćělo a budže stanyć duchowne ćělo (1 Kor. 15, 42—44). Hdyž pak to zachodne so budže njezachodne woblec, a to smjertne so budže njesmjertnosć woblec, tehdy budže so dopjelnić to słowo, kotrež je napisane: Smjerc je pózrjeta do dobyća. Hdže je, smjerc, twoje žahadło? Hdže je, hela, twoje dobyće? Ale Bohu budž džak, kiž nam to dobyće dawa přez našeho Knjeza Jezom Khrysta. (1 Kor. 15, 54—57.)

Wosada: O kak zbóžni sće wy, prawje wěrní,
Kiž sće přeco byli Bohu swěrní,
Sće z nuzy wušli
A k tej wěčnej wjeselosći dóšli.

Khor: O kak derje je so mi nětk stało,
Plakanje je tudy swój kónc wzało,
Ja słyšu wěsće
Spěwać krasne wěcy w Bóžim měsće.

Wosada: Waše sylzy wutrje Khrysta hnada,
Maće wšo, štož waša duša žada,
Wam so tam spěwa
Khěrluš, na kotrymž so wšitko džiwa.

Khor: Přińdź a wupřehń nas, o Knježe Khryšće,
 Wuwjedź nas won, nam so w swěće styšće,
 Sy naša jasnosť,
 Při tebi ěi prawi maju krasnosť.

Duchowny: A ja widźich nowe njebjesa a nowu zemju. Přetož přenje njebjesa a přenja zemja bě zašla, a morjo wjacy njeběše. A ja, Jan, widźich to swjate město, to nowe Jeruzalem, kiž wot Boha z njebjes dele přińdže, tak přihotowane, jako wupyšena njewjesta swojemu mužej. A slyšach wulki hlós z njebjes, tón džeše: Hlaj, hěta Boža pola člowjekow; a wón budže při nich bydlic, a woni budža jeho lud a Bóh sam z nimi budže jich Bóh. A Bóh budže z jich wočow wšitke sylzy zetrěć, a smjereć wjacy njebudže, ani zrudoba, ani wołanje, ani bolosć wjacy njebudže; přetož přenje je zašlo. A tón, kiž na stole sedžeše, džeše: Hlaj, ja činju wšo nowe. A wón džeše ke mni: Piš, přetož te słowa su wěste a wěrne. Zaso džeše wón ke mni: Stało so je. Ja sym to A a to O, tón započatk a tón kónc. Ja budu lačnemu dać ze studnje žiweje wody darmo. Štóž přewinje, budže wšitko herbować; a ja budu jeho Bóh a wón budže mój syn (Zjew. Jana 21, 1—7).

Wosada: O Jeruzalem, ty rjane,
 Połne Božoh' blyšćenja,
 Nihdže nima město žane
 Tebi runoh' wjesela.
 Bóh mje do tebjje nětk sadža,
 Twoje slónčko hižom skhadža,
 Twój dzeń mi so pokaza,
 Kotryž budže bjez kónca.

(Tudy móže, je-li je služobne, krótká ryč město měć, po kotrejž so scěhowaca modlitwa dzerži.)

Duchowny: Knježe Božo, njebieski Wótče, tebi so z wutrobu dzakujemy, zo sy nas w tutym časnym žiwjenju dotal zdžeržal a přez ewangelij twojeho Syna tež k wěčnemu žiwjenju powolał. Lěto cyrkwine, lěto hnady nam zaso wobzankować dawaš. Tebje prosymy, žohnuj naš wonkhod a nutřkhod; pomhaj nam dale z hnadu.

A hdyž budže naš čas dokonjany, kotryž sy nam postajił, dha spožč nam zbóžny, měrny a wjesely wustup z tuteho žiwjenja. Wučer lubosć k swětej a daj nam zwólniwu a wjeselu wutrobu wotsal čahnyć. Wobaraj wšej bojosći a wšemu stroženju, wobróń naše duše z brónjemi prawdosće, ze škitom wěry a z klobukom zboža. Pokaž nam, swěrný zbóžniko Jezom Khryšće, w našej słabosći, w našej smjertnej nuzy twoje čerpjenja, twój křiž a twoju smjerc. Přez twoje smjertne bėdženje polož naš smjertny stysk, přez twoju smjerc žohnuj naše wumrjeće.

Daj, swěrný Božo a Knježe, našemu čělu w rowje wotpočować pod twojim škitom a krywom hač do dnja horjestawanja, našim dušam pak na rukomaj twojich swjatyh jandželow so zhromadzić do swjateje syły našich hižom do twojeho wotpočinka přesadženych bratrow, kiž su dobre wojowanje wěry wojowali, krónu prawdosće dostali a z tuteho swěta hižom dóšli k městu, hdžež njeje zrudoba ani bolosć wjacy a hdžež swětlo twojeho wobliča jim swěći stajnje a přeco. Haj k nim, smilny Wótče, daj nam potom dóńć, z kotrymiž nětk hižom w Khrystusu, našej wšitkich hłowje, zjenoćeni, na zbóžny přichod twojeho kralestwa čakamy, w kotrymž budžemy ći ze wšitkimi twojimi wumoženyimi khwalbu, česć a modlenje nosyć bjez přestaća, kiž sy ze Synom a swjatym Duchom žiwy a knježiš nětk a přeco. Hamjeń.

Wótčenaš. Požohnowanje.

Wosada: Budž khwalba Bohu Wótcewi,
Synu a swjatom' Ducheji,
Ta cyła swjata Trojica
Budž do wěčnosće khwalena!

XIII.

Džěćikemšenje.

Džěćikemšenje ma so, je-li někak móžno, w Božim domje wotdžeržeć. Džěćom njech so spěwaŕske do rukow dadža, w kotrychž nic jenož cyrkwine khěrluše, ale tež druge duchowne ludowe spěwy steja.

1. Zawódnny khěrluš.

210. **2. Duchowny** (praji abo spěwa): W mjenje Wótca a Syna a swjateho Ducha.

Džěći (spěwaja): Hamjeń.

211. **Duchowny** (praji abo spěwa): *Dajće džěćátkam ke mni přińć a njewobarajće jim, přetož tajkich je kralestwo Bože.

Džěći (spěwaja): K nam přińdź, Knježe, twoje kralestwo.

212. **Duchowny** praji abo spěwa zawóдне słowo swjateho pisma, po času cyrkwineho lěta wuzwolene.

Džěći (spěwaja): Česć budź Wótcej a Synej a swjatemu Duchej, kaž było je w spočatku, nětko a přeco a wot wěčnosće hač do wěčnosće. Hamjeń.

213. **Duchowny** praji krótke hrěchi wuznaće, n. př.: Knježe, nje-spominaj na hrěchi mojeje młodosće ani na žane moje přestupjenja; spominaj pak na mnje po twojej smilnosći twojeje dobroćiwosće dla.

* Intonacije, słowo hnady a kollekty su jenož jako přikłady naspomnjene.

Džěći (spěwaja): Stwoř we mni, Božo, čistu wutrobu a daj mi noweho wěsteho ducha. Njezaćisí mje wot swojeho wobliča a nje-wzmi swojeho swjateho Ducha wote mnje.

214. **Duchowny** (praji): Kaž so wóćec smili nad džěćimi, tak smili so tón Knjez nad tymi, kotřiž so jeho boja. — Česć budź Bohu we wysokosći!

Džěći (spěwaja): A měř na zemi a čłowjekam dobre spo-dobanje. Hamjeń.

215. **Duchowny** (praji abo spēwa): Tón Knjez budź z wami,

Džěći (spěwaja): A z twojim duchom.

Duchowny (praji abo spēwa): Modlmy so k Bohu: Knježe Božo, njebjeski Wótče, kiž sy nas přez Jezom Khrysta, swojeho Syna, wučil, zo bychmy tebe khroble a ze wšej nadźiju prosyli, kaž lube džěći swojeho lubeho nana proša: wuslyš naše zdychowanje, posylí tón dobry skutk, kiž sy we nas započal, a pomhaj, zo bychmy, kaž na lětach, tak tež na mudrosći a na hnadze pola tebe a čłowjekow wšědnje přibjerali, tebe přeco wutrobnišo lubowali a ze słowom a ze skutkom tebe khwalili a česćili, přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza.

Abo:

Modlmy so k Bohu: Knježe, naš Božo, tu smy zhromadźeni, lubu nježdelu tak swjećić, kaž so tebi spodoba. Daj sebi hoziana z našich džěćacych rtow džensa hnadnje spodobać, zapisaj nam twoje słowo do wutroby a pomhaj, zo bychmy přeco bóle twoje prawe džěći Bože byli, přez Jezom Khrysta, twojeho Syna, našeho Knjeza.

Abo:

Modlmy so k Bohu: Wšehomócnny, wěčny Božo, kiž sy prawy Wóćec nade wšitkimi, kotrymž džěći rěkaju w njebjesach a na zemi, tebe prosymy, žohnuj a wodź nas ze swojim swjatym Duchom, zo bychmy twoje słowo prawje slyšeli, z cyłej wutrobu, kaž so ći spodoba, póznali a po nim samym ze wšěmi swojimi mocami činili, přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza.

Džěći (spěwaja): Hamjeń.

3. Duchowny a džěći wučitaju so wotměnjejo štučku wot štučki jenu biblisku historiju.

216. **Duchowny** (praji): Knježe, twoje slowo je našich wutrowow wjesele a radosć, haleluja.

Džěći (spěwaja): Haleluja.

4. Duchowny a džěći wuspěwaja japoštołske wěruwuznaće (abo džěći přepraža něšto druhe z katechisma).

5. Spěwanje duchowneho ludoweho spěwa (hjez pišćelow).

6. Rozwučowanje duchowneho.

(Je-li lěpje a móžno, zo by so rozwučowanje po črjódžičkach stało, ma so to před spěwom pod 5. stać.)

7. Duchowny so bjez knihow modli, z wosebitymi dobroprošenjami, su-li žane trěbne, k čemuž so swjaty Wótčenaš wot duchowneho a wot džěći hromadže spěwany, přizankuje.

(Je-li zo su žane wozjewjenja na džěći a t.d. činić, dha maja te tudy swoje město.)

8. Wuspěwanje štučki khěrluša.

217. **9. Duchowny** (praji abo spěwa): Knježe, wuč mje činić po twojej woli,

Džěći (spěwaja): Twój dobry Duch wodź mje po prawym puću.

Duchowny (praji abo spěwa): Modlmy so k Bohu: Knježe, naš Božo, tebi so dżakujemy, zo sy nas z nowa přez rozwučenje twojeho słowa posylnił, zwjeselił a troštował. Pomhaj nam pak tež nětko, zo bychmy to slowo w pěknej a dobrej wutrobje zakhowali a jeho plody w swoim žiwjenju wopokazali, přez Jezom Khrysta, našeho Knjeza.

Džěći (spěwaja): Hamjeń.

10. Duchowny: Požohnowanje.*

Džěći: Hamjeń, Hamjeń, Hamjeń.

* Je-li zo so japoštołske požohnowanje wozmje, móže duchowny sam spěwać „budž z wami wšitkimi“ a džěći wotmolwjeja „z nami wšitkimi. Hamjeń.“

Přidawk.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a title or header.

Faint, illegible text in the middle of the page, possibly a name or a specific section header.

Main body of faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

62

Kemšikhód šěsćnjedźelničow z jich dźěćatkami.

1. Hdyž mać a dźěćatko žiwej stej.

Tón Knjez zwarnuj waš nutřkhód a wonkhód wot teho časa hač do wěčnosće †. Hamjeń.

Luba přećelnica w Khrystusu, dokelž wam Bóh, tón miłosćiwy Wótc, we wašej porodnej nuzy hnadnje je spomóhł a was z čerstwym [?]plodom žiwota zwjeselił, vašemu dźěćatku (wašimaj dźěćatkomaj) swjatu khřćenicu popraš, [?] tež wamaj (wam) zbóžne šěsćnjedzele ² a džensa strowy a wjeseły kemšikhód je wobradził, dha dyrbiće so jemu za to džakować a dale jeho prosyć, zo chceł was z wašim dźěćatkom (z wašimaj dźěćatkomaj) na ćele a na duši posylnić, we wšěm dobrym wjesć a přede wšěm złym wobarnować. Za to zdychujće zo mnu tak:

6. Wjeseły

forst
yomun

Wótče naš, kiž sy w njebjesach, swjećene budź twoje mjeno, přińdź k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi, naš wšědny khlěb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, jako my wodawamy našim winikam, a nje-wjedź nas do spytowanja, ale wumož nas wot teho zležo. Přetož twoje je to kralestwo a ta móc a ta česć hač do wěčnosće. Hamjeń.

Na to słyšće Bože słowo:

Psalm 127. Je-li zo Knjez khěžu njetwari, dha džěłaju podarmo, kotřiž ju twarja; je-li zo Knjez město njewobarnuje, dha wachuje wajchtař podarmo. Podarmo je, zo wy rano stawaće a potom dołho sydaće a jězće swój khlěb ze staroscemi, přetož wón dawa jón svojim přecelam wó snje. Hlaj, džěci su dar teho Knjeza a plód žiwota je šenkowanje. Kaž šipy w rucy sylneho, tak radža so młodži hólcy. Derje temu, kiž swoju kobjel² tych samych połnu ma; cí njebudža k hanibje, hdyž so woni wurycuja ze swojimi njepřečelemi pod wrotami.

Psalm 128. Zbóžny je tón, kiž so teho Knjeza boji a na jeho pućach khodži. Ty budžeš so žiwic

son Tylhof

Opis

*2. Tylhof
im Tylhof
Pferde*

aus Tylhof, Plunten vor Grawitz

swojich rukow džěła, zbóžny sy ty, ty maš so derje. Twoja žona budže jako płódny winowy pjeńk⁺ wokoło twojeje khěže; twoje džěći budža jako wolijowe hałozy wokoło twojeho blida. Hlaj, tak budže žohnowany tón muž, kiž so teho Knjeza boji. Tón Knjez budže će požohnować ze Ziona, zo by widził to zbože Jeruzalema twoje žiwe dny. A zo by widził džěći twojich džěći: měr na Israelu.

*Thema Thall
Olympe*

Modlmy so k Bohu: O všehomócnny, miłosćiwy Božo, kiž sy tutej žónskej w jejnej wulkej stysknosći a poro-
dže hnadjnje spomóhł, na to wjeseły płód žiwota wobradził a tón samy ze swjatej khřćenicu a ze swjatym Duchom wobnadził, tebje khwalimy a so tebi wěčnje dzakujemy a će prosymy přez Jezom Khrysta, twojeho lubeho Syna, ty cheył so nad tym džěćátkom (tymaj džěćátkomaj) smilić, jo (jej) posylnić a přede všem złym zwarnować, tež z twojim Duchom pytać a wobstarać a hnadu spožćić, zo by (byštej) so w prawej wěrje po khřescijanskim wašnju a derje horječahnyło (-lej), ze všemi wěrjacymi tebi w gmejnjnje słužiło (-lej) a će kóždy čas khwaliło (-lej) a česćilo (-lej) ze všemi wuzwolenymi tu a tam wěčnje. Hamjeń.

A ty džěcatko, tón Knjez požohnuj tebję na wšěch
twojich pućach wot nětk hač do wěčnosće †. Hamjeń.

(Hdyž stej dwójnikaj, ma so předstejace přeće na kóždym wosebje
wuprajíc.)

Na to so wam dostań Knjezowe požohnowanje:

Tón Knjez požohnuj was a zwarnuj was; tón
Knjez rozswěć swoje wobličo nad wami a budź wam
hnadny; tón Knjez pozběhń swoje wobličo na was a
daj wam swój měř †. Hamjeń.

2. Hdyž je mać žiwa a džěcatko wumrjelo.

Luba přećelnica w Khrystusu, hač runje je Bóh
tón Knjez po swojej hnadnej woli was zrudził a mor-
wy plód žiwota wam wobradził (waše džěcatko z teho
žalosneho swěta přeč wzał), dha so wam tola zaleži
jemu so dżakować, zo je was w boloznym porodze
a hač do teho časa hnadnje zdžerzał, a dale jeho
prosyć, zo chcył was přez swojeho swjateho Ducha
w tajkim křižu troštować, wam sćeřpliwosć dać, tež
na ćele a na duši was posylnić a před tajkim nje-
zbožom dale zwarnować. Teho dla modlće so zo
mnu tak:

Wótče naš, kiž sy w njebjesach, swjećene budź twoje mjeno, přińdź k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi, naš všědny khlěb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, jako my wodawamy našim winikam, a nje-wjedź nas do spytowanja, ale wumož nas wot teho zleho. Přetož twoje je to kralestwo a ta móc a ta česé hač do wěčnosće. Hamjeń.

Na to słyšće Bože słowo:

Psalm 127. (Vide supra str. 172.)

Tak džeše swjaty muž Hiob w swojich knihach na přěnim a druhim stawje: Ja sym nahi wot ma-ćeńneho žiwota přišoł, nahi budu zaso přeč čahnyć. Tón Knjez je jo dał, tón Knjez je jo wzał. Mjeno teho Knjeza budź khwalene. Smy my to dobre dostali wot Boha a njedyrbjeli to zle tež horjewzac?

Modlmy so k Bohu: Tebi so džakujemy, o Knježe, njebjeski Wótče, zo sy tuteje twojeje služobnicy swěrný pomocnik w jejnych smjertnych stysknosćach a bologsćach był, jej tež po twojej wótčnej hnadže a dobroće přez twoju všehomócnu ruku z loža jeje khorosće horjepomhał a jako smilny zbóžnik jej hnadny čas

malá nym

malá nym
malá nym

k polěpšenju jejneho žiwjenja přidlěšił. Tebje prosymy, luby Wótče, ty chceš ju přez swojeho swjateho Duchu rozswěćić a wodzić, zo mohła twoju njobjesku radu a wolu póznać a sebi dać spodobać, tež sylnje wěrić, zo sy jejne džěcatko z teho złeho swěta wutorhnył, zo by złósć jeho rozom njeprawobroćila, abo wopačna wučba jeho dušu njezawjedła, a chceš ju tež z tajkim křižom nawabić, twoje dla wšitko, štož na zemi je, rad wopušćić a so jeno k tebi, temu njezachodnemu a wěčnemu kubłej, džeržeć. To daj přez twojeho Syna, Jezom Khrysta, našeho Knjeza. Hamjeń.

Tón Knjez požohnuj tebe a zwarnuj tebe; tón Knjez rozswěć swoje wobličo na tebi a budź tebi hnadny; tón Knjez pozběhní swoje wobličo na tebe a daj tebi swój měř †. Hamjeń.

3. Hdyž je džěćo žiwe, mać pak wumrjela.

Lubi khřescijenjo, kral a profeta Dawit praji w sydom a dwacytym psalmje: Mój nan a moja mać wopušćitaj mje, ale tón Knjez wozmje mje horje. To je krasny trošt za te džěći, kotrymž

jich starši zahe wotemru, a wuča te słowa, zo wšak Bóh tych hubjenych syrotkow njezapomni, ale so po nich jako smilny Wótc chce horjebrać a přez dobrych ludži hnadnje wobstarać a skublać,[?] dokelž wón je nan a pomocnik syrotow a slubi, zo narod pobožnych dyrbi požohnowany być. Dokelž temu tak je, dha je zdobne, zo tule khudu, hubjenu, wot maćerje wopušćenu syrotku tež před Boha njesemy a do jeho hnadneho Božeho přikryća poručamy. Teho dla modlée so zo mnu tak:

Wótcě naš, kiž sy w njebjesach, swjećene budź twoje mjeno, přińdź k nam twoje kralestwo, twoja wola so stań kaž na njebju tak tež na zemi, naš wšědny khlěb daj nam džensa a wodaj nam naše winy, jako my wodawamy našim winikam, a nje-wjedź nas do spytowanja, ale wumož nas wot teho zleho. Přetož twoje je to kralestwo a ta móc a ta česć hač do wěčnosće. Hamjeń.

Modlmy so dale k Bohu: Wšehomócný, wěčný Božo, tebi so džákujemy a će khwalimy, zo sy to džěćatko po twojej podomnosći⁺ stworił, tež jo přez twojeho lubeho Syna, Jezom Khrysta, wot hrěchow

mozić

Wótče naš

Ó Jezu Kriste

wumohł, w khřćenicy ze swjatym Duchom wobhnadził a za herbu wěčneho žiwjenja přijał. Tebje wutrobnje prosymy, ty chcył jemu dale sebi do swojeje hnady dać poručenemu być, jo na čěle a na duši posylnej a dobrych ludži wobradzić, kotřiž bychu jo město jeho maćerje, kotruž je přez časnu smjerć zhubiło, po khřescijanskim wašnju w bohobojosći a póćiwosći horječahnyli, zo by jako pobožne džěco Bože ze wšěmi wěrjacymi tebi w prawej wěrje a poslušnosći wobstajnje słužiło a će kóždy čas tu a tam wěcnje česciło a khwaliło. Hamjeń.

Tak praji Khrystus pola Mattheja na wósomnatym stawje: Štóž jene tajke džěco horje wozmje w mojim mjenje, tón wozmje mje horje. Štóž pak pohoršuje jeneho wot tych mólčkich, kiž do mnje wěrja, temu by lěpje było, zo by młynski kamjeń na jeho šiju powišeny a wón potepjeny był w morju, hdžež najhłubše je.

Słyšmy hišće dale Bože słowo:

Psalm 121. Ja pozběham swojej woči k horam, wot kotrychž mi pomoc přińdže. Moja pomoc přińdže wot teho Knjeza, kiž njebo a zemju sčinił je. Wón

je młynski

on kamjeń

*Miřan
Lige*

njebudže twojimaj nohomaj so dać podsunycé, a tón,
 kiž će zwarnuje, njespi. Hlaj, tón wajchtař israelski
 njespi ani njedrěma. Tón Knjez zwarnuj tebje, tón
 Knjez je twój khłódk na twojej prawej ruce, zo by
 će wo dnjo slónco njespariło ani měsačk w nocy.
 Tón Knjez zwarnuj će přede wšitkim złym, wón zwar-
 nuj twoju dušu. Tón Knjez zwarnuj twój wonkhód
 a nutřkhód wot nětk hač do wěčnosće †. Hamjeń.

Na to so će dostań Knjezowe požohnowanje:

Tón Knjez požohnuj tebje a zwarnuj tebje; tón
 Knjez rozswěć swoje wobličo na tebi a budź tebi
 hnadny; tón Knjez pozběhń swoje wobličo na tebje a
 daj tebi swój měř †. Hamjeń.

Handwritten note: Hlaj tón wajchtař

Handwritten note: Hlaj tón wajchtař

Handwritten note: Hlaj tón wajchtař

Handwritten note: Hlaj tón wajchtař

2